

Á R S S K Ý R S L A

2004

REYKJAVÍK 2005

*Prentun og bókband:
GUTENBERG EHF.*

Gefið út af Seðlabanka Íslands, Kalkofnsvegi 1, 150 Reykjavík.

Sími: 569 9600

Netfang: sedlabanki@sedlabanki.is

Símbréf: 569 9605

Veffang: www.sedlabanki.is

EFNISYFIRLIT

5	<i>I</i>	<i>Markmið og stefna Seðlabanka Íslands</i>
8	<i>II</i>	<i>Stefnan í peningamálum og framvinda efnahagsmála</i>
18	<i>III</i>	<i>Fjármálakerfið</i>
		<i>Rammagreinar:</i>
20		Útrás íslensku bankanna
21		Lánshæfiseinkunn
32	<i>IV</i>	<i>Ýmsir þættir í starfsemi Seðlabanka Íslands</i>
47	<i>V</i>	<i>Afkoma og efnahagur Seðlabanka Íslands, stjórn og starfslið</i>
55		<i>Ársreikningur Seðlabanka Íslands fyrir árið 2004</i>
		<i>Viðaukar:</i>
71		Annáll peningamála 2004
73		Fréttir Seðlabanka Íslands á árinu 2004
75		Ritaskrá Seðlabanka Íslands fyrir árið 2004
77		Töfluviðauki (sjá yfirlit á bls. 78)

MARKMIÐ OG STEFNA SEÐLABANKA ÍSLANDS

I

Frá mars 2001 hefur meginmarkmið stjórnar peningamála verið stöðugleiki í verðlagsmálum. Í sameiginlegri yfirlýsingu ríkisstjórnar Íslands og Seðlabanka Íslands 27. mars 2001 var bankanum sett svokallað verðbólgu­markmið, þ.e. að árleg verðbólga, reiknuð sem hækkun vísitölu neysluverðs á tólf mánuðum, yrði að jafnaði sem næst 2½%.¹ Í yfirlýsingunni veitti ríkisstjórnin Seðlabankanum fullt svigrúm til að beita stjórn­­tækjum sínum í því skyni að ná verðbólgu­markmiðinu.

Í maí 2001 tóku gildi ný lög um Seðlabanka Íslands (nr. 36/2001). Í þeim er ákvæði um að meginmarkmið bankans sé að stuðla að stöðugu verðlagi. Með samþykki forsætisráðherra er bankanum heimilt að lýsa yfir tölulegu markmiði um verðbólgu. Þar með var meginefni yfirlýsingarinnar frá mars 2001 staðfest í lögum. Í þeim er jafnframt tekið fram að Seðlabankinn skuli stuðla að framgangi stefnu ríkisstjórnarinnar í efnahagsmálum enda telji hann það ekki ganga gegn meginmarkmiði sínu um stöðugt verðlag. Kveðið er svo á að bankinn skuli sinna viðfangsefnum sem samrýmast hlutverki hans sem seðlabanka, svo sem að varðveita gjaldeyrisvarasjóð og stuðla að virku og öruggu fjármálakerfi, þ.m.t. greiðslukerfi í landinu og við útlönd. Bankinn skal með öðrum orðum sinna viðfangsefnum sem varða fjármálastöðugleika. Í lögnum voru jafnframt skýrari ákvæði en áður um reikningsskil og gagnsæi peningastefnunnar og starfsemi bankans almennt.

Peningastefna

Sem fyrr segir er verðbólgu­markmið Seðlabanka Íslands 2½%, þ.e. að vísitala neysluverðs skuli að jafnaði hækka um 2½% á tólf mánuðum. Til grundvallar við framkvæmd stefnunnar í peningamálum leggur Seðlabankinn verðbólgu­spá sem gerð er fjórum sinnum á ári, liðlega tvö ár fram í tímann og birt í ársfjórðungsrítinu *Peningamálum*. Auk þess birtir bankinn eigin þjóðhagsspá og ítarlega greiningu á framvindu og

1. Yfirlýsingin var birt í ársfjórðungsríti bankans *Peningamálum* 2001/2 og á heimasíðu bankans.

horfum í efnahags- og peningamálum samhliða birtingu verðbólgu-spárinnar.

Seðlabankinn hefur ekki fyrirfram ákveðna vaxtaákvörðunardaga að öðru leyti en því að við útgáfu *Peningamála* fjórum sinnum á ári gerir hann ítarlega grein fyrir ákvörðunum sínum í peningamálum, hvort sem um breytingu vaxta er að ræða eður ei. Stýrivöxtum Seðlabankans er breytt á milli útgáfudaga *Peningamála* telji bankastjórn tilefni til þess. Í þeim tilvikum skýrir bankastjórn forsendur ákvörðunar sinnar í frétt sem bankinn gefur út. Í samræmi við ákvæði laga um bankann hefur bankastjórn sett reglur um undirbúning, rökstuðning og kynningu ákvarðana í peningamálum.²

Meginstjórnþæki bankans eru stýrivextir hans, þ.e. vextir í lausafjárþyrirgreiðslu hans við lánastofnanir sem fram fer með endurhverfum viðskiptum. Vikuleg útboð eru haldin á endurhverfum samningum sem gilda í eina viku.

Seðlabankinn leggur bindiskyldu á lánastofnanir, 2% af skilgreindum skuldbindingum með skemmri líftíma en tvö ár.

Fjármálastöðugleiki

Í samræmi við ákvæði laga um Seðlabankann frá 2001 sinnir bankinn viðfangsefnum sem varða fjármálastöðugleika. Bankinn leitast jafnan við að hafa góða yfirsýn yfir stöðu lánastofnana og fjármálamarkaða. Bankinn birtir reglulega greiningu sína á þáttum sem varða fjármálastöðugleika. Þar er ítarlega fjallað um þjóðhagslegar vísbendingar um fjármálastöðugleika jafnt sem rekstrarvísbendingar. Til ársins 2004 birti bankinn hana tvisvar á ári í ársfjórðungsritinu *Peningamálum*. Frá árinu 2005 verður greiningin gefin út í sérítti einu sinni á ári.

Með vísan til heimildar í lögum um Seðlabankann hefur hann sett reglur um lágmark lauss fjár sem lánastofnunum ber ætíð að hafa yfir að ráða og reglur um gjaldeyrisjöfnuð lánastofnana.

Í lögnum er bankanum veitt heimild, þegar sérstaklega stendur á og hann telur þess þörf, til að varðveita traust á fjármálakerfi landsmanna að veita lánastofnunum í lausafjáranda ábyrgðir eða önnur lán en þau sem falla undir regluleg viðskipti. Seðlabankinn hefur m.ö.o. heimild til þess að veita lán til þrautavara að uppfylltum sérstökum skilyrðum.

Seðlabankinn stuðlar að virku og öruggu fjármálakerfi einkum með því að þróa innlend greiðslu- og uppgjörskerfi í samræmi við alþjóðlega viðurkenndar kröfur.

Um viðfangsefni sem varða fjármálastöðugleika á Seðlabankinn samstarf við Fjármálaeftirlitið á grundvelli samstarfssamnings sem gerður er með hliðsjón af ákvæðum laga um Seðlabankann og um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Seðlabankinn og Fjármálaeftirlitið

2. Birtar í heild sinni í *Peningamálum* 2002/1.

hafa einnig gert með sér sérstakan samning um eftirlit með greiðslu- og uppgjörskerfum.³

Önnur viðfangsefni

Samkvæmt lögum hefur Seðlabankinn einkarétt á að gefa út peningaseðla og mynt. Bankinn varðveitir gjaldeyrisforða þjóðarinnar og sér um ávöxtun hans. Bankinn annast samskipti og viðskipti við alþjóðlegar stofnanir á starfssviði sínu og fer m.a. með fjárhagsleg tengsl við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn fyrir hönd ríkisins.

Reikningsskil og gagnsæi

Samkvæmt lögum skal Seðlabankinn eigi sjaldnar en ársfjórðungslega gera opinberlega grein fyrir stefnu sinni í peningamálum og fyrir þróun peningamála, gengis- og gjaldeyrisamála og aðgerðum sínum á þeim sviðum. Þá skal Seðlabankinn gefa út ársskýrslu þar sem hann gerir ítarlega grein fyrir starfsemi sinni.⁴ Gagnsæi og reikningsskil eru einnig tryggð með því að skilgreina svokölluð þölmörk verðbólgu- og markmiðsins. Í þeim felst að víki verðbólga meira en 1½% frá verðbólgu- og markmiðinu ber bankanum að senda greinargerð til ríkisstjórnarinnar þar sem ástæður fráviksins eru skýrðar, hvernig bankinn hyggst bregðast við og hve langan tíma það muni taka að ná markmiðinu. Greinargerðin skal birt opinberlega. Seðlabankinn leitast við að gera eins rækilega grein fyrir starfsemi sinni og kostur er. Þar með eru taldar forsendur ákvarðana hans í peningamálum og margt það sem lýtur að starfsemi bankans að öðru leyti.

3. Báðir samningarnir eru birtir á heimsíðum Seðlabanka Íslands og Fjármálaeftirlitsins.

4. Á bls. 75 í ársskýrslu þessari er ritaskrá bankans 2004.

II

STEFNAN Í PENINGAMÁLUM OG FRAMVINDA EFNAHAGSMÁLA

Inngangur

Í lok árs 2004 voru liðin tæplega fjögur ár frá því að verðból gumarkmið var tekið upp við stjórn peningamála og hefur reynslan að flestu leyti verið góð. Seðlabankanum var upphaflega ætlað að ná markmiðinu um 2½% verðbólgu eigi síðar en í árslok 2003. Þrátt fyrir að ójafnvægi í þjóðarbúskapnum um þær mundir sem horfið var frá fastgengisstefnu leiddi til þess að verðbólga fór tímabundið umtalsvert upp fyrir verðból gumarkmiðið tókst að ná markmiðinu ári fyrr en upphaflega var áætlað, eða í nóvember 2002. Lykillinn að þessum góða árangri, þrátt fyrir erfiða byrjun, var aðhaldssöm peningastefna. Hún leiddi til þess að gengi krónunnar styrktist hratt á ný þegar nægilega hafði dregið úr innlendra eftirspurn og viðskiptahalla sem grafið hafði undan stöðugleika krónunnar og leitt til verulegrar lækkunar á gengi hennar. Á árinu 2004 stóð Seðlabankinn á ný frammi fyrir vaxandi ójafnvægi í þjóðarbúskapnum. Sveigjanlegri tilhögun peningastefnunnar en síðast þegar slíks ójafnvægis varð vart gerði bankanum kleift að bregðast fyrir við en ella og er umtalsverð hækkun stýrivaxta bankans á árinu dæmi um það. Með hækkun vaxta brást bankinn við versnandi verðbólguhorfum til næstu tveggja ára.

Efnahagsbatinn sem hófst árið 2003 komst á aukið skrið á árinu 2004. Tvennt ýtti öðru fremur undir öran vöxt innlendra eftirspurnar á árinu, þ.e. vaxandi framkvæmdir við virkjanir og byggingu álbræðslna og stóraukið framboð fasteignaveðlana sem kynti undir einkaneyslu og fjárfestingu í íbúðarhúsnæði. Með vaxandi eftirspurn jókst verðbólga, en hækkandi eldsneytisverð á erlendum mörkuðum átti einnig hlut að máli. Áhrif hraðvaxandi eftirspurnar á verðbólgu birtust fyrst og fremst í hækkun húsnæðisverðs. Á seinni hluta ársins var verðbólga lengst af á bilinu 3,5-3,9%, þ.e.a.s. lítillega undir efri þölmörkum verðból gumarkmiðs Seðlabankans. Þrátt fyrir öran vöxt eftirspurnar var nokkur slaki enn á vinnumarkaði og launaþróun var í meginatriðum í samræmi við gerða kjarasamninga. Raungengi krónunnar hækkaði nokkuð á árinu og að því leyti versnaði samkeppnisstaða útflutnings- og samkeppnisfyrirtækja. Árið var þrátt fyrir það að flestu leyti hagstætt íslenskum

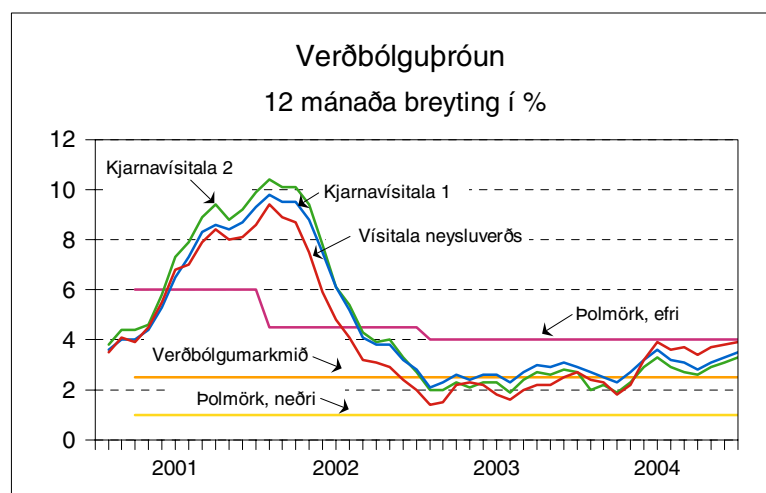
fyrirtækjum. Innlend eftirspurn var í örum vexti, efnahagsbati hélt áfram í helstu viðskiptalöndum og verð á helstu útflutningsvörum hækkaði.

Í ljósi vaxandi eftirspurnar, aukinnar verðbólgu og versnandi verðbólguhorfa til næstu tveggja ára hóf Seðlabanki Íslands að hækka vexti í maí 2004. Versnandi verðbólguhorfur mátti rekja til áforma um meiri framkvæmdir við virkjanir og stóriðju og fyrr en áður var gert ráð fyrir, auk þess sem framboð lánsfjár á lægri vöxtum jókst til muna. Útlán jukust hröðum skrefum og húsnæðisverð hækkaði langt umfram almennt verðlag. Seðlabankinn taldi nauðsynlegt að bregðast við þessum aðstæðum með því að herða aðhald peningastefnunnar verulega og áður en árinu lauk hafði hann hækkað stýrivexti sína um tæplega þrjár prósentur í 8,25%. Frumvarp til fjárlaga sem lagt var fram í byrjun október virtist að auki ekki fela í sér nægilegt aðhald til að gefa færi á mildara aðhaldi í peningamálum. Þrátt fyrir töluverða hækkun stýrivaxta má ætla að aðhaldsstig peningastefnunnar hafi ekki aukist eins mikið og til stóð, því að verðbólguvæntingar jukust í takt við aukna verðbólgu. Seðlabankinn gaf því sterklega til kynna í desemberhefti *Peningamála* að frekari aðhaldsaðgerða væri að vænta.

Verðbólga jókst á árinu 2004

Sem fyrr segir jókst verðbólga verulega á árinu 2004, eftir að hafa verið nálægt eða lítillega undir 2½% verðbólgu markmiðinu frá árslokum 2002. Verðbólga, skilgreind sem tólf mánaða hækkun vísitölu neysluverðs, var 4% yfir árið, þ.e.a.s. frá janúarbyrjun 2003 til jafnlengdar 2004, eða á þolmörkum. Kjarnaverðbólga var einnig u.þ.b. 4% yfir árið, en um miðbik ársins hafði árshækkun beggja kjarnavísitalnanna verið töluvert minni en vísitölunnar í heild. Á milli ársmeðaltala hækkaði neysluverð um 3,2%.

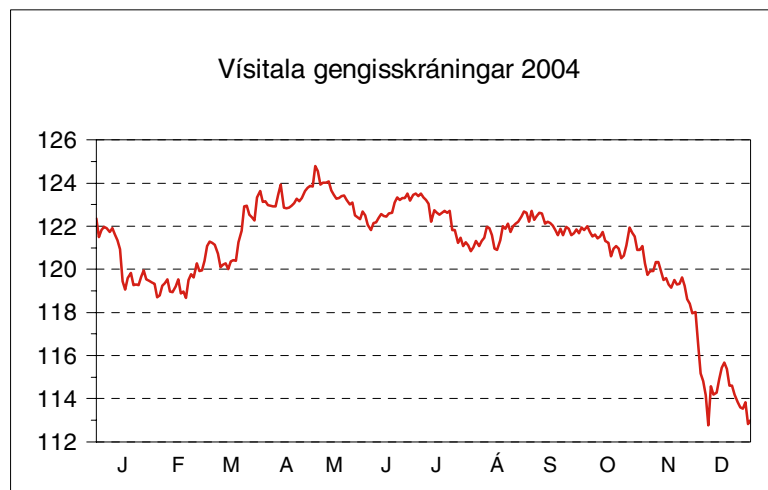
Verðbólga var undir verðbólgu markmiði Seðlabankans allt fram á vormánuði. Í marsmánuði mældist hún aðeins 1,8%. Á tímabilinu apríl

til júní jókst hún hins vegar hratt af tveimur ástæðum. Í fyrsta lagi hækkaði verð á bensíni og hrávörum á erlendum mörkuðum og gætti þess fljótt í neysluverðsvísitölunni. Í öðru lagi leiddi vaxandi yfirverð og lækkandi ávöxtunarkrafa húsbrefa til þess að eftirspurn eftir íbúðum jókst og íbúðaverð hækkaði hröðum skrefum. Í júní var verðbólga komin að efri þolmörkum. Yfir sumarmánuðina minnkaði hún lítillega á ný sökum óvenju mikilla útsöluáhrifa og vegna kerfisbreytinga hjá Íbúðalánasjóði sem ollu tímabundinni lækkun á húsnæðislið vísitölunnar. Hún jókst á ný á haustmánuðum og var aftur komin að efri þolmörkum í lok árs. Ört hækkingi íbúðaverð átti þar stærstan hlut að máli. Það mátti einkum rekja til stórauðs framboðs lánsfjár til heimilanna í kjölfar þess að bankarnir hófu að bjóða fasteignaveðtryggð lán með lægri vöxtum, til lengri tíma og með herra veðhlutfalli en áður hafði þekkt. Að auki hækkaði Íbúðalánasjóður hámarkslán sín. Hækkun húsnæðisliðar vísitölu neysluverðs skýrir u.þ.b. helming hækkunar vísitölunnar í heild yfir árið. Á móti dró úr árshækkun eldsneytisverðs undir lok ársins.

Auk þess að birtast í hækkingi íbúðaverði komu áhrif vaxandi eftirspurnar fram á öðrum sviðum þar sem erlendar samkeppni gættir síst, þ.e.a.s. í verðlagi staðbundinnar þjónustu. Þess gætti þó ekki að marki fyrr en undir lok ársins. Verð opinberrar þjónustu hækkaði einnig umfram annað verðlag, en hækkunin á árinu var þó heldur minni en árið á undan. Hækkun þjónustuliða vísitölunnar skýrir rúmlega fjórðung hækkunar vísitölunnar yfir árið.

Eftir veikingu í upphafi árs var gengi krónunnar fremur stöðugt uns það styrktist töluvert undir árslok. Á heildina litið hamlaði því gengisþróunin gegn verðbólguáhrifum innlendar eftirspurnar og verðhækkana af erlendum uppruna. Áhrif hækkunar krónunnar í kjölfar vaxtahækkunar í desember voru þó sennilega aðeins að litlu leyti komin fram í lok ársins. Að frátöldum áhrifum herra eldsneytisverðs, sem

hækkaði um 4,3% yfir árið og var að meðaltali 9,5% hærra en árið áður, stóð verðlag innfluttrar vöru nánast í stað. Innlent vöruverð hækkaði töluvert meira á árinu en erlent og gætti þar fyrst og fremst verðhækkunar búvöru og grænmetis.

Verðbólguvæntingar almennings, fyrirtækja og fjármálamarkaðarins, metnar með verðbólguálagi óverðtryggðra skuldabréfa, hækkuðu í takt við aukna verðbólgu. Vænt verðbólga var töluvert yfir verðbólgu-markmiði bankans í könnunum sem gerðar voru á árinu og við efri þolmörk verðbólgu-markmiðs undir lok ársins.

Hagvöxtur var kröftugur...

Samkvæmt áætlun Seðlabankans í desember var hagvöxtur á árinu 2004 5,2% og þjóðarútgjöld jukust um 7,7%. Aukinn hagvöxtur stafaði að mestu af áframhaldandi hröðum vexti þjóðarútgjalda, en útflutningur jókst einnig umtalsvert eftir lægð á árinu 2003. Vöxtur einkaneyslu sótti áfram í sig veðrið á árinu og var hinn mesti í 5 ár. Kaupmáttur ráðstöfunartekna jókst þó hægar en árið 2003, en lægri greiðslubyrði húsnæðislána og greiðari aðgangur að lánsfé ýtti undir einkaneyslu. Áform um skattalækkanir voru staðfest á haustmánuðum og kunna einnig að hafa hvatt til aukinnar einkaneyslu á árinu. Þá ýtti styrking krónunnar undir kaup á innfluttri varanlegri neysluvöru. Áætlað er að vöxtur fjárfestingar á árinu hafi verið svipaður og árið áður, en stafaði í auknum mæli af framkvæmdum við virkjanir og stóriðju. Íbúðafjárfesting var áfram mikil, enda eftirspurn í vexti og íbúðaverðlag hátt.

... og viðskiptahalli jókst

Útflutningur tók við sér á árinu 2004, eftir að hafa nánast staðið í stað á árinu 2003, og nam vöxturinn 12% á árinu. Heildarafli var töluvert minni, en vegna aukins hlutar botnfisks í aflanum, breyttir ráðstöfunar hans og hærra verðs á mörkuðum stóð útflutningsverðmæti aflans í stað á milli ára. Útflutningur á áli var að magni til svipaður og árið áður, en verðmæti hans jókst sökum verðhækkunar. Útflutningur annarrar iðnaðarvöru, fyrst og fremst lyfja og lækningatækja, jókst töluvert.

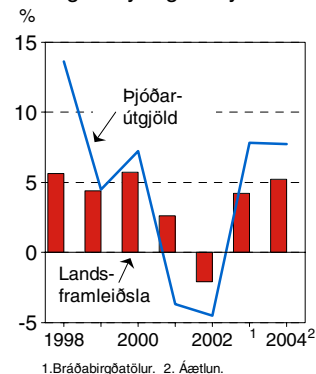
Þjóðhagslegt yfirlit: Breyting milli ára í %, nema annað sé tekið fram

	2002	2003 ¹	2004 ²
Einkaneysla.....	-1,4	6,6	7,5
Samneysla.....	3,2	3,5	3,6
Fjármunamyndun.....	-20,9	17,1	12,8
Þjóðarútgjöld.....	-4,5	7,8	7,7
Verg landsframleiðsla (VLF).....	-2,1	4,3	5,2
Viðskiptajöfnuður, % af VLF.....	1,1	-5,3	-8,1
Atvinnuleysi, % af vinnuafli.....	2,5	3,4	3,1
Verðbólga.....	4,8	2,1	3,2

1. Bráðabirgðatölur. 2. Áætlun.

Vöxtur landsframleiðslu og þjóðarútgjalda

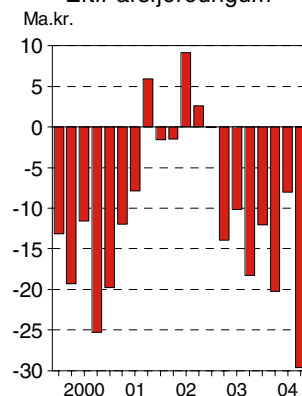
Magnbreyting frá fyrra ári

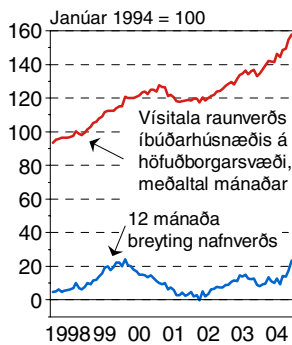
1. Bráðabirgðatölur. 2. Áætlun.

Viðskiptajöfnuður

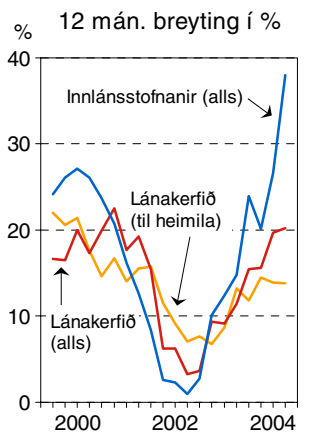
Eftir ársfjórðungum

Íbúðaverð á höfuðborgarsvæði Meðaltal mánaðar

Innlend útlán

Sterk króna, kröftug einkaneysla og aukinn þungi stóriðjuframkvæmda birtist í umtalsverðum vexti innflutnings á árinu. Vöruinnflutningur var 23% meiri að raungildi en árið áður, og var það mesti vöxtur frá árinu 1998. Halli á vöruviðskiptum nam tæpum 36 ma.kr. Viðskiptahalli nam 70 ma.kr. eða 8% landsframleiðslu. Rekja má u.þ.b. þriðjung viðskiptahallans til stóriðjuframkvæmdanna.

Samkeppni á sviði fasteignaveðlána ýtti undir áframhaldandi hækkun húsnæðisverðs

Eins og fyrr er nefnt magnaðist samkeppni milli lánastofnana á sviði fasteignaveðlána eftir að bankarnir brugðust við auknum umsvifum Íbúðalánasjóðs í lok sumars með því að bjóða einstaklingum fasteignaveðlán og endurfjármögnun eldri lána á lægri vöxtum en áður. Ólíkt lánum Íbúðalánasjóðs var ekkert hámark á fasteignaveðlánnum bankanna, utan krafna um fullnægjandi veð og greiðslumat. Þá skipti sköpum að kaup á fasteign voru ekki skilyrði lánveitingar, eins og hjá Íbúðalánasjóði, en það auðveldar einstaklingum að endurfjármagna eldri skuldir og taka eigið fé út úr íbúðareign. Einstaklingum var þar með gert auðveldara en áður að notfæra sér hækkun húsnæðisverðs til að fjármagna einkaneyslu eða önnur útgjöld. Áhrifin létu ekki á sér standa og í lok árs höfðu innlánsstofnanir aukið útlán til einstaklinga um 114 ma.kr. á fimm mánuðum. Á móti drógust útlán fjárfestingarlánasjóða og skyldra stofnana, þ.m.t. Íbúðalánasjóðs saman um 46 ma.kr. og lífeyrissjóða um 5½ ma.kr. Ársvöxtur útlána lánakerfisins alls til heimilanna nam 14%.

Greiðari aðgangur að íbúðalánnum ýtti sem fyrr segir undir eftirspurn á fasteignamarkaði. Fasteignaverð hækkaði því hröðum skrefum síðari hluta ársins, þrátt fyrir að það væri orðið hátt fyrir og framboð nýbygginga færi vaxandi. Sérstaklega hækkaði verð stórra og vel staðsettra fasteigna. Í desember nam tólf mánaða hækkun fasteignaverðs 23%, en verð á sérþýli hafði hækkað um 35% á sama tíma.

Útlán lánakerfisins í heild jukust um þriðjung. Aukning útlána til atvinnuvega var síst minni á árinu 2004 en árið áður og skýrist sennilega að nokkru leyti af aukinni skuldsetningu í tengslum við breytingar á eignarhaldi fyrirtækja. Þá varð tilflutningur á lánnum til heimila innan lánakerfisins, frá Íbúðalánasjóði og lífeyrissjóðum til innlánsstofnana.

Hægt dró úr slaka á vinnumarkaði

Hægt dró úr atvinnuleysi á árinu, þrátt fyrir umtalsverð umsvif í efnahagslífinu. Að teknu tilliti til árstíðarsveiflu jókst atvinnuleysi um mitt árið en fór síðan hægt minnkandi á haustmánuðum. Eftirspurn eftir vinnuafli jókst hins vegar og lausum störfum hjá vinnumiðlunum fjölgaði, sérstaklega á höfuðborgarsvæðinu þar sem þorri atvinnulausra var. Aukinni eftirspurn eftir vinnuafli var að nokkru leyti mætt með erlendu vinnuafli, en útgáfa nýrra atvinnuleyfa nánast tvöfaldaðist á árinu. Aukinn innflutningur vinnuafls skýrist að hluta til af vinnuaflsþörf vegna stóriðjuframkvæmda en hann jókst einnig í öðrum greinum.

Á fyrri hluta ársins voru gerðir kjarasamningar á almennum vinnu- markaði. Þeir voru í aðalatriðum samhljóða og samræmast kostn- aðaráhrif þeirra í megindráttum verðbólgu- markmiði Seðlabankans. Samningarnir eru til fjögurra ára, en reynt getur á uppsagnarákvæði þeirra tvisvar á samningstímabilinu, í lok árs 2005 og 2006, standist ekki forsendur þeirra um að verðlagsþróun verði í takt við verðbólgu- markmið Seðlabanka Íslands og kostnaðarhækkunar sem í þeim felast verði almennt stefnumarkandi á vinnu- markaði.

Föst laun hækkðu um 4,7% milli ára miðað við launavísitölu og felur það í sér að kaupmáttur fastra launa jókst um 1,4%. Hækkun innlendra launa er nokkru meiri en í helstu viðskiptalöndum. Heildar- launakostnaður atvinnurekenda gæti hins vegar aukist minna, því að kjarasamningarnir gefa kost á hagræðingu og sveigjanlegri vinnutíma.

Staða fyrirtækja sterk þrátt fyrir hærra raungengi

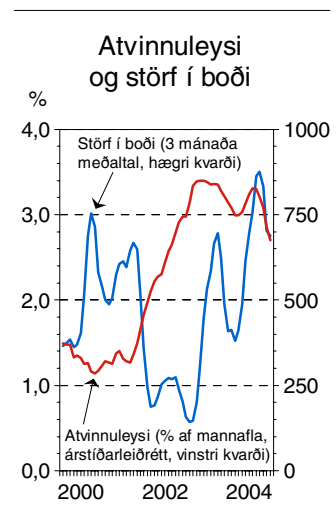
Þegar á heildina er litið var árið 2004 að flestu leyti hagstætt íslenskum fyrirtækjum. Mikill vöxtur einkenndi starfsemi skráðra atvinnufyrir- tækja á árinu og hækkaði markaðsgengi þeirra mikið. Að því marki sem afkoma skráðra fyrirtækja er vísbending um afkomu fyrirtækja í heild má álykta að afkoma fyrirtækja hafi almennt verið góð, því að framlegð, hagnaður og arðsemi skráðra fyrirtækja var nokkru betri árið 2004 en árin tvö á undan.

Vaxtakjör, sérstaklega á erlendum lánnum, voru fyrirtækjunum hliðholl, þótt vextir þökuðust upp á við á árinu. Hlutdeild launa í þátta- tekjum hefur verið há undanfarin ár, en tækifæri til hagræðingar felast í kjarasamningum sem gerðir voru á árinu. Hækkun raungengis á árinu dró úr samkeppnishæfni útflutnings- og samkeppnisfyrirtækja, en á móti kom að helstu útflutningsafurðir hækkðu í verði á erlendum mörkuðum eftir því sem á árið leið. Þá tóku útflutningsmarkaðir fyrir aðrar iðnaðarvörur við sér og jókst útflutningsverðmæti þeirra töluvert á árinu.

Aðhald í fjármálum hins opinbera jókst en bæði tekjur og gjöld fóru fram úr áætlunum

Aðhald í fjármálum hins opinbera jókst verulega á milli árána 2003 og 2004 og virðast markmið fjárlaga um afgang hafa gengið eftir í stórum dráttum. Fjárlög ársins 2004 voru samþykkt með 7 ma.kr. afgangi. Ef leiðrétt er fyrir eignasölu og gert ráð fyrir lífeyrisfærslum og skatta- afskriftum í meðallagi fölu fjárlögin í sér að 12 ma.kr. halla árið 2003 yrði snúið í 4 ma.kr. afgang árið 2004. Samkvæmt bráðabirgðatölum Hagstofunnar var útkoman um 6 ma.kr. afgangur.

Þótt afkoman hafi í stórum dráttum orðið eins og að var stefnt urðu bæði tekjur og gjöld meiri en gert var ráð fyrir í fjárlögum. Stefnt hafði verið að því að tekjur án eignasölu hækkðu um 5%, eða um 3% að raun- virði, fyrst og fremst vegna meiri skatttekna. Samkvæmt bráðabirgða- tölum Hagstofunnar hækkðu heildartekjur ríkisins án eignasölu um 11½% að nafnvirði og 8% að raunvirði.

Opinber fjármál 2001-2004, % af vergri landsframleiðslu

	2001	2002	2003	2004
Tekjuafgangur ríkissjóðs ¹	-0,2	-2,1	-2,4	0,0
Tekjuafgangur ríkissjóðs ²	0,7	-0,4	-1,8	1,0
Afgangur ríkissjóðs fyrir lántökur.....	1,2	-1,1	-0,8	0,9
Tekjuafgangur hins opinbera ²	0,2	0,2	-1,0	0,6
Útgjöld hins opinbera ²	44,2	45,6	47,7	47,4
Vergar skuldir hins opinbera ²	46,0	44,2	41,4	36,2

1. Greiðslur, án eignasölu. 2. Framsetning þjóðhagsreikninga.

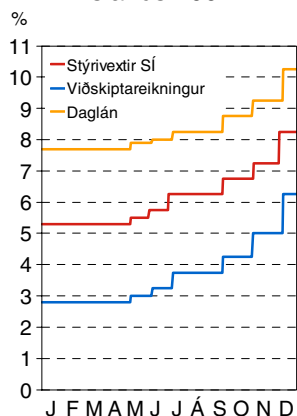
Heimildir: Hagstofan, Fjársýslan og Seðlabankinn.

Áformað var að gjöld drægjust saman um 1% að nafnvirði eða um 2½% að raunvirði. Átti að ná þessu markmiði með því að draga úr útgjöldum til samgöngumála, menningarhúsa o.fl., sem höfðu vaxið töluvert árið 2003. Niðurstaðan er 3% hækkun samkvæmt bráðabirgðatölum, eða óbreytt raunútgjöld.

Í upphafi árs var búist við lítils háttar bata á afkomu sveitarfélaga. Áætlað var að tekjur sveitarfélaga hækkuðu um 2% og útgjöld um 1½% að raungildi. Samkvæmt bráðabirgðatölum Hagstofunnar er niðurstaðan 6% hækkun tekna, 2½% umfram verðlag, og 15% hækkun gjalda eða 11½% raunhækkun. Talið er að rekstrarafgangur sveitarfélaga hafi versnað úr 4½ ma.kr. afgangi árið 2003 í 5 ma.kr. halla á árinu 2004.

Tekjujöfnuður hins opinbera, þ.e. ríkis, sveitarfélaga og almanna-trygginga, varð samkvæmt bráðabirgðatölum um 13 ma.kr. árið 2004. Tekjur hækkuðu miðað við landsframleiðslu úr 46½% í um 48% en gjöld lækkuðu örlítið og voru um 47½% af landsframleiðslu. Batinn stafar af því að afkoma ríkissjóðs batnar meira en sem nemur halla hjá sveitarfélögum. Afkomubata ríkissjóðs má að hluta rekja til mikils vaxtar framleiðslu og þjóðarútgjalda.

Helstu vextir Seðlabanka Íslands 2004

Seðlabankinn hækkaði stýrivexti

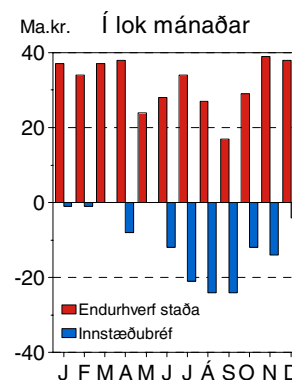
Þegar ljóst varð á vormánuðum að hagvöxtur á árinu 2003 hafði orðið töluvert meiri en áður var talið og að stefndi í mun meiri vöxt eftirspurnar og verðbólgu á næstu tveimur árum en í fyrri spám bankans hóf Seðlabankinn að herða aðhald. Stýrivextir bankans voru hækkaðir sex sinnum á árinu, samtals um tæplega þrjár prósentur. Fyrsta hækkunin var í maí og var aðeins 0,2%, en þá höfðu stýrivextir bankans verið óbreyttir frá febrúar 2003. Helmingur hækkunarinnar á árinu átti sér stað á síðustu tveimur mánuðum ársins. Í byrjun desember voru vextir hækkaðir um eina prósentu. Þrátt fyrir umtalsverða hækkun stýrivaxta hækkuðu raunstýrivextir ekki eins mikið og að var stefnt, því að verðbólguvæntingar hækkuðu í takt við verðbólgu. Undir lok ársins voru raunstýrivextir sem reiknaðir eru út frá verðbólguálagi óverðtryggðra ríkisskuldabréfa enn aðeins litlu, ef nokkru, hærri en áætlaðir náttúrulegir raunvextir á Íslandi.

Þegar Seðlabankinn birti þjóðhags- og verðbólguþá í byrjun desember höfðu aðstæður í þjóðarbúskapnum breyst umtalsvert frá því að bankinn birti síðast verðbólguþá í júníbyrjun. Áform um fjárfestingu í virkjunum og álbræðslum höfðu aukist og þungi framkvæmdanna færst fram á árið 2005. Þá höfðu aðstæður á lánamarkaði gjörbreyst, eins og fyrr segir, og slaki á vinnumarkaði minnkað. Spár bankans bentu til þess að slaki hyrfi fyrr úr þjóðarbúskapnum en áður var talið og að án frekara aðhalds yrði framleiðsluspenna á árinu 2006 orðin svipuð og í fyrri hátöppum í hagsögu undanfarinna áratuga. Miðað við verðbólguhorfur í byrjun desember höfðu líkur á að endurskoðun launaliðar kjarasamninga í nóvember 2005 myndi leiða til frekari launahækkana einnig aukist. Verðbólguþá bankans sem birt var í byrjun desember sýndi verðbólgu yfir verðbólguþámið bankans til ársloka 2006 og að hún færi vaxandi undir lok spátímabilsins. Af þessum ástæðum taldi bankinn nauðsynlegt að hækka vexti óvenjumikið í byrjun desember.

Rúm lausafjárstaða

Lausafjárstaða banka var rúm á árinu, m.a. vegna kaupa Seðlabankans á gjaldeyri og lækkunar bindiskyldu í lok ársins 2003. Velta á krónumarkaði jókst verulega á árinu eða um rúmlega 50%. Þörfin fyrir lán hjá Seðlabankanum dróst þar af leiðandi saman og voru endurhverf viðskipti t.a.m. um 28% minni að meðaltali á árinu 2004 en árið 2003. Innstæðubréfin sem Seðlabankinn gefur út til að draga úr lausu fé á markaði fengu góðan hljómgrunn og voru gefin út bréf fyrir 356 ma.kr. á árinu. Daglán jukust lítillega á milli ára en notkun þeirra hefur minnkað mikið ef borið er saman við fyrri ár. Ástæður minni daglánaþarfar eru m.a. sameining viðskiptareiknings og bindireiknings, sem einnig hefur hjálpað til við rekstur stórgreiðslukerfisins, og bætt lausafjárstýring lánastofnana.

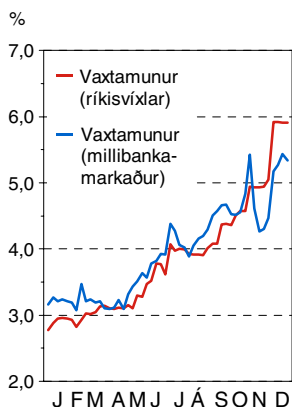
Staða endurhverfra viðskipta og innstæðubréfa 2004

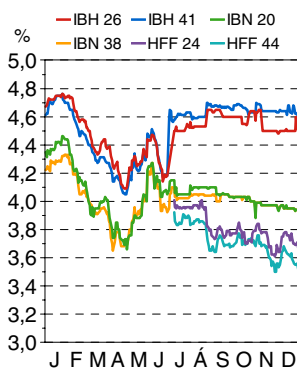
Velta á millibankamörkuðum, viðskipti Seðlabankans og viðskipti í Kauphöll Íslands

Velta, ma.kr.	2000	2001	2002	2003	2004
Gjaldeyrismarkaður.....	768	1.218	834	1.186	950
Krónumarkaður.....	524	426	421	585	1.073
Swap-markaður.....	0	21	763	110	96
Daglán.....	274	630	326	138	144
Innstæðubréf.....	0	0	0	5	356
Endurhverf viðskipti.....	828	1.583	2.093	1.632	1.178
Kauphöllin.....	534	749	1.133	1.577	2.218
Hlutabréf.....	199	138	321	554	721
Skuldabréf.....	335	611	812	1.024	1.496

Vaxtamunur á milli Íslands og útlanda

Ávöxtun húsbrefta, húsnæðisbrefta og íbúðabrefta 2004

Breytt fyrirkomulag aðgerða Seðlabankans ...

Seðlabanki Íslands stytta líftíma endurhverfra viðskipta og innstæðubréfa úr 14 dögum í 7 í júní 2004. Með þessari breytingu lagðist af skörun aðgerða sem var til óþæginda við lausafjárstýringu. Seðlabankinn hélt áfram kaupum sínum á gjaldeyri í því skyni að styrkja gjaldeyrisforðann. Alls námu kaup bankans á gjaldeyri 27,2 ma.kr. og hækkaði gjaldeyrisforði bankans úr 58 ma.kr. í 66 ma.kr. yfir árið. Gengisbreytingar rýrðu þó gjaldeyrisforðann reiknaðan í krónum, sérstaklega á síðari hluta ársins. Seðlabankinn keypti einnig gjaldeyri til að mæta þörfum ríkissjóðs vegna vaxtagreiðslna erlendra lána og endurgreiðslu þeirra. Undir lok ársins tilkynnti bankinn að hætt yrði kaupum á gjaldeyri til eflingar gjaldeyrisforðanum en að áfram yrði keyptur gjaldeyri til þess eins að mæta þörfum ríkissjóðs.

... og vaxtahækkunir og þrengra vaxtabil

Samhliða hækkun stýrivaxta sem fyrr er getið þrengdi Seðlabankinn bilið á milli hæstu útlánsvaxta og lægstu innlánsvaxta sinna úr 4,9 prósentum í 4 prósentur í nokkrum áföngum. Með þrengingu vaxtabilsins minnka vaxtasveiflur á millibankamarkaði. Vextir á krónumarkaði hækkuðu í takt við vaxtabreytingar Seðlabankans en vextir ríkisvixla hækkuðu minna og virðist mikil eftirspurn og lítið framboð víxlanna valda þessu frávikum en útistandandi fjárhæð ríkisvixla lækkaði um 6 ma.kr. á árinu.

Nýjungar hjá Íbúðalánasjóði ...

Í lok árs 2003 tilkynnti félagsmálaráðherra að breytingar yrðu gerðar á fyrirkomulagi verðbréfaútgáfu Íbúðalánasjóðs. Ný verðbréf, íbúðabréf, leystu af hólmi hús- og húsnæðisbréf. Með breytingunni átti að sníða af þá vankanta sem taldir voru vera á eldri bréfum og leitast við að lækka fjármögnunarkostnað. Breytingin átti sér stað um mitt ár og jafnframt voru boðin skipti á stórum hluta eldri bréfa í íbúðabréf. Um 85% hús- og húsnæðisbréfa var skipt í íbúðabréf. Upphaflega voru gefnir út þrjú flokkar íbúðabrefta með gjalddögum árin 2024, 2034 og 2044. Síðar á árinu bættist við flokkur með gjalddaga 2014 en til stendur að skipta lengri bréfum í þennan flokk. Lægsta ávöxtun verðbréfa Íbúðalánasjóðs lækkaði um nærri eina prósentu á árinu, úr 4,41% í 3,43% en þróun ávöxtunar nokkurra flokka verðbréfa sem Íbúðalánasjóður gefur út er sýnd á myndinni hér til hliðar. Íbúðabréfin voru gefin út í kerfi Euroclear en skráð í Kauphöll Íslands.

... leiddu m.a. til aukinnar samkeppni í íbúðalánum

Í lok ágúst hófu bankar og sparisjóðir sem fyrr segir að bjóða almenningsi verðtryggð fasteignaveðlán með nýju sniði. Þessi samkeppni leiddi til mikillar uppgreiðslu eldri lána hjá Íbúðalánasjóði og öðrum, t.d. lífeyrissjóðum. Frá ágústlokum og til loka ársins veittu bankar og stærstu sparisjóðir 120 ma.kr. lán til almennings með veði í íbúðum. Mikill hluti þessara lána var notaður til endurfjármögnunar eldri og

óhagstæðari lána en talið er að 10-12% hafi verið tekin umfram endurfjármögnunarþörf. Undir lok ársins hóf Íbúðalánasjóður aukaútdrátt húsbrefa til að mæta uppgreiðslum.

Blómstrandi kauphallarviðskipti

Hlutabréfaverð hækkaði hratt á árinu fram í október eða um 87% en snörp lækkun varð á nokkrum dögum og árshækkunin varð 59%. Velta á flestum mörkuðum var mikil eins og sjá má í töflu hér að framan. Velta hlutabréfa jókst um 30% á milli ára og velta skuldabréfa um 46%. Markaðsverðmæti skráðra hlutabréfa hækkaði um 64% á árinu, þrátt fyrir afskráningu 14 félaga á sama tíma. Viðskipti með færeysk skuldabréf námu tæpum 3,7 ma.kr. en skuldabréf færeysku landsstjórnarinnar voru skráð í Kauphöllinni í lok nóvember 2004. Kauphallaraðilar voru 20 í árslok, þar af voru tveir erlendir. Seðlabanki Íslands er aðili að Kauphöllinni en hefur ekki átt viðskipti þar síðan í mars 2001.

Úrvalsvísitala Kauphallar Íslands 2004

III

FJÁRMÁLAKERFIÐ

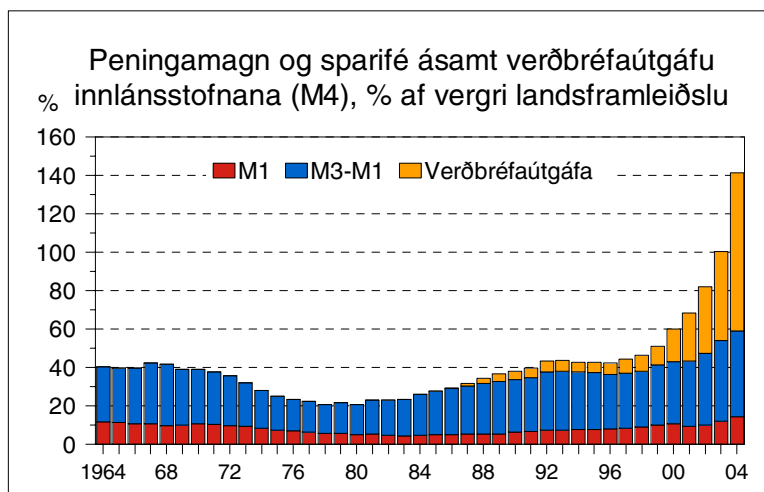
FJÁRMÁLAFYRIRTÆKI OG MARKAÐIR

Í lögum um Seðlabanka Íslands segir að hann skuli stuðla að stöðugu verðlagi og jafnframt að virku og öruggu fjármálakerfi, þ.m.t. greiðslukerfi í landinu og við útlönd. Víðast hvar eru þetta meginhlutverk seðlabanka. Ástæðan fyrir áherslunni á öryggi fjármálakerfisins er nærtæk þar sem áfall í banka- og fjármálakerfi er nátengt breytingu í verði fjármálalegra eigna, vöxtum og gengi gjaldmiðilsins. Framkvæmd peningastefnu og upplýsingagrunnur seðlabanka gefa færi á að meta hættu á fjármálaáfallum og vara við henni.

Með framkvæmd sinni á ákvæðinu um að stuðla að virku og öruggu fjármálakerfi leggur Seðlabankinn áherslu á að meta hættu á lausafjávanda fjármálafyrirtækja og uppgjörsvanda í greiðslu- og verðbréfauppgjörskerfum sem geta haft kerfislegt mikilvægi. Jafnframt beitir hann sér fyrir úrbótum og jákvæðri þróun fjármálakerfisins. Fjármálastöðugleiki er mikilvæg forsenda efnahagslegs stöðugleika og öfugt. Í starfi sínu hefur bankinn hliðsjón af alþjóðlegum samningum og öðrum viðmiðunum sem lúta að bestu framkvæmd svo og vinnu erlendra seðlabanka sem lengst hafa náð á þessu sviði. Seðlabankinn á náið samstarf við Fjármálaeftirlitið um viðfangsefni sem varða stöðugleika fjármálakerfisins á grundvelli samstarfssamnings sem lög kveða á um að stofnanirnar geri með sér.¹ Vegna þess að starfsemi einstakra banka teygir sig í vaxandi mæli yfir landamæri hafa m.a. norrænu seðlabankarnir gert með sér samkomulag um viðbrögð við fjármálaáfallum.

Engin algild skilgreining er til á fjármálastöðugleika en almennt má segja að í hugtakinu felist stöðugleiki mikilvægustu fjármálafyrirtækja og -markaða. Tvennt þarf til að svo sé, annars vegar að mikilvægustu fjármálafyrirtækin séu traust í þeim skilningi að yfirgnæfandi líkur séu á að þau geti staðið við skuldbindingar sínar án truflana eða utanaðkomandi aðstoðar, og hins vegar að mikilvægustu markaðir séu traustir þannig að markaðsaðilar geti átt viðskipti snurðulaust og á verði

1. Samningurinn er birtur á heimasíðu Seðlabankans.

sem endurspeglar grundvallarmarkaðskrafta og breytist ekki verulega til skamms tíma án tilverknaðar þeirra.

Áhyggjur af útlánþenslu, erlendum skuldum og eignaverði en...

Úttektir Seðlabankans á stöðugleika fjármálakerfisins voru birtar í *Peningamállum* í mars og september 2004. Niðurstaða greiningar Seðlabankans í mars 2004 var að staða mikilvægustu fjármálafyrirtækja og markaða væri tiltölulega traust. Þjóðhagsleg skilyrði voru á heildina lítið góð en helstu áhyggjuefnin voru útlánþensla, sem að mestu var fjármögnuð erlendis, og hátt eignaverð. Ein skýringin á mikilli útlánaaukningu banka var skuldsett kaup á skráðum sem óskráðum félögum. Þessi viðskipti þrýstu upp verði nokkurra skráðra fyrirtækja, þ.m.t. fjármálafyrirtækja. Mesta áraunin fyrir stöðugleika fjármálakerfisins og peningastefnuna var talin vera ef eignaverð lækkaði samtímis hægari aukningu ráðstöfunartekna eða jafnvel samdrætti að loknum stórförum kvæmdum.

...viðnámsþróttur fjármálakerfisins töluverður

Í septemberúttektinni voru sömu áhyggjuefni enn til staðar. Eignaverðið, þ.e. verð hlutabréfa og fasteigna, hafði haldið áfram að hækka frá greiningu bankans í mars. Fyrirsjáanlegt var að þjóðhagslegt ójafnvægi myndi aukast samfara þeim miklu framkvæmdum sem hafnar voru og standa munu næstu ár. Af þeim sökum jókst sú áhætta sem fjármálakerfinu var búin. Ánægjulegt var að viðnámsþróttur fjármálafyrirtækja og markaða hafði eflst og í september taldist hann töluverður til að mæta því sem í hönd gæti farið.

Aukin samkeppni í fasteignaveðlánum

Í september var nýhafin hörð samkeppni í fasteignaveðlánum til langs tíma með lækkun vaxta og rýmri veðsetningu fasteigna. Í kjölfar breyt-

inga á útgáfu skuldabréfa Íbúðalánasjóðs, þar sem útgáfu hús- og hús-næðisbréfa var hætt og gefin út íbúðabréf, lækkaði Íbúðalánasjóður útlánsvexti. Upphæð hámarkslána Íbúðalánasjóðs var síðan hækkuð í tvígang og lánsfjárlutfall var einnig hækkað. Í lok ágúst hóf einn viðskiptabankanna að bjóða verðtryggð fasteignaveðlán til allt að 40 ára með 4,4% föstum vöxtum að uppfylltum ákveðnum skilyrðum. Í kjölfarið buðu aðrir viðskiptabankar, sparisjóðir, lífeyrissjóðir o.fl. áþekk lán. Vextirnir sem boðnir voru lækkuðu síðan niður í 4,15% undir lok ársins í kjölfar útboða Íbúðalánasjóðs á íbúðabréfum. Samhliða lækkun vaxta hækkuðu lánveitendur lánsfjárlutföll. Í árslok gátu fasteignaveðlán sumra lánveitenda numið allt að 100% af markaðsvirði fasteigna.

Viðskipti á innlendum fjármálamörkuðum gengu greiðlega

Viðskipti á öllum innlendum fjármálamörkuðum, þ.e. hlutabréfamarkaði, skuldabréfamarkaði, millibankamarkaði með krónur, gjaldeyri og gjaldeyrisskiptasamninga gengu greiðlega fyrir sig og án áfalla á árinu 2004, þótt lítill fjöldi aðila á millibankamarkaði sé nokkurt veikleikamerki.

Kaup á erlendum bönkum fjármögnuð með nýju hlutafé og víkjandi lánum

Töluverðar breytingar urðu á umsvifum íslensku viðskiptabankanna á árinu 2004. Efnahagsreikningur bankanna stækkaði mikið vegna aukinna útlána en einnig vegna kaupa á erlendum bönkum. Þar báru hæst kaup KB-banka á danska bankanum FIH sem á þriðja ársfjórðungi varð hluti af samstæðu KB-banka. Við kaupin tvöfölduðust eignir samstæðu KB-banka. Í lok nóvember lauk Íslandsbanki kaupum á norska bankanum KredittBanken. Jafnframt hafði Íslandsbanki í árslok 2004 tryggt sér yfir 90% hlutafjár í norska bankanum BNBANK. Þau kaup munu nær tvöfalda efnahag Íslandsbanka. Kaup KB-banka og Íslandsbanka á framangreindum bönkum voru fjármögnuð að langmestu leyti með nýju hlutafé og víkjandi lánum. Nánar er fjallað um kaup íslensku bankanna á erlendum bönkum árið 2004 í meðfylgjandi ramma-grein.

Útrás íslensku bankanna

- Í júní keypti KB-banki danska bankann FIH A/S af Swedbank. FIH-bankinn sérhæfir sig í fjármögnun fyrirtækja í Danmörku og hefur talsverða hlutdeild á danska fyrirtækjalánamarkaðnum. Við kaupin rúmlega tvöfaldaðist stærð efnahagsreiknings samstæðu KB-banka. Kaupverðið var 1 ma. evra eða ríflega 84 ma.kr. og eigið fé í FIH að fjárhæð 28 ma.kr. var greitt seljanda. Kaupin voru fjármögnuð með útgáfu víkjandi skuldabréfa og nýs hlutafjár. Í september samþykkti danska fjármálaeftirlitið kaupin.

- Í ágúst gerði Íslandsbanki tilboð í hlutafé norska bankans KredittBanken ASA. KredittBanken hefur sérhæft sig í þjónustu við lítil og meðalstór fyrirtæki í Álasundi og nágrenni. Tilboðið nam rúmum 3,5 ma.kr. fyrir allt hlutafé í bankanum. Í október hafði Íslandsbanki tryggt sér yfir 90% hlut í bankanum og í nóvember var endanlega gengið frá kaupunum með samþykki norska fjármálaráðuneytisins. KredittBanken varð hluti af samstæðu Íslandsbanka 1. desember 2004.
- Í nóvember gerði Íslandsbanki tilboð í öll hlutabréf í norska Bolig- og Næringsbanken ASA (BNbank). BNbank er viðskiptabanki sem sérhæfir sig í langtíma fasteignafjármögnun, einkum á þéttbýlissvæðunum í kringum Ósló og Þrándheim. Við kaupunum rúmlega tvöfaldast stærð efnahagsreiknings samstæðu Íslandsbanka. Tilboð Íslandsbanka nam um 35 ma.kr. fyrir allt hlutafé í BNbank. Íslandsbanki mun fjármagna kaupin með útbóði nýrra hluta og víkjandi lánum. Í byrjun árs 2005 hafði Íslandsbanki tryggt sér yfir 99% hlut í BNbank og lokið áreiðanleikakönnun sem reyndist fullnægjandi.

Lánshæfiseinkunn KB-banka hækkuð

Alþjóðleg matsfyrirtæki meta lánshæfi stóru viðskiptabankanna þriggja, þ.e. KB-banka hf., Landsbanka Íslands hf. og Íslandsbanka hf., auk þess að meta lánshæfi Ríkissjóðs Íslands. Lánshæfiseinkunnin verður mikilvægari eftir því sem fjármögnun bankanna á markaði eykst og hlutdeild innlána minnkar. Á árinu 2004 var lánshæfiseinkunn KB-banka hækkuð, bæði langtímaeinkunn og einkunn vegna víkjandi lána. Lánshæfiseinkunnir hinna viðskiptabankanna voru staðfestar. Nánar er fjallað um breytingar á lánshæfiseinkunnum bankanna árið 2004 í meðfylgjandi rammagrein.

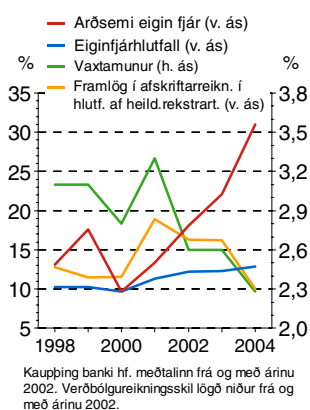
Lánshæfiseinkunn

Á árinu 2004 varð breyting á lánshæfiseinkunn KB-banka en lánshæfiseinkunnir Íslandsbanka og Landsbanka voru staðfestar.

Alþjóðlega matsfyrirtækið Moody's Investors Services metur stóru viðskiptabankana þrjá. Í nóvember hækkaði Moody's lánshæfismat KB-banka. Langtímaeinkunn bankans var hækkuð úr A2 í A1. Jafnframt var einkunn vegna víkjandi lána hækkuð úr A3 í A2 og C+ einkunn vegna fjárhagslegs styrkleika var staðfest. Skammtímaeinkunnin P-1 var jafnframt staðfest sem er hæsta mögulega einkunn. Í nóvember staðfesti Moody's lánshæfiseinkunnir fyrir Íslandsbanka sem eru A1 fyrir langtímaskuldbindingar og P-1 fyrir skammtímaskuldbindingar. Einkunn fyrir fjárhagslegan styrkleika, B-, beið staðfestingar. Lánshæfismat Moody's á Landsbankanum breyttist ekki á árinu 2004.

Alþjóðlega matsfyrirtækið Fitch Ratings metur lánshæfi Íslandsbanka og Landsbanka. Í nóvember staðfesti Fitch lánshæfiseinkunnir beggja bankanna.

Viðskiptabankar og sparisjóðir

Lánshæfiseinkunnir Íslandsbanka eru A fyrir langtímaskuldbindingar, F1 fyrir skammtímaskuldbindingar, C í eigin einkunn og 2 í stuðningseinkunn. Horfur um breytingar á matinu eru stöðugar. Lánshæfiseinkunnir Landsbankans eru A fyrir langtímaskuldbindingar, F1 fyrir skammtímaskuldbindingar, C í eigin einkunn og 2 í stuðningseinkunn. Horfur um breytingar á matinu eru stöðugar.

Á árinu 2004 var Íbúðalánasjóður metinn af Moody's og alþjóðlega matsfyrirtækinu Standard & Poor's. Bæði matsfyrirtækin gáfu Íbúðalánasjóði sömu einkunn og Ríkissjóður Íslands hefur.

Á árinu 2004 staðfestu Moody's og Fitch lánshæfiseinkunnir Ríkissjóðs Íslands. Horfur um breytingar á mati beggja voru stöðugar. Lánshæfismat Standard & Poor's á íslenska ríkinu breyttist ekki á árinu 2004. Nánar er fjallað um lánshæfi ríkissjóðs í kafla IV.

Afkoma banka og sparisjóða var með allra besta móti ...

Afkoma viðskiptabanka og sex stærstu sparisjóða árið 2004 var mjög góð. Góða afkomu má einkum rekja til aukinna vaxtatekna í kjölfar mikillar útlánaaukningar, mikilla þóknunartekna og verulegs gengishagnaðar af innlendra verðbréfaeign, einkum hlutabréfum. Þá hækkaði framlag í afskriftareikning útlána einungis lítillga frá fyrra ári þrátt fyrir mikla útlánaaukningu. Eiginfjárlutföll viðskiptabankanna hækkuðu frá fyrra ári en eiginfjárlutföll sex stærstu sparisjóða lækkuðu. Hjá viðskiptabönkunum vó mikill hagnaður, aukning vijkjandi lána og veruleg hlutfjárukning sumra viðskiptabanka þyngra en mikil aukning áhættugrunns.

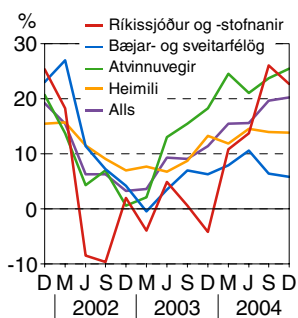
... og útlán jukust mikið

Útlán innlánsstofnana jukust mikið á árinu 2004 og einnig markaðsverðbréfaeign þeirra. Innlend útlán og markaðsverðbréf innlánsstofnana jukust um 36% á árinu og erlend útlán og erlend markaðsverðbréf samtals um 79%. Innlán jukust um 13% á árinu og verðbréfaútgáfa innlánsstofnana um 79%. Meginhluti verðbréfaútgáfunnar var á erlendum markaði og í erlendri mynt. Innlánsstofnanir treystu í æ ríkari mæli á gengisbundna verðbréfaútgáfu á árinu, einkum innan MTN-skuldabréfaramma² í stað hefðbundinna beinna erlendra lána eða sambankalána.

Í lok ársins 2004 námu heildarinnlán í innlánsstofnunum um 30% af heildarskuldum þeirra.³ Samsvarandi hlutfall í lok ársins 1994 var um 80% sem sýnir glöggð að lántökur hafa í vaxandi mæli komið í stað innlána á fjámögnunarlið.

Útlán annarra lánafyrirtækja⁴ jukust um tæplega 4% á árinu 2004. Útlán Íbúðalánasjóðs, sem voru um 81% af útlánum annarra lánafyrir-

Útlánaflokkun lánakerfis 12 mánaða hreyfingar

Frá og með september 2003 eru útlán flokkuð sjálfvirk skv. ÍSAT95 staðli. Þessi breyting hafði í för með sér lækun á útlánum til heimila en hækun á útlánum til atvinnuvega og sveitarfélaga. Hreyfingar í línuritinu eru lagaðar að nýrri flokkun.

2. Medium Term Note.

3. Að frátöldu eigin fé.

4. Önnur lánafyrirtæki eru aðrar bindiskyldar stofnanir en viðskiptabankar og sparisjóðir auk Íbúðalánasjóðs, Lánasjóðs landbúnaðarins, Framleiðnisjóðs landbúnaðarins, Lánasjóðs

tækja í lok árs 2004, drógust saman um 2,7%. Verðbréfaútgáfa annarra lánaþyrirtækja jókst um rúmlega 16% á árinu 2004 og að langstærstum hluta var um að ræða húsbrefta- og húsnæðisbréfaútgáfu og síðar íbúðabréfaútgáfu Íbúðalánasjóðs.

Lífeyrissjóðir

Samkvæmt bráðabirgðatölum í árslok 2004 var aukning hreinnar eignar lífeyrissjóðanna ívið minni á árinu 2004 en ári fyrr og stafar það einkum af lakari ávöxtun erlendra verðbréfa. Öll hækkan á stöðu þeirra á árinu stafar af nettókaupum, því að samkvæmt skýrslum stærstu lífeyrissjóðanna virðist endurmatið hafa verið mjög lítið enda hækkuðu helstu erlendu hlutabréfavísitölurnar mun minna en árið 2003.

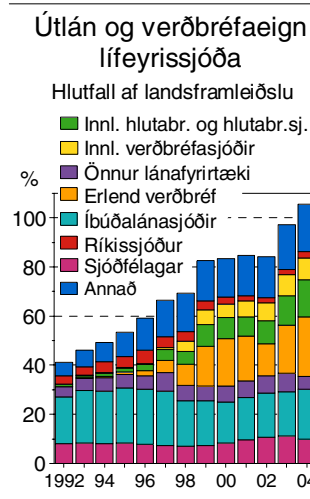
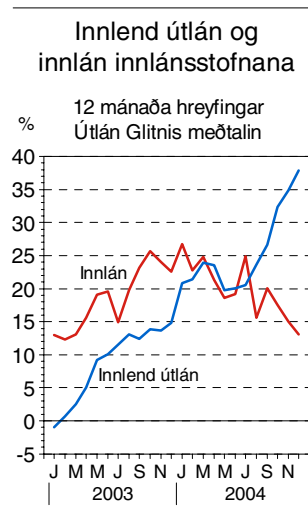
Rúmlega fimmtungur af hreinni eign lífeyrissjóðanna í árslok 2004 voru erlend verðbréf. Einungis þrjú sjóðir eru með yfir 30% af hreinni eign sinni í erlendum verðbréfum svo að ljóst er að enn eru þeir allir töluvert frá takmörkunum sem þeim eru sett í lögum, en þar er kveðið svo á að þeir skuli takmarka áhættu sína í erlendum gjaldmiðlum við helming af hreinni eign.

Sjóðfélagalánin drógust lítillega saman á árinu, en það hefur aðeins gerst einu sinni fyrr, á árinu 1997. Orsakir þessa samdráttar voru hin nýju íbúðalán sem bankarnir hófu að veita viðskiptavinum sínum í lok ágúst. Lántakendur urðu þá að greiða upp lán sín hjá lífeyrissjóðum, hver sem kjör þeirra voru, ef þeir vildu nýta sér að fullu það veðhlutfall sem fánlegt var hjá bönkunum. Veðhlutfall lífeyrissjóða er lægra en hámarksveðhlutfall bankanna, eða að hámarki 65% samkvæmt lögum. Fyrstu átta mánuði ársins var aukning sjóðfélagalánanna svipuð því sem verið hafði ári fyrr, en eftir það tók samdráttur við.

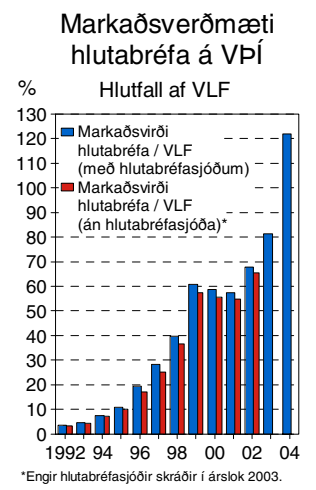
Staða innlendra hlutabréfa í eigu lífeyrissjóðanna hækkaði meira á árinu 2004 en næstu fjögur árin þar á undan. Ávöxtun þeirra á árinu var góð, enda var mikil hækkan á innlendum hlutabréfavísitölum á árinu, úrvalsvísitalan hækkaði um 59%.

Ásókn innlendra aðila í erlend verðbréf jókst töluvert á síðasta ári...

Kaup Íslendinga á erlendum verðbréfum jukust verulega á árinu 2004 og hafa aldrei verið meiri. Nettókaup á erlendum verðbréfum námu tæplega 76 ma.kr. árið 2004 samanborið við 45,5 ma.kr. árið 2003. Að meirihluta til var fjárfest í hlutdeildarskírteinum í erlendum verðbréfasjóðum en mun minna í hlutabréfum í erlendum fyrirtækjum og í skuldabréfum. Lífeyrissjóðirnir voru fyrirferðarmestir í þessari fjárfestingu og innlánsstofnanir juku sinn hlut.

sveitarfélaga og Bygðastofnunar. Straumur fjárfestingarbanki hf. fékk starfsleyfi sem lánaþyrirtæki í janúar 2004.

...og sömu sögu er að segja af beinum kaupum erlendra aðila á íslenskum hlutabréfum

Erlendir fjárfestar keyptu íslensk verðbréf fyrir rúmlega 33 ma.kr., nettó, árið 2004, samanborið við tæplega 18 ma.kr. árið 2003. Athyglisvert er að nettósala erlendra aðila á íbúðabréfum (hús- og húsnæðisbréfum) var fyrir tæplega 8 ma.kr. samanborið við 5 ma.kr. nettókaup árið 2003. Sú breyting varð árið 2004 frá fyrri árum að meira var fjárfest í hlutabréfum en skuldabréfum. Árið 2004 keyptu erlendir fjárfestar, nettó, innlend hlutabréf fyrir tæplega 22 ma.kr. samanborið við nettósölu að fjárhæð tæplega 4 ma.kr. árið 2003. Sala hlutabréfa til erlendra fjárfesta var sérstaklega mikil á fjórða ársfjórðungi en þá fóru fram nokkur stór hlutafjárútböð íslenskra fyrirtækja. Mikilvægt er að hafa í huga að til erlendra fjárfesta í þessu samhengi teljast einnig innlendir aðilar sem skráðir eru erlendis, s.s. eignarhaldsfélög, verðbréfasjóðir, verðbréfafyrirtæki, bankar og aðrir með lögheimili erlendis. Árið 2004 námu nettókaup erlendra aðila á innlendum skuldabréfum tæplega 12 ma.kr. samanborið við nettókaup fyrir rúmlega 20 ma.kr. árið 2003. Mest var keypt, nettó, af ríkisbréfum eða fyrir rúmlega 17 ma.kr. en nettósala skuldabréfa í flokki húsbreifa, húsnæðisbréfa og íbúðabréfa nam tæplega 8 ma.kr. Tölur um viðskipti erlendra aðila með verðbréf útgefin á Íslandi ná ekki yfir afleiðusamninga erlendra aðila með innlend verðbréf. Vegna þessa má gera ráð fyrir að aðkoma erlendra fjárfesta að innlendum skuldabréfamarkaði hafi verið töluvert meiri en tölur um bein kaup segja til um. Ekki er ósennilegt að afleiðusamningar sem viðskiptabankarnir þrír sýna í ársreikningum sínum tengist stöðutöku erlendra fjárfesta en samkvæmt þeim jókst stöðutaka í skuldabréfum um 62 ma.kr. og í hlutabréfum um 35 ma.kr. á síðasta ári. Afleiðusamningar í skuldabréfum hjá þessum bönkum stóðu í tæplega 164 ma.kr. í árslok 2004 og í hlutabréfum í 51 ma.kr.

Tryggingarsjóður innstæðueigenda og fjárfesta

Tryggingarsjóður innstæðueigenda og fjárfesta starfar í tveimur deildum í samræmi við lög nr. 98/1999, um innstæðutryggingar og tryggingakerfi fyrir fjárfesta, reglugerð nr. 120/2000, um sama efni og samþykktir sem settar voru sjóðnum á stofnfundi hans 28. desember 1999.

Samkvæmt lögum um sjóðinn skal heildareign innstæðueildar nema a.m.k. 1% af meðaltali tryggðra innstæðna í viðskiptabönkum og sparisjóðum á næstliðnu ári. Á árinu 2004 var meðaltal tryggðra innstæðna um 498 ma.kr. og hækkaði það um tæp 17% á milli ára. Samkvæmt þessum tölum skal heildareign innstæðueildar að lágmarki vera 4.983 m.kr. Hrein eign innstæðueildar var hins vegar einungis 4.477 m.kr. í árslok 2004 eða 0,8984 % af tryggðum innstæðum og fullnægði það því ekki kröfum laganna í þessu efni. Á árinu 2005 þarf því að innheimta hjá viðskiptabönkum og sparisjóðum þá fjárhæð sem vantar til þess að eignir innstæðueildar nái lögboðnu lágmarki. Áætlað er að þessi fjárhæð nemi um 506 m.kr. Þetta er þriðja árið í röð sem kemur til

Þess að innheimta þurfi í innstæðudeild. Á árinu 2003 voru innheimtar um 366 m.kr. og á árinu 2004 um 459 m.kr. Helsta ástæða þessa er ör vöxtur tryggðra innstæðna á undanförunum árum. Tekið skal fram að enn hefur ekki komið til þess að grípa hafi þurft til tryggingarfjár innstæðudeildar vegna greiðsluferfiðleika aðildarfyrirtækja.

Heildareign verðbréfadeildar sjóðsins skal samkvæmt lögum um sjóðinn að lágmarki vera 100 m.kr. Á árinu 2004 voru innheimtar hjá aðildarfyrirtækjum hans 19.950 þús.kr. sem var fimmti áfangi slíkrar innheimtu. Eigið fé verðbréfadeildar nam í lok árs 65 m.kr. og hafa aðildarfyrirtæki sjóðsins gengist í ábyrgð fyrir sem nemur 35 m.kr. Á árinu 2005 skal innheimta sjötta áfanga, 20 m.kr., til verðbréfadeildar í samræmi við ákvæði laganna. Í lok nóvember 2001 varð eitt af aðildarfélögum sjóðsins, Burnham International á Íslandi hf., gjaldþrota. Þrotabúið er enn til meðferðar hjá skiptastjóra og er ekki vitað hvenær skiptameðferð lýkur. Lýst var kröfum á hendur Tryggingarsjóði – verðbréfadeild að fjárhæð um 226,5 m.kr. Hluti krafna var afturkallaður og greiðsluskyldu vegna stærsta hluta annarra krafna hafnað. Telja verður sennilegt að verðbréfadeild Tryggingarsjóðs verði fyrir nokkrum fjárútlátum vegna gjaldþrots félagsins. Vegna varúðarsjónarmiða var gjaldfært í rekstrarreikningi 18 m.kr. á árinu 2004 vegna þessa máls en áður höfðu 31 m.kr. verið gjaldfærðar. Alls hafa því 49 m.kr. verið gjaldfærðar vegna þessa máls og hefur sú fjárhæð verið færð til skuldar í efnahagsreikningi. Tekið hefur verið tillit til þessa í útreikningi á eigin fé verðbréfadeildar.

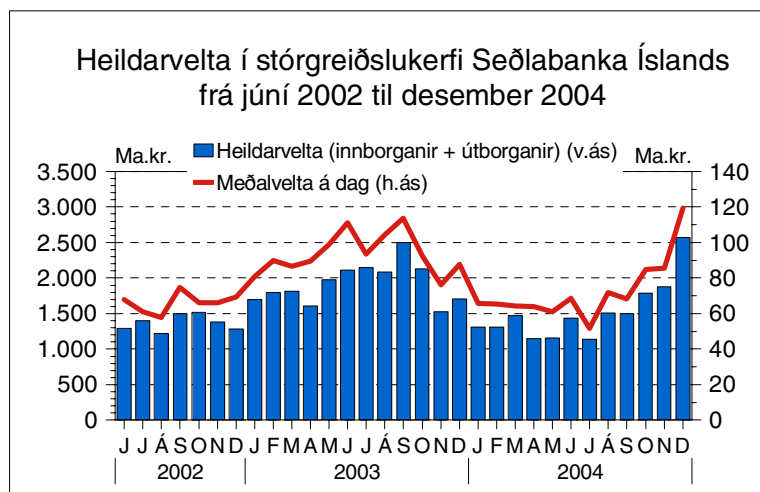
GREIÐSLU- OG UPPGJÖRSKERFI

Hér á landi eru starfrækt tvenns konar greiðslukerfi sem jafnframt eru uppgjörskerfi, þ.e. stórgreiðslukerfi Seðlabankans og jöfnunarkerfi Fjöl-greiðslumiðlunar hf. (FGM). Uppgjör vegna verðbréfavíðskipta fer jafnframt fram í gegnum stórgreiðslukerfið. Þátttakendur í kerfunum eru viðskiptabankar, sparisjóðir og Seðlabankinn. Reiknistofa bankanna (RB) sinnir hugbúnaðarþjónustu fyrir öll kerfin en Seðlabankinn hefur milligöngu um uppgjör í þeim.

Stórgreiðslukerfið

Stórgreiðslukerfi Seðlabanka Íslands var tekið í notkun í desember 2000. Kerfið gerir endanlega upp einstök greiðslufyrirmæli milli þátttakenda að fjárhæð 10 m.kr. eða hærri um leið og innstæða á reikningi greiðanda leyfir, þ.e. um er að ræða brúttóuppgjör í rauntíma (e. real-time gross settlement). Stórgreiðslukerfið færir þannig greiðslufyrirmæli yfir stórgreiðslumörkum beint á viðskiptareikninga þátttakenda í Seðlabankanum eða af þeim. Seðlabankanum er falin ábyrgð á starfsemi stórgreiðslukerfisins og ber honum því að efla öryggi þess, skilvirkni og sjálfstæði. Er þetta í samræmi við erlenda framkvæmd. Um stórgreiðslukerfið gilda reglur Seðlabanka Íslands nr. 788/2003.

Meðfylgjandi mynd sýnir veltu í stórgreiðslukerfinu frá júní 2002 til loka árs 2004. Á árinu 2004 var heildarvelta í kerfinu, þ.e. innborg-

anir og útborganir, í hverjum mánuði að meðaltali 1.519 ma.kr. Dagleg velta í kerfinu á árinu 2004 var að meðaltali 72,5 ma.kr.

Jöfnunarkerfið

Seðlabankinn hefur tekið þátt í þróun jöfnunarkerfis FGM (JK-kerfisins). FGM er í eigu viðskiptabanka, greiðslukortafyrirtækja og Seðlabankans. Jöfnunarkerfið annast jöfnun (nettun) uppsafnaðra greiðslufyrirmæla sem eru lægri en 10 m.kr. milli þátttakenda. Rauntímajöfnunarstöður milli þátttakenda í kerfinu eru sýnilegar þannig að þeir geta fylgst með og stýrt áhættu vegna greiðslumiðlunarinnar. Viðskiptamenn hafa aðgang að peningum sem lagðir eru inn á reikninga um leið og innborganir fara fram. Þátttakendur semja um gagnkvæmar heimildir vegna innbyrðis jöfnunarstöðu og leggja fram tryggingar fyrir uppgjöri á hæstu skuldastöðu. Þá geta þátttakendur lagt laust fé inn á sérstaka reikninga til þess að mæta tímabundnu ójafnvægi í innbyrðis greiðslustöðu. Uppgjör á jöfnuðum stöðum milli þátttakenda fer fram kl. 17.00 á bankadögum í gegnum stórgreiðslureikninga þátttakenda. Um starfsemi jöfnunarkerfisins gilda reglur Seðlabanka Íslands nr. 789/2003.

Verðbréfauppgjörskerfið

Í flestum ríkjum hafa seðlabankar það hlutverk að efla þróun áreiðanlegra og skilvirkra verðbréfauppgjörskerfa. Íslenska verðbréfauppgjörskerfið gegnir lykillhlutverki fyrir verðbréfamarkaðinn, fjármálakerfið og fjármálastöðugleika hér á landi. Seðlabankinn notar einnig uppgjörskerfið í viðskiptum sínum með verðbréf.

Íslenska verðbréfauppgjörskerfið er rekið á grundvelli samkomulags um samskipti Seðlabanka Íslands, Verðbréfasráningar Íslands hf. og Kauphallar Íslands hf. Kerfið nær til allra stofnanaþátta uppgjörserlisins, þ.e. staðfestingar viðskipta, ákvörðunar réttinda og skyldna,

uppgjors og vistunar. Uppgjörið nær bæði til afhendingar verðbréfa og frágangs greiðslu milli kaupanda og seljanda.

Eftirfarandi stofnanir skipta með sér verkum og annast einstaka þætti uppgjorsins: (a) Kauphöllin staðfestir skilmála verðbréfavíðskiptanna (e. confirmation), (b) Verðbréfaskráningin vinnur úr og skráir réttindi og skyldur markaðsaðila í tengslum við skipti á verðbréfum og peningum (e. clearing) og annast rafræna afhendingu verðbréfanna (e. delivery) og (c) Seðlabankinn annast millifærslu og uppgjör greiðslufyrirmæla frá Verðbréfaskráningu í gegnum stórgreiðslukerfið (e. payment). (d) Verðbréfaskráningin annast vistun/vörslu verðbréfanna (e. custody/safekeeping).

Hlutverk og stefna Seðlabankans varðandi greiðslu- og uppgjörskerfi

Samkvæmt 4. gr. laga um Seðlabanka Íslands skal bankinn stuðla að virku og öruggu fjármálakerfi, þ.m.t. greiðslukerfi í landinu og við útlönd. Greiðslukerfi og verðbréfauppgjörskerfi eru mikilvægir þættir í fjármálakerfinu og því brýnt að tryggja virka og örugga starfsemi þeirra. Er þetta í samræmi við erlendar fyrirmyndir.

Seðlabanki Íslands hefur mikilvægu hlutverki að gegna í því að stuðla að öruggum og skilvirkum greiðslukerfum hér á landi. Sama á við um verðbréfauppgjörskerfi. Greina má þetta hlutverk í eftirfarandi þætti: Mótun stefnu varðandi þróun kerfanna (e. policy-making role), setningu reglna fyrir kerfið (e. regulatory role), stuðning við markaðslausnir og frumkvæði á þessu sviði (e. catalyst role), rekstur stórgreiðslukerfisins sem og umsjón uppgjors í jöfnunarkerfinu og í verðbréfauppgjörskerfinu (e. operational role) og eftirlit með kerfunum í samræmi við alþjóðlega staðla (e. oversight role). Þá á Seðlabankinn fulltrúa í stjórn fyrirtækja sem koma að framkvæmd greiðslu- og uppgjörsmála, þ.e. Reiknistofu bankanna, FGM og Eignarhaldsfélagsins Verðbréfabings hf., þar sem unnið er að framgangi stefnu bankans á þessu sviði.

Seðlabankinn hefur mótað stefnu í þessum málaflokki sem hefur að markmiði að laga íslensku kerfin að alþjóðlegum kröfum. Við þá stefnumótun hafa einkum verið hafðar í huga niðurstöður úttektar Alþjóðagjaldeyrissjóðsins frá árinu 2000 á því hvernig íslensk kerfi uppfylla alþjóðlegar kröfur í greiðslumiðlun. Kröfur þessar eru annars vegar svonefndar tíu kjarnareglur fyrir kerfislega mikilvæg greiðslukerfi og hins vegar tilmæli CPSS/IOSCO fyrir verðbréfauppgjörskerfi.

Það var mat Alþjóðagjaldeyrissjóðsins á sínum tíma að einungis þrjár af tíu kjarnareglum væru uppfylltar hér á landi og að bæta mætti verulega ýmis atriði varðandi greiðslumiðlun til þess að uppfylla allar reglurnar. Sérstaklega var bent á að nauðsynlegt væri að koma á áhættu- stýringu í kerfunum, setja skýrari reglur um starfsemi þeirra, upplýsa þátttakendur um kerfisáhættu, gera kröfu um uppgjörstryggingar, þróa viðbúnaðaráætlun og auka gagnsæi í starfsemi kerfanna.

Á árinu 2001 lagði Seðlabankinn grunn að áætlun um þróun greiðslukerfa sem hafði það að markmiði að ná fram samræmi við

kjarnareglurnar tíu. Áætluninni var síðan hrundið í framkvæmd á árunum 2002-2003 í nánú samstarfi við FGM, Reiknistofu bankanna og lánastofnanir.

Í þessari vinnu hefur verið lögð áhersla á að skýra hæfi og ábyrgð stjórnenda og þátttakenda í greiðslukerfum. Uppgjörferlar hafa verið endurskoðaðir m.t.t. efnaloka greiðslna og tímasetningar uppgjörs. Áhættustýring hefur verið eflað með því að skilgreina áhættuþætti, gera skuldastöðu sýnilega, koma á áhættueftirliti, takmarka skuldastöðu og krefjast uppgjörstrygginga. Þá hefur verið farið yfir fyrirkomulag eftirlits, upplýsingagjafar og viðbúnaðaráætla.

Reglur um starfsemi greiðslukerfa

Mikilvægur þáttur í þessari vinnu hefur verið setning reglna um meginþætti í starfsemi greiðslukerfa og hafa þær verið í undirbúningi frá árinu 2002. Hinn 20. október 2003 setti Seðlabanki Íslands reglur um greiðslukerfi, annars vegar reglur um stórgreiðslukerfi Seðlabanka Íslands nr. 788/2003 og hins vegar reglur um starfsemi jöfnunarkerfa nr. 789/2003. Reglurnar tóku gildi 1. nóvember 2003. Reglurnar eru settar á grundvelli laga um Seðlabanka Íslands nr. 36/2001. Þær útfæra jafnframt ákvæði í lögum um öryggi greiðslufyrirmæla í greiðslukerfum nr. 90/1999, en þau lög byggjast á tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 98/26/EB frá 19. maí 1998 um endanlegt uppgjör í greiðslukerfum og uppgjörskerfum fyrir verðbréf. Meginmarkmið reglnanna er að stuðla að fjármálalegum stöðugleika og auka réttaröryggi og gagnsæi í starfsemi slíkra kerfa. Reglurnar skýra hlutverk og ábyrgð Seðlabankans, lánastofnana og annarra aðila sem koma að greiðslu- og uppgjörferlinu. Þær kveða á um skilyrði fyrir þátttöku í kerfunum, ferli greiðslusendinga og uppgjörs, ýmis rekstrarleg atriði og áhættustýringu. Þær skapa jafnframt lagalegan grundvöll fyrir samninga Seðlabankans og lánastofnana um tryggingar fyrir uppgjöri í kerfunum. Seðlabankinn telur að reglur þessar hafa reynst vel og að þær hafi aukið réttaröryggi og gagnsæi að því er varðar starfsemi kerfanna.

Á árinu 2003 var lokið við að breyta hugbúnaði fyrir greiðslukerfin til þess að þau uppfylltu hinar nýju reglur. Í lok ársins var gengið frá viðurkenningu kerfanna og tilkynningu þeirra til Eftirlitsstofnunar EFTA í samræmi við lög nr. 90/1999. Þar með hafa stórgreiðslukerfið og jöfnunarkerfið öðlast viðurkenningu sem lögmæt greiðslukerfi hér á landi sem og á öllu Evrópska efnahagssvæðinu.

Uppgjörstryggingar

Seðlabankinn hefur frá miðju ári 2002 unnið að því í nánú samstarfi við lánastofnanir að ávallt verði fullnægjandi veðtryggingar fyrir heimildum þeirra í greiðslukerfum. Traustar veðtryggingar þurfa að vera til staðar komi til þess að lánastofnun geti ekki efnt uppgjörsskuldbindingu sína í lok dags. Fullnægjandi uppgjörstryggingar í greiðslukerfum eru því afar mikilvægar til að treysta örugga og skilvirka starfsemi fjármálakerfisins.

Í byrjun árs 2004 námu uppgjörstryggingar allra lánastofnana í stórgreiðslukerfinu samtals 19 ma.kr. og í jöfnunarkerfi FGM 0,9 ma.kr. Tryggingafjárhæðir voru endurskoðaðar á miðju ári 2004 og námu eftir endurskoðunina 16,6 ma.kr. í stórgreiðslukerfinu og 3,2 ma.kr. í jöfnunarkerfi FGM. Í byrjun árs 2005 námu tryggingar í stórgreiðslukerfinu samtals 18,5 ma.kr. og í jöfnunarkerfi FGM 3,5 ma.kr.

Skráning Seðlabankans á hæstu daglegu skuldastöðu hvernar lánastofnunar í greiðslukerfunum er lögð til grundvallar við endurskoðun á fjárhæð uppgjörstrygginga. Lánastofnunum er óheimilt að fara út fyrir heimildir sem samræmast tryggingum. Lánastofnanir leitast við að haga fjárstýringu þannig að draga megi úr fjárbindingu vegna uppgjörstrygginga. Þá hefur Seðlabankinn stuðlað að lægri fjárbindingu með því að lækka stórgreiðslumörk, sameina bindireikninga og stórgreiðslureikninga og hvetja lánastofnanir til að senda greiðslufyrirmæli til stórgreiðslukerfisins eingöngu með rafrænum hætti. Þátttakendur í stórgreiðslukerfinu geta nú hækkað heimildir sínar innan dags gerist þess þörf að því tilskildu að lagðar séu fram viðbótartryggingar. Góð samvinna við lánastofnanir hefur leitt til þess að það heyrir nú til algerra undantekninga að lánastofnun fari út fyrir heimild sína í stórgreiðslukerfinu.

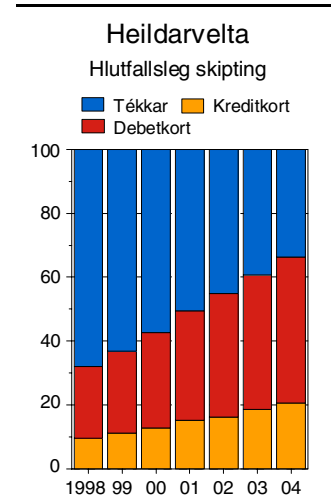
Þessi góði árangur gerir væntanlega kleift að breyta stórgreiðslukerfinu á árinu 2005 þannig að kerfið hafni sjálfkrafa þeim greiðslufyrirmælum sem myndu leiða til þess að farið yrði út fyrir heimildir. Til greina kemur jafnframt að gera sambærilegar breytingar á jöfnunarkerfinu í byrjun árs 2006.

Rekstraráhætta í greiðslukerfum

Á undanförunum árum hefur Seðlabankinn einkum beint sjónum sínum að takmörkun lagaáhættu, greiðsluáhættu, lausafjárahættu og uppgjörshættu í greiðslukerfum. Með þeim breytingum sem gerðar hafa verið á greiðslukerfum hér á landi telur bankinn að verulegur árangur hafi náðst í að takmarka þessa áhættuþætti.

Seðlabankinn telur að nú sé bæði tækifæri og þörf á að huga vel að stjórnun rekstraráhættu í greiðslukerfunum. Nauðsynlegt er að skýra ábyrgð á rekstri þeirra og útfæra fyrirkomulag stýringar á rekstraráhættu. Í þeim efnum þarf m.a. að fara yfir stofnanalegt fyrirkomulag á rekstri greiðslukerfa hér á landi. Ljóst er að Seðlabankinn þarf að eiga náið samstarf við Reiknistofu bankanna og FGM í þessu verkefni enda er rekstur á búnaði kerfanna að mestu á vegum Reiknistofunnar.

Seðlabankinn gæti sett opinberar reglur er gerðu formlegar kröfur um stjórnun rekstraráhættu, t.d. að því er varðar áhættumælingar, prófanir og upplýsingagjöf. Bankinn telur hins vegar að það sé vænlegra til árangurs að ná formlegu samkomulagi um sameiginleg markmið og samstarf í þessu verkefni. Seðlabankinn hefur kynnt drög að samningi við Reiknistofu bankanna um rekstur stórgreiðslukerfisins þar sem áhersla er lögð á meðvitund hennar um og þekkingu á rekstraráhættu, gagnsæi í virkni og starfsemi kerfisins, áhættumælingar og prófanir,

upplýsingaskipti og viðbúnað. Samningurinn er hugsaður sem grundvöllur að nánari útfærslu í þessum efnunum þar sem tekið yrði tillit til breytilegra aðstæðna.

Í kjölfar hnökra í rekstri kerfa Reiknistofu bankanna í febrúar 2004 fékk Seðlabankinn sérfræðinga frá sænska seðlabankanum, Sve- riges ríkisbank, til þess að gera hlutlæga úttekt á rekstraráhættu í stór- greiðslukerfinu. Sérfræðingarnir komu hingað til lands í október 2004 og í janúar 2005 til að kynna sér umhverfi, þróun og rekstur stór- greiðslukerfisins. Í heimsókninni var farið ítarlega yfir upplýsingar og sjónarmið frá Seðlabankanum, Reiknistofu bankanna, viðskiptabönk- unum og FGM. Sænsku sérfræðingarnir beindu m.a. sjónum að laga- legri stöðu og stjórnun Reiknistofunnar, eignarhaldi Seðlabankans á stórgreiðslukerfinu, upplýsingamiðlun um áhættugreiningu Reiknistof- unnar og drögum að samningi Seðlabankans og Reiknistofunnar um rekstur kerfisins. Áætlað er að skýrsla um málið liggi fyrir um miðjan mars 2005. Seðlabankinn væntir þess að skýrslan geti orðið mikilvægt innlegg í stefnumótun og aðgerðaáætlun er miði að því að treysta öruggan rekstur kerfisins í samstarfi við Reiknistofuna, lánastofnanir og FGM.

Skilvirkni greiðslukerfa

Vinna Seðlabankans í verkefnum er lúta að greiðslu- og uppgjörskerf- um hefur á undanförnum árum einkum beinst að greiningu á þeim áhættuþáttum er helst geta ógnað öryggi kerfanna. Mikilvægur liður í þeirri vinnu er að ljúka endurskoðun á fyrirkomulagi stjórnunar rekstraráhættu í kerfunum. Þetta verður eitt af forgangsverkefnum bankans á árunum 2005 og 2006 og mikilvægt að fjármálafyrirtæki taki þátt í farsælli lausn þess. Þegar þessu verkefni er lokið stefnir bankinn að því að beina sjónum nánar að skilvirkni kerfanna. Með því er átt við að kerfin þjóni þörfum notenda á eins hagkvæman hátt og kostur er, án þess að slakað sé á nauðsynlegum öryggiskröfum. Hér er um verulegt hagsmunamál að ræða fyrir fjármálakerfið, fjármálafyrirtæki, fjárfesta og neytendur. Þótt það sé mat bankans að greiðslu- og uppgjörskerfi hér á landi séu að mörgu leyti skilvirk og hagkvæm er brýnt að sífellt sé leitað leiða til að bæta um betur í þeim efnunum.

GREIÐSLUMIÐLAR

Reiðufé í umferð eykst

Seðlar og mynt í umferð utan Seðlabankans námu um 11,6 ma.kr. í árs- lok 2004 og jukust um 1 ma.kr. frá árinu 2003. Þessi mikla aukning er athyglisverð í ljósi aukinnar notkunar annarra greiðslumiðla. Í nóvem- bermánuði 2004 hóf Seðlabanki Íslands dreifingu á breyttum eitt þúsund króna seðli. Eldri seðillinn verður áfram lögeyrir, en mun smám saman hverfa úr umferð. Nýi seðillinn er í grundvallaratriðum eins og hinn eldri. Á honum eru þó fjölmargar endurbætur sem gera seðilinn örugg- ari en þann sem fyrir var. Auðveldara verður að greina nýja seðilinn og erfiðara að falska hann. Seðlabanki Íslands hefur einnig ákveðið að upp-

færa 500 króna seðilinn með nýjum öryggisþáttum og útlitsbreytingum, en sá seðill fer í umferð á árinu 2005.

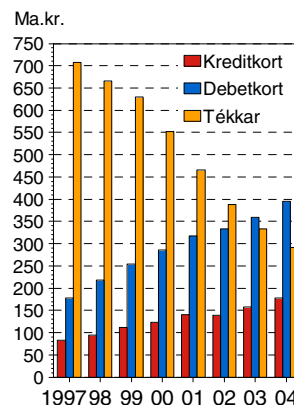
Seðlabankinn leggur áherslu á að viðhalda trúverðugleika íslenskra peninga, m.a. með öryggisþáttum í seðlum og reglulegri greiningu. Í greiningunni felst m.a. að seðlar eru taldir, leitað er að fölsunum og seðlar flokkaðir í nothæfa og ónothæfa. Nothæfir seðlar eru settir aftur í umferð og þeim ónothæfu er eytt. Á árinu 2004 bárust seðlagreiningardeild bankans um 15,3 milljónir seðla frá bönkum og sparisjóðum og eyddi seðlagreiningardeildin um 5,2 milljónum seðla.

Áframhaldandi aukning í veltu greiðslukorta og samdráttur í tékkaveltu

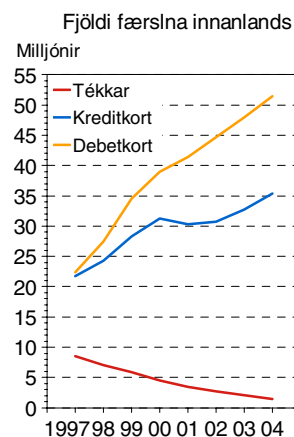
Yfirlit veltu tékka og greiðslukorta síðustu ára sýnir áframhaldandi þróun í aukningu veltu debet- og kreditkorta samhliða samdrætti tékkaveltu. Velta kreditkorta árið 2004 jókst um 12,7% milli ára og var 178 ma.kr. Aukning í veltu kreditkorta skýrist af 15 ma.kr. aukningu innanlands og 5 ma.kr. aukningu í verslun erlendis. Velta debetkorta jókst hins vegar úr 359 ma.kr. í 395 ma.kr. árið 2004, eða um 10,0%, einkum innanlands. Tékkavelta dróst saman um tæp 13% milli ára og nam 292 ma.kr í árslok.

Línurit yfir fjölda færslna innanlands sýnir sömu þróun þar sem fjöldi færslna kreditkorta jókst um 8,0% milli ára og debetkorta um 7,4%. Samdráttur í færslum tékka nam rúmlega 26% frá fyrra ári.

Velta tékka og greiðslukorta

Greiðslumiðlun

IV

ÝMSIR ÞÆTTIR Í STARFSEMI SEÐLABANKA ÍSLANDS

ALÞJÓÐLEG SAMSKIPTI SEÐLABANKA ÍSLANDS

Seðlabanki Íslands á veigamiklum skyldum að gegna á alþjóðlegum fjármálavettvangi. Bankinn á náið samstarf við aðra seðlabanka og fjölþjóðlegar stofnanir á sviði efnahags- og peningamála.

Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn

Seðlabanki Íslands er fjárhagslegur aðili að Alþjóðagjaldeyrissjóðnum fyrir hönd íslenska ríkisins. Birgir Ísleifur Gunnarsson formaður bankastjórnar Seðlabanka Íslands var fulltrúi Íslands í sjóðráði Alþjóðagjaldeyrissjóðsins á árinu og Ólafur Davíðsson ráðuneyttisstjóri í forsætisráðuneytinu var varafulltrúi þar til síðla árs er Bolli Þór Bollason ráðuneyttisstjóri var skipaður í stað hans. Ísland starfar með Norðurlöndum og Eystrasaltslöndum á vettvangi Alþjóðagjaldeyrissjóðsins og myndar kjördæmi með þeim. Sameiginlega kjósa þessi lönd einn fastafulltrúa í framkvæmdastjórn sjóðsins sem í sitja alls 24 fulltrúar. Árin 2002-2003 fór Ísland með forystu í kjördæminu en Noregur tók við því hlutverki í byrjun árs 2004.

Norski fjármálaráðherrann, Per-Kristian Foss, sat í fjárhagsnefnd Alþjóðagjaldeyrissjóðsins¹ sem fulltrúi Norðurlanda og Eystrasaltslanda á árinu 2004 en nefndin er sjóðráði til ráðuneytis. Jarle Berge, varabankastjóri norska seðlabankans, var formaður fjárhagsnefndar Norðurlanda og Eystrasaltslanda². Fjárhagsnefnd Norðurlanda og Eystrasaltsríkja hefur það hlutverk að samræma og stjórna samstarfinu innan kjördæmisins. Í byrjun árs varð framkvæmdastjóri alþjóðasviðs, Jón Þ. Sigurgeirsson, formaður undirnefndar fjárhagsnefndar Norðurlanda og Eystrasaltslanda³ en hún fjallar um ýmis sameiginleg málefni kjördæmisins ásamt því að undirbúa fundi fjárhagsnefndarinnar. Bolli Þ. Bollason, skrifstofustjóri efnahagsskrifstofu fjármálaráðuneytisins, var

1. International Monetary and Financial Committee.

2. Nordic-Baltic Monetary and Financial Committee.

3. Nordic-Baltic Monetary and Financial Committee Alternates.

einnig fulltrúi Íslands í undirnefndinni þar til að hann varð ráðuneytisstjóri í forsætisráðuneytinu síðla árs. Fulltrúi kjördæmisins í framkvæmdastjórn sjóðsins í Washington á árinu var Norðmaðurinn Jon A. Solheim. Benny Andersen frá Danmörku var varafulltrúi.

Framkvæmdastjóranskipti urðu í Alþjóðagjaldeyrissjóðnum á árinu. Þjóðverjinn Horst Köhler sem hafði verið framkvæmdastjóri frá árinu 2000 lét af störfum og í stað hans var skipaður Rodrigo de Rato fyrrverandi fjármálaráðherra Spánar.

Vor- og haustfundir fjárhagsnefndar Alþjóðagjaldeyrissjóðsins voru haldnir í Washington. Í tengslum við þá voru birtar á heimasíðu Seðlabankans greinargerðir skrifstofu Norðurlandanna og Eystrasaltlandanna í sjóðnum um málefni sem hæst bar í starfsemi sjóðsins og framkvæmdastjórnarinnar. Einnig voru birt ávörp fulltrúa landanna átta á fundum fjárhagsnefndarinnar og á ársfundi sjóðsins. Þá má geta þess að Innri skoðunarskrifstofa Alþjóðagjaldeyrissjóðsins⁴ gaf út tvær skýrslur á árinu. Önnur fjallaði um hlutverk Alþjóðagjaldeyrissjóðsins í efnahagskreppunni í Argentínu 1991-2001 og hin um reynslu sjóðsins af áætlunum sem miða að því að draga úr fátækt.⁵

Sendinefnd frá Alþjóðagjaldeyrissjóðnum heimsótti Ísland í lok október 2004. Ekki var um að ræða venjubundna heimsókn, þar sem ákveðið var í framkvæmdastjórn Alþjóðagjaldeyrissjóðsins árið 2003 að heildarúttekt⁶ yrði gerð annað hvert ár m.a. sökum hagstæðra skilyrða í íslenska hagkerfinu. Auk þess kom fjármálastöðugleikamat sjóðsins á Íslandi vel út árið 2003. Engu að síðu birti sendinefndin álit í lok heimsóknar sinnar í október.⁷

Alþjóðagreiðslubankinn í Basel

Seðlabanki Íslands er hluthafi í Alþjóðagreiðslubankanum í Basel⁸. Bankinn er mikilvægur samráðsvettvangur seðlabanka víða um heim auk þess að vera upplýsinga- og rannsóknastofnun á sviði hagfræði og ekki síst peningamála. Undanfarin ár hefur bankinn í vaxandi mæli beint athyglinni að fjármálastöðugleika, eftirliti með starfsemi fjármálastofnana og fjárhagslegu öryggi þeirra. Fulltrúar Seðlabanka Íslands taka þátt í ýmsu samstarfi á vettvangi BIS.

Samstarf við aðra seðlabanka

Samstarf norræna seðlabanka er umfangsmikið á mörgum sviðum. Bankastjórar norrænu seðlabankanna halda árlegan fund þar sem fjallað er um ýmsar hliðar peningamála. Þá eiga sérfræðingar bankanna á mörgum sviðum með sér náð samstarf og skiptast á upplýsingum, m.a.

4. Independent Evaluation Office.

5. e. Poverty Reduction Strategies.

6. e. Article IV Consultation

7. Birt á heimsíðu Alþjóðagjaldeyrissjóðsins og með frétt á heimasíðu Seðlabankans 29. október 2004.

8. e. Bank for International Settlements (BIS).

um ávöxtun gjaldeyrisforða, markaðsviðskipti, lögfræðileg efni, hagrannsóknir, peningamál almennt, fjármálastöðugleika, rekstrarmál, starfsmannamál, upplýsingamiðlun o.fl. Norrænu seðlabankarnir skiptast einnig á starfsmönnum á hverju ári. Seðlabankinn á einnig náið samstarf við ýmsa aðra seðlabanka, þar á meðal Seðlabanka Evrópu. Formaður bankastjórnar Seðlabanka Íslands á reglulega fundi með bankastjóra Seðlabanka Evrópu og fulltrúar Seðlabankans hafa átt fundi með sérfræðingum hans um ýmislegt sem varðar mótun og framkvæmd peningastefnu.

OECD

Starfsmenn Seðlabanka Íslands taka reglulega þátt í starfi ýmissa nefnda á vettvangi OECD. Meðal þeirra eru efnahagsstefnunefndin og undirnefnd hennar, fjármagnsmarkaðanefndin og sérfræðinganefnd um lánamál opinberra aðila. Sérfræðingar OECD koma reglulega til Íslands til viðræðna við fulltrúa stjórnvalda um framvindu efnahagsmála en hliðstæðar viðræður fara fram við öll aðildarríki OECD. Í kjölfar viðræðnanna eru gefnar út skýrslur sem lýsa mati stofnunarinnar á efnahagsaðstæðum. Sendinefnd OECD heimsótti Ísland til viðræðna við fulltrúa stjórnvalda í október 2004.

Aðrar fjármálastofnanir

Í tengslum við vörslu gjaldeyrisforðans, umsjón með erlendum lánamálum ríkissjóðs og önnur viðfangsefni á bankinn samstarf við fjölmargar erlendar fjármálastofnanir víða um heim.

VARSLA OG ÁVÖXTUN GJALDEYRISFORÐANS

Í lögum um Seðlabanka Íslands segir að hlutverk hans sé m.a. að varðveita gjaldeyrisvarasjóð. Samkvæmt þeim setur bankastjórn starfsreglur um varðveislu gjaldeyrisvarasjóðsins sem bankaráð staðfestir. Í gjaldeyrisforða eru eignir Seðlabankans í erlendum verðbréfum, innstæður í erlendum bönkum, innstæður í peningamarkaðssjóðum, gull, sérstök dráttarréttindi og gjaldeyrisstaða við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn. Með sérstökum dráttarréttindum er átt við eign Seðlabankans hjá Alþjóðagjaldeyrissjóðnum í reikningseiningunni SDR.

Starfsreglur bankastjórnar setja fjárfestingarstefnu ramma. Skilyrðið um trygga ávöxtun forðans leiðir til þess að skýrar kröfur eru gerðar til stofnana sem bankinn skiptir við og verðbréfa sem bankinn kaupir. Heimilt er að festa fé á reikningum í erlendum bönkum, í peningamarkaðssjóðum og í skuldabréfum skráðum í kauphöllum og gefnum út af aðilum innan aðildarríkja Efnahags- og framfarastofnunarinnar, OECD. Útgefendur geta verið ríki og sveitarfélög, ríkisstofnanir, fjölþjóðastofnanir og fjármálastofnanir. Seðlabankinn fylgir þeirri stefnu að fjárfestingarkostir skuli fullnægja lágmarkskröfum um láshæfi. Skal láshæfiseinkunn lang tímabréfa vera að lágmarki í A+/A1 flokki að mati viðurkenndra matsfyrirtækja (Moody's/S&P/Fitch). Skammtímabréf skulu hafa að lágmarki láshæfiseinkunnina A-1 eða P-

1 að mati sömu aðila. Sömu lánshæfiskröfur gilda um stofnanir sem ávaxta innstæður bankans.

Samkvæmt starfsreglum bankastjórnar er þorri forðans bundinn í skuldabréfum með lengri líftíma en eitt ár en hluti hans skal vera á óbundnum bankareikningum. Meðalbínditími verðbréfa í gjaldeyrisforða skal ekki vera lengri en 5 ár. Gulleign bankans nam rúmlega 63 þúsund únsum í lok ársins 2004. Gullið er varðveitt í Englandsbanka og er leigt út gegn leigutekjum í gulli.

Seðlabanki Íslands hefur gert samninga um fyrirvaralausan aðgang að lánum við erlenda banka. Seðlabankinn getur notað þessa samninga til að styrkja gjaldeyrisforðann þegar þörf krefur. Í árslok 2004 námu sammingsbundnar lánsheimildir bankans fjárhæð sem svarar til um 32,2 milljarða króna. Gjaldyrisforði bankans styrktist um 7,6 ma.kr. á árinu 2004 og nam 65,6 ma.kr. í lok ársins. Til samans námu forðinn og sammingsbundnir lánamöguleikar um 98 ma.kr. Auk þessa hefur Seðlabankinn ósammingsbundinn aðgang að lánsfé hjá fjölmörgum erlendum fjármálastofnunum.

Með gjaldeyrisjöfnuði er átt við gengisbundnar eignir Seðlabankans að frádregnum gengisbundnum skuldum. Leitast er við að haga gjaldmiðlaskiptingu þannig að gjaldeyrisáhætta sé sem minnst. Í samsetningu gjaldeyrisjafnaðar vega þyngst Bandaríkjadalur og evra, þá sterlingspund og japanskt jen en eign í öðrum myntum er haldið í lágmarki.

Samsetning mynta í gjaldeyrisjöfnuði Seðlabanka Íslands er endurskoðuð reglulega og staðfest í starfsreglum bankastjórnar. Við ákvörðun um vægi mynta í forðanum er notast við reiknilíkan sem miðar að því lágmarka sveiflur í erlendu virði gjaldeyrisforðans. Gjaldyrisforðinn samanstendur af þeim fjórum myntum sem vega þyngst í utanríkisviðskiptum Íslendinga. Þær eru Bandaríkjadalur (40%), evra (40%), sterlingspund (15%) og japanskt jen (5%).⁹

Ávöxtun einstakra mynta í gjaldeyrisforða

Tafla á næstu síðu sýnir ávöxtun einstakra mynta í gjaldeyrisforða undanfarin fjögur ár. Skuldabréfavitölur frá Morgan Stanley (MS-Government Bond Index (MSDW)) hafa á undanförunum árum verið hafðar til hliðsjónar við samanburð á árangri af ávöxtun skuldabréfasafna. Annars vegar hefur verið litið til vísitölu eins til þriggja ára skuldabréfa og hins vegar þriggja til fimm ára skuldabréfa. Meðaltími eignasafna Seðlabankans liggur á milli þessara vísitalna.

Ávöxtun skammtímaeigna er borin saman við millibankavexti í viðkomandi mynt en innlán eru yfirleitt ávöxtuð til mjög skamms tíma. Ávöxtun skammtímaeigna er miðuð við LIBOR-vexti að frádregnum 0,125% (LIBID).

9. Tölur í svigum sýna gjaldmiðlasamsetningu forðans skv. ákvörðun bankastjórnar í lok árs 2003 sem gildi fyrir 2004.

Ávöxtun verðbréfa, verðbréfavísitalna og bundinna innlána

<i>Bandaríkjadalir</i>	2001	2002	2003	2004
Vaxtatekjur (%).....	5,75%	5,07%	3,89%	3,74%
Verðhagnaður/-tap (%).....	2,74%	5,60%	-0,62%	-1,99%
Ávöxtun verðbréfa (%).....	8,49%	10,67%	3,27%	1,75%
Meðalbinditími í árslok.....	3,30	2,96	2,88	2,64
Áv. MSDW 1-3 ára vísit.....	8,47%	5,88%	1,90%	0,91%
Meðalbinditími í árslok.....	1,65	1,62	1,80	1,65
Áv. MSDW 3-5 ára vísit.....	8,64%	11,35%	2,50%	2,12%
Meðalbinditími í árslok.....	3,42	3,58	3,80	3,66
Ávöxtun bundinna innlána.....	4,41%	1,65%	1,07%	1,37%
LIBOR (ársmeðaltal).....	3,97%	1,75%	1,20%	1,48%
<i>Evrur</i>				
Vaxtatekjur (%).....	4,94%	4,80%	3,95%	3,59%
Verðhagnaður/-tap (%).....	1,54%	2,80%	-0,19%	1,75%
Ávöxtun verðbréfa (%).....	6,48%	7,60%	3,76%	5,34%
Meðalbinditími í árslok.....	2,68	2,76	3,26	3,31
Áv. MSDW 1-3 ára vísit.....	5,65%	5,67%	3,19%	3,21%
Meðalbinditími í árslok.....	1,62	1,73	1,63	1,61
Áv. MSDW 3-5 ára vísit.....	5,65%	8,29%	3,68%	5,62%
Meðalbinditími í árslok.....	3,37	3,35	3,42	3,47
Ávöxtun bundinna innlána.....	4,29%	3,24%	2,35%	2,02%
LIBOR (ársmeðaltal).....	4,38%	3,31%	2,36%	2,07%
<i>Sterlingspund</i>				
Vaxtatekjur (%).....	6,68%	6,29%	5,76%	5,58%
Verðhagnaður/-tap (%).....	0,37%	1,25%	-1,79%	0,09%
Ávöxtun verðbréfa (%).....	7,05%	7,54%	3,97%	5,67%
Meðalbinditími í árslok.....	1,68	2,19	2,78	3,31
Áv. MSDW* 1-3 ára vísit.....	6,25%	6,70%	3,35%	4,66%
Meðalbinditími í árslok.....	1,88	2,00	1,10	2,05
Áv. MSDW* 3-5 ára vísit.....	5,80%	8,74%	2,83%	5,15%
Meðalbinditími í árslok.....	3,36	3,69	3,47	3,53
Ávöxtun bundinna innlána.....	5,04%	3,77%	3,52%	4,31%
LIBOR (ársmeðaltal).....	5,03%	3,91%	3,63%	4,42%

*Skuldabréfavísitalur Morgan Stanley (MS-Government Bond Index (MSDW)).

Heimild: Upplýsingakerfi alþjóðasviðs Seðlabanka Íslands.

**SAMKOMULAG NORRÆNNA SEÐLABANKA
UM VIÐBRÖGD VIÐ FJÁRMÁLAÁFÖLLUM**

Á fundi sínum í Stykkishólmi í júní 2003 undirrituðu bankastjórar norrænu seðlabankanna samkomulag um viðbrögð við fjármálaáföllum. Frá því var skýrt í ársskýrslu bankans fyrir árið 2003 auk þess sem samkomulagið í heild er birt á heimasíðum allra norrænu seðlabankanna. Seðlabankarnir vinna auk þess náið saman að viðfangsefnum sem varða fjármálastöðugleika og viðbrögð ef upp koma erfiðleikar í fjármálakerfi.

ERLEND LÁNAMÁL RÍKISSJÓÐS

Samkvæmt samningi við fjármálaráðherra annast Seðlabanki Íslands framkvæmd erlendra lánamála ríkissjóðs og önnur tiltekin verkefni í samræmi við heimild í lögum nr. 43/1990 um Lánasýslu ríkisins. Í samningnum er Seðlabankanum falin framkvæmd ákvarðana fjármálaráðherra um erlendar lántökur, vaxta- og gjaldmiðlaskipti erlendis og umsjón erlendra skammtímalána, svo og meðferð annarra erlendra lána sem ríkissjóður tekur. Í samningnum er Seðlabankanum jafnframt falin ráðgjöf við mótun lántökustefnu og lánastýringu, að annast tengsl við erlend matsfyrirtæki og falið að hafa eftirlit með lánskjörum og lánskilmálum aðila sem njóta ríkisábyrgðar og hyggjast taka lán erlendis. Bankinn hefur umsjón með bókhaldi erlendra lána ríkissjóðs og þjónustu því samfara. Markmið Seðlabankans við framkvæmd erlendra lánamála ríkissjóðs er að treysta orðspor íslenska ríkisins á alþjóðlegum lánamörkuðum og afla ríkissjóði erlends lánsfjár á bestu fánlegu kjörum að teknu tilliti til áhættu lánasafnsins.

Lántökur erlendis

Öflun erlends lánsfjár fyrir ríkissjóð fer nú einkum fram á tvennan hátt: Langtímalána er aflað með skuldabréfaútgáfu sem fer fram á grundvelli útgáfusamnings um skuldabréf á Evrópumarkaði. Skammtímalána er aflað á grundvelli samnings um víxlaútgáfu á Evrópumarkaði og Bandaríkjamarkaði. Ríkissjóður hefur jafnframt til ráðstöfunar samningsbundinn aðgang að lánsfé á grundvelli 5 ára samnings um viðbúnaðarlán. Hér er um að ræða fjölbankalán frá árinu 2000 undir forystu Citibank að fjárhæð 250 milljónir Bandaríkjadala (um 15,3 ma.kr. í lok ársins 2004).

Samningur um skuldabréfaútgáfu á Evrópumarkaði (EMTN-samningur)

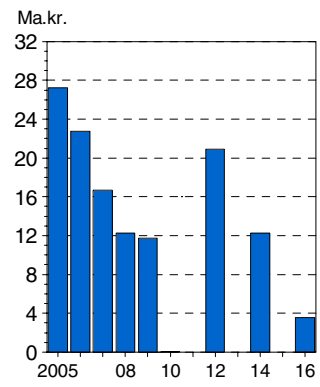
Samningur um skuldabréfaútgáfu á Evrópumarkaði, svokallaður EMTN-samningur (Euro Medium Term Note Programme), var fyrst undirritaður á árinu 2001. Samningurinn var endurnýjaður í lok maí 2004 og var hámarksfjárhæð samningsins þá hækkuð úr 1,5 í 2 milljarða Bandaríkjadala. Samningurinn tryggir ríkissjóði aðgang að helstu mörkuðum og gefur jafnframt færi á sveigjanleika við lánsfjáröflun og lágmarkar útgáfukostnað. Á grundvelli hans eru mögulegar bæði opinberar útgáfur og einkaútgáfur.

Endurgreiðslur og endurfjármögnun erlendra langtímalána ríkissjóðs

Þrjú erlend lán komu á gjalddaga á árinu 2004 og voru heimildir til flýti-greiðslu nýttar á tveimur lánunum. Fjárhæð langtímalána sem komu til greiðslu á árinu var samtals 25 ma.kr. Í febrúar kom til greiðslu svo-nefnd Yankee-bond útgáfa frá árinu 1994 að fjárhæð 200 milljónir Bandaríkjadala sem borið hafði 6,125% vexti. Lánið var í fyrstu endur-fjármagnað með víxlaútgáfu á Evrópumarkaði. Í lok febrúar fór fram skuldabréfaútgáfa á grundvelli EMTN-samningsins. Fjárhæð hennar var 200 milljónir Bandaríkjadala. Útgáfan bar fasta 4,375% vexti og láns-

Afborganir af erlendum langtímalánum ríkissjóðs

Skv. stöðu í lok árs 2004

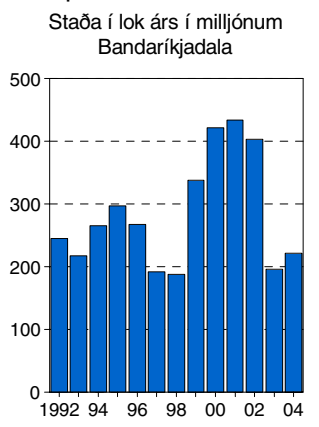
tíminn var 10 ár. Við verðlagningu var tekið mið af bandarískum ríkisskuldabréfum og báru skuldabréfin 44 punkta álag á vexti þeirra á útgáfudegi, en það samsvaraði LIBOR-vöxtum að viðbættum 5 punktum, að teknu tilliti til kostnaðar. Umsjón með útgáfunni hafði Nomura International. Í apríl kom á gjalddaga skuldabréfaútgáfa frá árinu 2001 að fjárhæð 100 milljónir Bandaríkjadala. Útgáfan var að mestu endurfjármögnuð með víxlaútgáfu á Evrópumarkaði. Í apríl kom einnig á gjalddaga bankalán frá árinu 1994 að fjárhæð 9,8 milljónir Bandaríkjadala. Í maí var nýtt uppgreiðsluákvæði í lánasamningi um bankalán frá 1995 að fjárhæð 36 milljónir evra. Í september var nýtt uppgreiðsluákvæði í lánsamningi um bankalán frá 1991 að fjárhæð 2 milljónir Bandaríkjadala. Í ársbyrjun 2004 yfirtók ríkissjóður erlend lán Ferðamálasjóðs samtals að fjárhæð 877 m.kr.

Víxlaútgáfa ríkissjóðs nýtt til að greiða niður erlend lán ríkissjóðs

Víxlaútgáfan var nýtt til jöfnunar á greiðsluflæði á fyrri hluta ársins, en á seinni hluta ársins var víxlaútgáfan notuð til að greiða niður erlend lán ríkissjóðs.

Um evrópsku útgáfuna gildir samningur frá árinu 1995, en upphaflegur samningur er frá árinu 1985. Samkvæmt samningnum er heimilt að gefa út víxla í helstu gjaldmiðlum að fjárhæð allt að 500 milljónir Bandaríkjadala. Víxlar ríkissjóðs voru gefnir út með ávöxtun sem að jafnaði var um 0,10% til 0,12% undir millibankavöxtum í Lundúnum. Víxlar á Evrópumarkaði voru seldir fyrir atbeina fjögurra fjármálastofnana; Citibank International, J.P. Morgan Securities, SEB og Deutsche Bank. Við útgáfu hvers víxils er samið um fjárhæð, lánstíma og ávöxtun í ljósi stöðu markaða á hverjum tíma. Fjárhæð útgefinna víxla nam um 1,3 milljörðum Bandaríkjadala á árinu 2004 auk 147 milljóna evra eða alls um 90 milljarðar króna. Í lok ársins 2004 nam fjárhæð útistandandi víxla 221 milljón Bandaríkjadala eða jafnvirði 13,5 ma.kr. Vegin meðallengd víxla sem gefnir voru út á Evrópumarkaði árið 2004 var um 75 dagar. Samkvæmt útgáfusamningi um víxla á Bandaríkjamarkaði frá árinu 2001 má útgáfufjárhæð nema allt að einum milljarði Bandaríkjadala. Evrópski og bandaríski samningurinn tengjast þannig að samantöld útgáfufjárhæð má ekki fara yfir milljarð Bandaríkjadala. Miðlarar eru Salomon Smith Barney og J.P. Morgan í New York. Heildarútgáfa ríkissjóðs á Bandaríkjamarkaði á árinu 2004 nam 25 milljónum Bandaríkjadala eða um 1,5 ma.kr. Lánskjör á víxlaútgáfu ríkissjóðs á Bandaríkjamarkaði voru að jafnaði um 7 punktum undir LIBOR-vöxtum. Engir víxlar voru útistandandi á Bandaríkjamarkaði í árslok 2004.

Víxlaútgáfa ríkissjóðs á Evrópumarkaði 1992-2004

Lánastýring og áhættugreining

Seðlabankinn fylgir þeirri stefnu við erlendar lántökur ríkissjóðs að endurgreiðslur dreifist sem jafnast á komandi ár. Stýring á erlendum lánnum ríkissjóðs felur jafnframt í sér að samsetning lánasafns sé með hagkvæmum hætti, svo sem með tilliti til vaxtakjara, lánstíma og gjaldmiðlasamsetningar. Á undanförunum árum hafa uppsagnarákvæði lána-

samninga verið notuð til að endurfjármagna lán með hagkvæmari kjörum en áður giltu. Jafnframt hefur verið ráðist í vaxta- og gjaldmiðlaskipti til að ná fram lánastýringarmarkmiðum. Heildarfjárhæð erlendra lána ríkissjóðs var í lok árs 2004 ríflega 141 ma.kr. Heildarfjárhæð erlendra lána lækkaði úr ríflega 164 ma.kr. í lok árs 2003 eða sem nemur um 23 ma.kr. Greidd lán umfram tekin námu um 8,9 ma.kr. en styrking krónunnar skýrir að mestu aðra lækkun sem nemur ríflega 14 ma.kr. Gjaldmiðlaskipting erlendra lána ríkissjóðs er sýnd í spássíutöflu. Í árslok 2004 báru 44% erlends lánsfjár fasta vexti, en 56% breytilega. Veginn meðallánstími erlendra langtímalána hinn 31. desember 2004 var 3,8 ár og meðalbínditími 2,7 ár. Í upphafi ársins 2005 voru um 29% erlendra lána ríkissjóðs að meðtöldum afborgunum langtímalána til skemmri tíma en 12 mánaða.

Alþjóðlegt mat á láns hæfi ríkissjóðs

Matsfyrirtækin gegna mikilvægu hlutverki í láns hæfismati ríkissjóða og fyrirtækja í alþjóðlegu viðskiptaumhverfi. Á þeim vettvangi kveður mest að bandarísku matsfyrirtækjunum Moody's Investors Service og Standard & Poor's, auk evrópska matsfyrirtækisins Fitch Ratings. Reynslan hefur sýnt að láns hæfismat eða einkunn þessara fyrirtækja greiðir fyrir lántöku á alþjóðlegum markaði. Jafnframt er láns hæfismatið vísbending um þau vaxtakjör sem lántakandi mun njóta. Alþjóðlegar fjármálastofnanir reiða sig að verulegu leyti á einkunnir þessara fyrirtækja þegar ákvarðanir eru teknar um lánskjör. Ríkissjóður hefur notið mikils trausts sem lántakandi á alþjóðlegum markaði og sést það best á góðum láns hæfiseinkunnum undanfarin ár og betri horfum. Ríkissjóður á greiðan aðgang að öllum helstu mörkuðum.

Láns hæfiseinkunn Moody's fyrir erlendar og innlendar langtímaskuldbindingar ríkissjóðs er Aaa og fyrir skammtímaskuldbindingar P-1. Þetta eru hæstu einkunnir sem fyrirtækið gefur. Horfur um láns hæfismatið eru taldar stöðugar. Fram kom í ársskýrslu fyrirtækisins í júní 2004 að láns hæfiseinkunnin Aaa og mat um stöðugar horfur byggist á aukinni fjölbreytni hagkerfisins og sveigjanleika þess. Að auki sé einkunnin studd af sterkri stöðu ríkisfjármála, tiltölulega hagstæðri aldurs-samsetningu þjóðarinnar og kröftugum hagvexti. Helstu áhættuþættir hagkerfisins að mati Moody's eru vaxandi viðskiptahalli og auknar erlendar skuldir þjóðarbúsins. Lögð er áhersla á mikilvægi aðhaldssamrar stefnu í ríkisfjármálum á komandi árum hjá sérfræðingum Moody's.

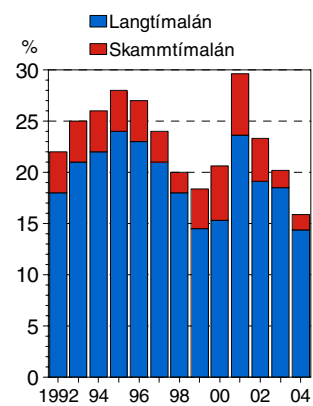
Fitch Ratings gefur ríkissjóði láns hæfiseinkunnina AA- fyrir erlendar langtímaskuldbindingar og F1+ fyrir skammtímaskuldbindingar. Jafnframt veitir Fitch Ratings einkunnina AAA fyrir innlendar langtímaskuldbindingar, sem er hæsta einkunn sem fyrirtækið gefur. Horfur á matinu eru stöðugar. Fitch Ratings staðfesti óbreytt mat sitt á láns hæfi Íslands í maí. Fitch styður matið með því að hagkerfinu hafi gengið vel að takast á við ágjafir og að stofnanir séu faglega vel búnar. Einnig væri stefnan í ríkisfjármálum góð og horfur væru á kröftugum hagvexti og auknum útflutningi í kjölfar mikillar fjárfestingar í álframleiðslu. Hins

Vægi mynta í erlendum lánum ríkissjóðs í lok árs

	2003	2004
Bandaríkjadalir	29,6	26,6
Japönsk jen	8,3	8,5
Sterlingspund	10,6	11,2
Svissneskir frankar.	3,5	3,8
Evrur	48,0	49,9
	100,0	100,0

Heimild: Seðlabanki Íslands.

Erlend lán ríkissjóðs sem hlutfall af VLF

*Mat á láns hæfi ríkissjóðs
í lok árs 2004*

<i>Skuldbindingar í erlendri mynt:</i>	<i>Lang- tíma</i>	<i>Skamm- tíma</i>
Moody's Investors Service	Aaa	P-1
Standard & Poor's	AA-1	A-1+
Fitch	AA-	F1+

<i>Skuldbindingar í íslenskum krónum:</i>	<i>Lang- tíma</i>	<i>Skamm- tíma</i>
Moody's Investors Service	Aaa	P-1
Standard & Poor's	AA+	A-1+
Fitch	AAA	

1. Febrúar 2005.

vegar kemur fram í áliti Fitch að spenna sé að gera vart við sig í hagkerfinu, þar sem eignaverð hefur hækkað og skuldsetning einkageirans aukist umfram það sem eðlilegt megi teljast. Auk þess sem raungengi krónunnar hefur hækkað nokkuð. Til að afstýra hugsanlegri ofpenslu í hagkerfinu telur Fitch að ríkisfjármálin gegni lykilhlutverki.

Einkunn Standard & Poor's fyrir langtímaskuldir ríkissjóðs í erlendri mynt voru á árinu 2004 A+ og A-1+ fyrir skammtímaskuldbindingar og voru horfur jákvæðar. Í febrúar 2005 var einkunnin fyrir langtímaskuldir ríkissjóðs í erlendri mynt hækkuð í AA- og eru horfur á matinu stöðugar. Láns hæfiseinkunn Standard & Poor's fyrir innlendar skuldbindingar til langs tíma er AA+ og A-1+ til skamms tíma, sem er hæsta skammtímaeinkunn fyrirtækisins. Horfur á innlendum skuldbindingum eru taldar stöðugar. Í matsskýrslu Standard & Poor's sem birt var í september kemur m.a. fram að styrkleikar hagkerfisins væru einkum stöðugt og styrkt stjórnkerfi, auðugt hagkerfi þar sem tekjur á mann væru meðal þeirra hæstu í heimi og góð staða opinberra fjármála. Á móti kæmi að erlend lausafjárstaða væri mjög veik og yrði það áfram sökum mikilla erlendra skulda og mikils viðskiptahalla. Til að viðhalda láns hæfiseinkunninni telur S&P skipta sköpum að staðið verði við langtímastefnu stjórnvalda í ríkisfjármálum.

SÖFNUN TÖLFRÆÐILEGRA UPPLÝSINGA

Seðlabanki Íslands safnar skipulega upplýsingum um innlendan lánamarkað, greiðslujöfnuð við útlönd og erlenda stöðu þjódarbúsins. Flestar stofnanir og fyrirtæki á innlendum lánamarkaði veita mánaðarlega upplýsingar um efnahagsliði. Auk þess er lánastofnunum skylt að veita Seðlabankanum upplýsingar um vexti jafnóðum og þeir breytast. Greiðslujöfnuður við útlönd og erlend staða þjódarbúsins eru gerð upp ársfjórðungslega. Upplýsingar þessar leggja grunn að mati bankans á mikilvægum þáttum peningamála og reglulegri birtingu tölulegra gagna í ritum bankans og á vefsíðu hans.

Seðlabankinn starfrækir í samvinnu við fjármálaráðuneytið gagnagrunnskerfið FAME sem er sérhannað fyrir tímaraðir tölfraeðigagna. Í gagnagrunnskerfinu eru tólf gagnabú sem innihalda tölfraeðigögn, alls um 200.000 tímaraðir. Að auki eru fjórtán grunnagnabú, alls um 400.000 tímaraðir, með upplýsingum úr reikningum einstakra félaga og er aðgangur að þeim gögnum takmarkaður við einstaka starfsmenn. Á árinu var tekið í notkun gagnabú ársreikninga og milliuppgjöra skráðra fyrirtækja byggt á gögnum frá Lánstrausti hf. Það inniheldur efnahagsreikninga, rekstrarreikninga og sjóðstreymi yfir 100 félaga og samstæðna sem skráð hafa verið hjá Kauphöll Íslands. Gagnagrunnskerfið inniheldur einnig ítarlegar upplýsingar um eðli og uppruna allra þeirra tímaráða sem eru til staðar í kerfinu. Kerfið hefur fært alla vistun, úrvinnslu, greiningu og dreifingu tölfraeðilegra upplýsinga bankans í nýtt og fullkomið umhverfi sem gerir alla meðhöndlun tölfraeðigagna hraðvirkari og bætir alla aðstöðu til hagrannsókna. Sams konar kerfi eru í notkun hjá flestum stærstu seðlabönkum heims og mörgum helstu alþjóðastofnunum.

RANNSÓKNIR OG RÁÐSTEFNUR

Í Seðlabankanum fer fram margvísleg rannsóknarstarfsemi sem tengist viðfangsefnum bankans. Hún fer aðallega fram innan hagfræðisviðs bankans en einnig á öðrum sviðum og fyrir kemur að Seðlabankinn kaupi eða styrki rannsóknarverkefni aðila utan bankans.

Meðal helstu viðfangsefna á árinu 2004 voru verkefni sem tengjast umgjörð peningastefnunnar og verðbólguferlinu. Má þar nefna athuganir á útfærslu og áhrifum verðbólguþröngu víða um heim og mismunandi möguleika við tæknilega útfærslu peningastefnuáðgerða. Einnig voru stundaðar rannsóknir á sviði gengismála. Meðal viðfangsefna á því sviði má nefna athugun á heppilegri gengisstefnu fyrir lítil lönd og rannsókn gerða í alþjóðlegu samstarfi á mögulegum áhrifum aðildar Íslands að Myntbandalagi Evrópu á íslenska utanríkisverslun. Meðal annarra verkefna má nefna rannsókn á ákvörðunarþáttum atvinnuvegafjárfestingar, tölfræðilegt mat á innlendri hagsveiflu og á tímarófi innlendra raunvaxta. Síðast en ekki síst ber að nefna viðamikla vinnu við smíði ársfjórðungslegs þjóðhagslíkans sem gegna mun mikilvægu hlutverki við gerð verðbólguþröngu og ákvarðanir í peningamálum. Sú vinna er langt komin og er áætlað að taka líkanið í notkun á árinu 2005. Af öðrum verkefnum má einnig nefna viðamikla rannsókn á fyrirkomulagi húsnæðisfjármögnunar hér á landi í samanburði við útlönd, ákvörðunarþáttum lykilstærða á innlendum húsnæðismarkaði og mögulegum áhrifum breytinga á húsnæðisfjármögnun á húsnæðismarkaðinn og efnahagslífið almennt.

Til þess að skapa umgjörð um rannsóknir innan bankans og miðla niðurstöðum þeirra til almennings og annarra sérfræðinga heldur bankinn reglulega málstofur. Á þeim gefst aðilum innan og utan bankans færi á að kynna eigin rannsóknarvinnu og ræða hana við aðra starfs- og fræðimenn. Á árinu 2004 voru haldnar tólf málstofur. Á fjórum þeirra voru málflytjendur sérfræðingar innan bankans. Starfsmenn bankans kynntu einnig rannsóknarniðurstöður sínar á fjölda málstofa utan Seðlabankans, bæði á innlendum og erlendum vettvangi. Jafnframt sóttu þeir fjölda ráðstefna, innanlands og erlendis, til að kynna eigin rannsóknir og kynnast rannsóknnum annarra fræðimanna. Að auki héldu þeir fjölda gestafyrirlestra fyrir almenning, aðra sérfræðinga og háskólamenn.

Niðurstöðum rannsókna innan bankans er einnig miðlað með útgáfu nokkurra ritraða sem getið er hér að neðan. Að sama skapi telur Seðlabankinn mikilvægt að rannsóknir sérfræðinga bankans birtist í alþjóðlega viðurkenndum fræðiritum.

Á árinu efndi Seðlabankinn til alþjóðlegrar ráðstefnu í samstarfi við SUERF.¹⁰ Meginviðfangsefni ráðstefnunnar var samspil peningalegs og fjármálalegs stöðugleika. Framsögumenn komu víða að og voru af mörgu þjóðerni. Meðal þeirra voru sérfræðingar úr Seðlabankanum. Þá gekkst Seðlabankinn fyrir ráðstefnu í tilefni af 50 ára afmæli Fjár-

10. Société Universitaire Européenne de Recherches Financières, öðru nafni The European Money and Finance Forum.

málatíðinda. Framsögu á henni höfðu hagfræðingar úr röðum háskóla-kennara og þeirra sem starfa í fyrirtækjum á markaði og opinberum stofnunum. Framsöguerindin verða öll gefin út í sérhefti Fjármálatíð-inda á árinu 2005.

ÚTGÁFU- OG UPPLÝSINGAMÁL

Ríkar kröfur eru gerðar til seðlabanka um að þeir geri skýra grein fyrir markmiðum peningastefnu sinnar, framkvæmd hennar og annarri starfsemi sinni. Lög um Seðlabanka Íslands leggja bankanum á herðar þá skyldu að gera opinberlega eigi sjaldnar en ársfjórðungslega grein fyrir stefnu sinni í peningamálum og fyrir þróun peningamála, gengis- og gjaldeyrismála og aðgerðum sínum á þeim sviðum. Þetta gerir bankinn í ársfjórðungsriti sínu, *Peningamálum*, sem einnig er gefið út í enskri þýðingu undir heitinu *Monetary Bulletin*. Í *Peningamálum* eru gjarnan birtar niðurstöður rannsókna starfsmanna bankans er tengjast peningastefnunni, fjármálastöðugleika og starfsemi bankans almennt. Þá gerir Seðlabankinn í ársskýrslu sinni grein fyrir ýmsum þáttum í starfsemi sinni. Formaður bankastjórnar gerir grein fyrir stefnu bankans á ársfundi hans.

Bankinn gefur reglulega út *Fjármálatíðindi*, sem eru vettvangur fræðilegra greina um efnahagsmál, sem margar hverjar eru ritaðar af starfsmönnum bankans. Þá gefur bankinn út rannsóknaritrið á ensku, undir heitinu *Central Bank of Iceland Working Papers*, þar sem birtar eru rannsóknaritgerðir hagfræðinga innan og utan bankans. Ritið *Economy of Iceland* hefur verið gefið út um árabil. Í því eru upplýsingar um íslenskt stjórnarfar og þjóðarbúskap, bæði uppbyggingu hans og framvindu. Rit Seðlabanka Íslands gefin út á árinu 2004 eru talin upp í viðauka aftar í þessari skýrslu.

Seðlabankinn birtir reglulega fréttir til að greina frá helstu ákvörðunum bankastjórnar, auk þess sem fréttir eru gefnar út til þess að greina frá ýmsu er varðar starfsemi bankans. Þá er ýmissa tíðinda gjarnan getið á heimasíðu bankans án þess að gefin sé út sérstök fréttatilkynning.

Á heimasíðu Seðlabankans eru birtar rafrænar útgáfur flestra rita sem bankinn gefur út. Í sumum tilvikum eru þau fyrst birt á vefnum. Þar eru ennfremur birtar fréttir, tölulegar upplýsingar undir heitinu Hagtölur Seðlabankans, mánaðarlegt yfirlit efnahagsmála undir heitinu Hagvísar Seðlabanka Íslands og ýmsar upplýsingar er varða starfsemi bankans.

Seðlabankinn gerir sér far um að kynna starfsemi sína fyrir almenningi, m.a. með því að taka á móti námsmönnum og öðrum hópum.

Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn hefur gefið út leiðbeinandi reglur um gagnsæi í starfsemi seðlabanka. Með starfsemi sinni sem m.a. er lýst hér að framan uppfyllir Seðlabanki Íslands ákvæði þessara reglna.

BIRTINGARSTAÐALL ALÞJÓÐAGJALDEYRISSJÓÐSINS

Í birtingarstaðli Alþjóðagjaldeyrissjóðsins (Special Data Dissemination Standard) sem Ísland er aðili að er m.a. gert ráð fyrir því að tiltekna tölfræðilegar upplýsingar birtist innan tilgreinds frests frá lokum þess tíma

sem þær gilda fyrir eða taka til í samræmi við fyrirfram ákveðna birtingaráætlun. Með hliðsjón af þessu birtir Seðlabankinn á vefsíðu sinni áætlun um hvenær upplýsingar verða birtar. Sömu reglu er fylgt við birtingu í Hagtölum Seðlabankans á vefsíðu bankans en þar birtast einnig ýmsar upplýsingar sem ekki heyra undir staðalinn. Auk þess að kveða á um birtingaráætlanir gerir staðallinn kröfu til þess að upplýsingarnar sem hann tekur til séu settar fram í samræmi við skilgreiningar Alþjóðagjaldeyrissjóðsins þannig að tryggt sé að þær séu sambærilegar á milli landa. Á heimasíðu Alþjóðagjaldeyrissjóðsins (<http://www.imf.org>) er að finna nánari upplýsingar um birtingarstaðalinn. Á þeirri síðu og sérstakri vefsíðu fyrir upplýsingar um birtingarvenjur þeirra landa sem aðild eiga að staðlinum (<http://dsbb.imf.org>) er greint frá upplýsingamiðlun Seðlabankans og annarra íslenskra stofnana sem skuldbundnar eru til þess að fylgja staðlinum.

STARFSREGLUR UM UNDIRBÚNING, RÖKSTUÐNING OG KYNNINGU ÁKVARÐANA Í PENINGAMÁLUM

Í 24. gr. laga um Seðlabanka Íslands nr. 36/2001 segir m.a. að bankastjórn setji starfsreglur sem bankaráð staðfestir um undirbúning, rökstuðning og kynningu ákvarðana í peningamálum. Þessar starfsreglur voru formlega settar í byrjun árs 2002¹¹ og eftir þeim starfað síðan. Þær eru byggðar á ákveðnum meginsjónarmiðum sem lúta að nýtingu upplýsinga og þekkingar, faglegum vinnubrögðum, gagnsæi og skráningu raka að baki ákvörðunum í peningamálum. Í þeim er kveðið á um gerð verðbólguþáttar og verklag við mat á stöðu og horfum í efnahags- og peningamálum og á stefnunni í peningamálum og að endingu um hvernig bankastjórn tekur ákvarðanir í peningamálum og með hvaða hætti þær skuli birtar.

AÐILD SEÐLABANKA ÍSLANDS AÐ STJÓRNUM STOFNANA OG FYRIRTÆKJA

Seðlabanki Íslands á hlut í Reiknistofu bankanna. Í samstarfssamningi frá 1994 kemur fram að bankinn hafi lagt til fimmting stofnframlags Reiknistofunnar. Á árinu 2004 var Eiríkur Guðnason bankastjóri fulltrúi bankans í stjórn Reiknistofunnar og varafulltrúi Ingvar A. Sigfússon rekstrarstjóri bankans. Fulltrúi bankans í endurskoðunarnefnd Reiknistofunnar var Lilja Steinþórsdóttir aðalendurskoðandi. Fulltrúi bankans í samráðsnefnd Reiknistofunnar var Árni Þórðarson staðgengill aðalbókara og varafulltrúi Pálína Kristinsdóttir sérfræðingur á fjármálasviði.

Seðlabanki Íslands á 11% hlut í Eignarhaldsfélagi Verðbréfaþings hf. sem er eigandi Kauphallar Íslands hf. og Verðbréfaskráningar Íslands hf. Tryggvi Pálsson framkvæmdastjóri fjármálasviðs var fulltrúi bankans í stjórn þessara félaga á árinu 2004 og varafulltrúi hans var Tómas Örn Kristinsson framkvæmdastjóri peningamálasviðs.

11. Starfsreglurnar voru birtar í ársfjórðungsriti bankans, *Peningamálum*, í febrúar 2002 og eru jafnframt aðgengilegar á heimasíðu bankans.

Með yfirstjórn Fjármálaeftirlitsins fer þriggja manna stjórn skipuð af viðskiptaráðherra. Einn stjórnarmanna er skipaður eftir tilnefningu Seðlabanka Íslands. Fulltrúi Seðlabankans í stjórninni á árinu 2004 var Ingimundur Friðriksson aðstoðarbankastjóri. Lilja Steinþórsdóttir aðalendurskoðandi var varafulltrúi.

Seðlabanki Íslands á 8% hlut í Fjölgreiðslumiðlun hf. Hallgrímur Ásgeirsson staðgengill framkvæmdastjóra fjármálasviðs var fulltrúi bankans í stjórn hennar á árinu 2003. Varafulltrúi var Tryggvi Pálsson framkvæmdastjóri fjármálasviðs.

Sveinbjörn Hafliðason aðallögfræðingur bankans var ritari stjórnar Tryggingarsjóðs innstæðueigenda og fjárfesta framan af ári. Við af honum tók Hallgrímur Ásgeirsson staðgengill framkvæmdastjóra fjármálasviðs og er hann framkvæmdastjóri sjóðsins.

Starfsmenn Seðlabanka Íslands eru í Lífeyrissjóði bankamanna. Fulltrúi bankans í stjórn sjóðsins á árinu 2004 var Ingvar A. Sigfússon rekstrarstjóri og varafulltrúi hans Tómas Örn Kristinsson framkvæmdastjóri peningamálasviðs.

SAMSTARF VIÐ FJÁRMÁLAEFTIRLITIÐ

Seðlabanki Íslands og Fjármálaeftirlitið eiga náð samstarf. Í lögum um Seðlabankann og um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi segir að þessar stofnanir skuli gera með sér samstarfssamning þar sem kveðið skuli á um samskipti þeirra. Samstarfssamningur var fyrst gerður snemma árs 1999. Hann var síðast endurnýjaður á árinu 2003. Þá gerðu stofnanirnar með sér sérstakt samkomulag á árinu 2003 vegna greiðslu- og uppgjörskerfa. Í lögnum um Seðlabankann segir enn fremur að hann skuli veita Fjármálaeftirlitinu allar upplýsingar sem hann býr yfir og nýtast kunna í starfsemi Fjármálaeftirlitsins. Stofnanirnar skiptast reglulega á tölfræðilegum og öðrum upplýsingum og bankastjórn Seðlabankans og forstjóri Fjármálaeftirlitsins hittast reglulega á samráðsfundum.

VERKEFNI FYRIR RÍKISSJÓÐ

Í samningi fjármálaráðherra og Seðlabanka Íslands er kveðið á um tiltekin verkefni Seðlabankans fyrir ríkissjóð, svo sem um erlendar lántökur og þjónustu vegna innlendra lána. Í honum er Seðlabankanum meðal annars falið að annast erlend lánamál ríkissjóðs, eftirlit með erlendum lántökum aðila sem njóta ríkisábyrgðar og bókhald tekinnna erlendra lána ríkissjóðs og umsjón með greiðslu afborgana og vaxta. Viðfangsefni Seðlabankans tengd innlendra lánastarfsemi ríkissjóðs heyra að mestu sögunni til. Samningurinn kveður þó svo á að bankinn skuli innleysa markaðsverðbréf ríkissjóðs í samræmi við skilmála þeirra. Samningurinn kveður einnig svo á að starfa skuli samráðsnefnd fjármálaráðuneytisins, Seðlabanka Íslands og Lánasýslu ríkisins.

Megintilgangur hennar er að vera vettvangur skoðanaskipta um stöðu og horfur á fjármagnsmörkuðum og um lánamál og lántökuáform ríkissjóðs innanlands og erlendis.

SAMNINGUR FJÁRMÁLARÁÐUNEYTIÐ OG SEÐLABANKA ÍSLANDS UM VIÐSKIPTAREIKNINGA OG VAXTAKJÖR

Á árinu 1992 gerðu fjármálaráðuneytið og Seðlabanki Íslands með sér samning um viðskiptareikninga og vaxtakjör sem fól meðal annars í sér að ríkissjóður hætti að taka lán í Seðlabankanum. Þessi samningur hefur verið endurnýjaður við og við síðan, síðast í september 2001. Í lögum um Seðlabanka Íslands sem samþykkt voru á Alþingi í maí 2001 var lokað fyrir aðgang ríkissjóðs að lánunum í Seðlabankanum. Í gildandi samningi er kveðið á um vaxtakjör á viðskiptareikningum ríkissjóðs í Seðlabankanum. Samkvæmt honum greiðir Seðlabankinn sömu vexti af innstæðu á viðskiptareikningunum og hann greiðir af viðskiptareikningum lánastofnana. Af meðalinnstæðu í mánuði á viðskiptareikningum ríkissjóðs umfram 2,5 ma.kr. greiðir Seðlabankinn vexti sem eru 0,5% lægri en ávöxtun í endurhverfum viðskiptum Seðlabankans við lána- stofnanir.

ÁHÆTTUGREIÐING OG ÁHÆTTUSTÝRING

Meginmarkmið áhættugreiningar í Seðlabanka Íslands er að greina, mæla, hafa eftirlit með og stjórna þeirri áhættu sem snýr að meginhlutverkum bankans, þannig að hann geti sinnt lögbundnu hlutverki sínu. Áhættustýring Seðlabankans er frábrugðin áhættustýringu annarra fjármálastofnana vegna stefnumarkandi ákvarðana sem hann tekur fyrir fjármálakerfið í heild.

Áhættu Seðlabanka Íslands má í grófum dráttum skipta í fernt, þ.e. stjórnunaráhættu, orðsporsáhættu, fjármálaáhættu og rekstraráhættu. Stjórnunaráhætta beinist sérstaklega að ákvörðunum í tengslum við stjórn peningamála. Hana getur verið erfitt að skilgreina en hún ræðst m.a. af hæfni stjórnenda, verkferlum og innra eftirliti. Orðsporsáhætta beinist að trúverðugleika Seðlabankans og getur skipt verulegu máli fyrir bankann sjálfan og jafnvel fjármálakerfið í heild. Fjármálaáhætta er aðallega lánaáhætta, vaxtaáhætta, lausafjáraáhætta og gengisáhætta og tengist varðveislu gjaldeyrisforðans og stjórn peningamála. Við stjórn gjaldeyrisforða gilda starfsreglur um varðveislu og ávöxtun gjaldeyrisforða, sem endurskoðaðar eru með reglubundnu millibili af bankastjórn og bankaráð staðfestir. Þar er fjallað um fjárfestingarstefnu, fjárfestingarkosti, skilyrði um lánshæfi, binditíma verðbréfa og hlutfall óbundinna eigna í gjaldeyrisforða. Rekstraráhætta skiptist í nokkra undirþætti. Þar má nefna starfsmannaáhættu, bókhaldsáhættu, hættu á tæknilegum brestum og almenna rekstraráhættu sem ógnað gæti starfsemi Seðlabankans.

Á árinu 2003 hófst viðamikil áhættugreining í bankanum sem beindist að því að skilgreina helstu tegundir áhættu sem gætu ógnað markmiðunum sem honum eru sett í lögum. Greiningunni lauk á árinu 2004 og í kjölfarið var unnið úr niðurstöðum hennar í því skyni að bæta áhættustýringu.

Áhættustýring sem er í höndum framkvæmdastjóra byggist á áhættugreiningunni, en innri endurskoðun beinir sjónum sínum að þeim

Þáttum starfseminnar þar sem áhættan er mest og gefur bankaráði og bankastjórn yfirlit yfir kannanir sínar.

ÞJÓÐHÁTÍÐARSJÓÐUR

Árið 2004 var 27. starfsár Þjóðhátíðarsjóðs. Stofnfé sjóðsins var ágóði af útgáfu Seðlabanka Íslands á þjóðhátíðarmynt frá 1974 og tekjur hafa verið ágóði af útgáfu og sölu annarra minnispeninga. Stjórn sjóðsins skipa fimm fulltrúar. Þrír eru kjörnir af Alþingi, einn tilnefndur af Seðlabankanum og forsætisráðherra skipar þann fimmta, sem jafnframt er formaður sjóðsstjórnar. Skipunartími núverandi stjórnar, sem er fjögur ár, hófst 2002. Formaður er Sigríður Ragna Sigurðardóttir kennari, og fulltrúi Seðlabankans er Birgir Ísl. Gunnarsson formaður bankastjórnar. Ritari stjórnar sjóðsins er Sigfús Gauti Þórðarson lögfræðingur í Seðlabankanum. Stjórn sjóðsins ákvað að verja skyldi 3 m.kr. til styrkja á árinu 2004 til 24 umsækjenda. Höfuðstóll sjóðsins var rúmar 93 m.kr. í lok ársins 2004.

HÚSNÆÐI BANKANS – BÓKA- OG SKJALASAFN

Auk Seðlabankans var Reiknistofa bankanna til húsa í Seðlabankahúsinu við Kalkofnsveg í árslok 2004. Bóka- og skjalasafn Seðlabanka Íslands er að mestum hluta til húsa í Einholti 4 í Reykjavík. Þar er einnig myntsafn Seðlabankans og Þjóðminjasafns sem opið er eftir samkomulagi. Tímarita- og handbókasafn er í húsi bankans við Kalkofnsveg. Bókasafn Seðlabankans, sem er mikið heimildasafn um íslensk efnahags- og atvinnumál, er skráð í Gegni, skráningarkerfi Landsbókasafns Íslands – Háskólabókasafns. Í lok árs 2004 voru rúmlega 23 þúsund færslur merktar safninu í Gegni.

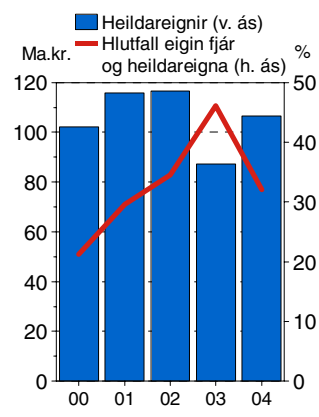
AFKOMA OG EFNAHAGUR SEÐLABANKA ÍSLANDS

Samkvæmt rekstrarreikningi varð tap á rekstri Seðlabankans á árinu 2004 að fjárhæð 6 ma.kr. samanborið við 36 m.kr. tap á árinu áður. Bókfært gengistap sem leiðir af áhrifum hækkunar á gengi íslensku krónunnar á fjárhæð gjaldeyrisforðans í krónum nam 6,5 ma.kr. Að gengistapinu slepptu varð hagnaður af rekstri bankans að fjárhæð liðlega 500 m.kr. Vaxtatekjur af erlendum eignum hækkuðu um 400 m.kr. á árinu 2004 frá árinu áður en lækkuðu um 1,8 ma.kr. af innlendum eignum, enda lækkuðu kröfur Seðlabankans á innlendar lánastofnanir að meðaltali frá árinu áður. Vaxtagjöld hækkuðu lítið frá árinu áður og hreinar vaxtatekjur að frátöldu gengistapi minnkuðu um 1,5 ma.kr. Rekstrargjöld bankans námu 1.301 m.kr. á árinu samanborið við 1.117 m.kr. 2003 ef frá er talin sérstök gjaldfærsla á því ári vegna eftirlaunaskuldbindinga fyrrverandi starfsmanna Þjóðhagsstofnunar.

Vextir á alþjóðlegum mörkuðum hafa að undanförmu verið lágir í sögulegum samanburði og voru það enn á árinu 2004. Af því leiðir að ávöxtun meirihluta eigna Seðlabankans, þ.e. gjaldeyrisforðans, var fremur rýr og verður það þar til vextir hækka á ný. Hún var þó viðunandi í ljósi aðstæðna, sbr. kafla IV. Á sama tíma hafa vextir af innlendum skuldum bankans hækkað, enda eru þær að miklum meirihluta til í íslenskum krónum. Af þessu er ljóst að hækkandi gengi krónunnar, sögulega lágir vextir á erlendum mörkuðum og hækkandi vextir á Íslandi hafði allt neikvæð áhrif á afkomu bankans á árinu 2004.

Heildareignir Seðlabankans námu tæpum 107 ma.kr. í lok ársins 2004 og höfðu hækkað um liðlega 19 ma.kr. frá árslokum 2003. Erlendar eignir jukust um 7,4 ma.kr. og innlendar eignir um tæpa 12 ma.kr., eingöngu vegna meiri krafna bankans á innlendar lánastofnanir vegna endurhverfra viðskipta í lok ársins 2004 en í lok ársins á undan. Innlendar skuldir bankans, þ.m.t. seðlar og mynt, jukust um liðlega 25 ma.kr. en bókfærðar erlendar skuldir stóðu nánast í stað og námu aðeins 1,7 ma.kr. í lok árs 2004. Eigið fé bankans rýrnaði um 6 ma.kr. á árinu og nam 34,2 ma.kr. í lok þess. Sem hlutfall af niðurstöðutölu efnahagsreiknings nam eigið fé í árslok 2004 32,1% samanborið við 46,6% í lok árs 2003.

Heildareignir Seðlabankans og eiginfjárlutfall

Frá hausti 2002 til ársloka 2004 efldi Seðlabanki Íslands jafnt og þétt erlenda stöðu sína með reglulegum kaupum á gjaldeyri á innlendum millibankamarkaði. Í árslok 2004 nam gjaldeyrisforði bankans 65,6 ma.kr. og erlendar skammtímaskuldir bankans voru engar. Á miðju ári 2002 námu hreinar erlendar eignir bankans aðeins um 7 ma.kr. Af eflingu forðans og lækkun endurhverfra viðskipta lánastofnana við Seðlabankann sem grein var gerð fyrir í ársskýrslu bankans fyrir árið 2003 leiddi að hlutur erlendra eigna í heildareignum bankans stækkaði úr 32% í lok árs 2002 í yfir 60% í lok árs 2004. Á sama tíma minnkaði hlutur erlendra skulda bankans úr tæpum 16% heildarskulda og eigin fjár í um 1½%. Af þessum breytingum leiðir að afkoma Seðlabankans hefur orðið mun næmari fyrir breytingum á gengi íslensku krónunnar en áður.

Samkvæmt lögum er Seðlabanka Íslands gert að varðveita gjaldyrisvarasjóð. Engar algildar reglur eru til um hve mikill gjaldeyrisforði skuli vera. Það ræðst m.a. af stærð viðkomandi hagkerfis, umfangi utanríkisviðskipta og fjármagnshreyfinga og síðast en ekki síst erlendra skuldsetningu. Gjaldyrisstaða Seðlabankans var orðin of rýr á árinu 2002 og brýnt orðið að efla hana til þess að treysta erlenda lausafjárstöðu þjóðarbúsins og þar með að styrkja undirstöður lánshæfismats íslenska ríkisins og annarra innlendra lántakenda á erlendum lánsfjármörkuðum.

Með því að halda gjaldeyrisforða er Seðlabankinn seldur undir gengisáhættu af völdum breytinga á gengi íslensku krónunnar sem hann getur ekki fírrt sig, og þeim mun meiri sem forðinn er meiri. Breytingar á gengi krónunnar hafa hins vegar engin áhrif á virði forðans í erlendum gjaldeyri eða „kaupmátt“ hans í útlöndum. Hann þjónar tilgangi sínum óháð breytingum á gengi krónunnar. Reglur um reikningsskil Seðlabankans gera það hins vegar að verkum að breytingar á gengi krónunnar hafa bein áhrif á reiknaðan hagnað bankans. Frá árslokum 2003 til ársloka 2004 hækkaði gengi krónunnar samkvæmt opinberri gengisskráningarvísitölu um 9,2% sem leiddi til gengistaps Seðlabankans að fjárhæð 6,5 ma.kr. á árinu 2004. Gengistapið er fært að fullu á rekstrarreikning bankans og skerðir reiknaða afkomu bankans af fullum þunga.

Ársreikningur bankans er sýndur aftar í skýrslunni auk ítarlegra skýringa á einstökum liðum. Þar með er talin sundurliðun á rekstrar-kostnaði bankans.

BANKARÁÐ

Í lögum um Seðlabanka Íslands nr. 36/2001 sem samþykkt voru á Alþingi í maí 2001 var m.a. kveðið svo á að í bankaráði Seðlabanka Íslands skuli sitja sjö fulltrúar. Kosið er í bankaráð að loknum kosningum til Alþingis. Á árinu 2004 skipuðu bankaráð þau Ólafur G. Einarsson, formaður, Helgi S. Guðmundsson, varaformaður, Hannes Hólmsteinn Gissurarson, Ingibjörg Sólrún Gísladóttir, Jónas Hallgrímsson, Ragnar Arnalds og Sigríður Stefánsdóttir. Bankaráð hélt 22 fundi á árinu 2004.

BANKASTJÓRN

Á árinu 2004 skipuðu bankastjórn þeir Birgir Ísleifur Gunnarsson, formaður, Eiríkur Guðnason og Jón Sigurðsson. Skipunartími Birgis Ísleifs Gunnarssonar sem formanns bankastjórnar rennur út í lok júlí 2006. Skipunartími Eiríks Guðnasonar sem bankastjóra rennur út í lok apríl 2005 og Jóns Sigurðssonar í lok september 2010.

SKIPULAG BANKANS

Starfsemi bankans skiptist í sjö megin svið auk innri endurskoðunar (sjá starfsmannayfirlit í lok kaflans). Skrifstofa bankastjórnar tilheyrir ekki megin sviðum bankans en hún annast almennt skrifstofuhald fyrir bankastjórn, hefur umsjón með kynningarstarfsemi og upplýsingamiðlun bankans, ritstjórn ársskýrslu og heimasíðu. Lögfræðingar á skrifstofu bankastjórnar annast margvíslega samningagerð fyrir hönd bankans, frágang löggerninga og skuldaskjala. Þá taka þeir þátt í undirbúningi laga og reglugerða og gerð lögfræðilegra álita. Safnadeild heyrir undir bankastjórn og annast bókasafn bankans auk myntsafns Seðlabankans og Þjóðminjasafns.

Alþjóðasvið annast vörslu gjaldeyrisforðans og erlend lánamál ríkissjóðs. Tengd þessu er umsjón með reglulegum samskiptum við erlend fyrirtæki sem sérhæfa sig í lánsþáttum á alþjóðlegum vettvangi. Þá annast alþjóðasvið regluleg tengsl bankans við Alþjóðagjaldeyrisjóðinn, þar með talið samstarf við Norðurlöndin og Eystrasaltslöndin.

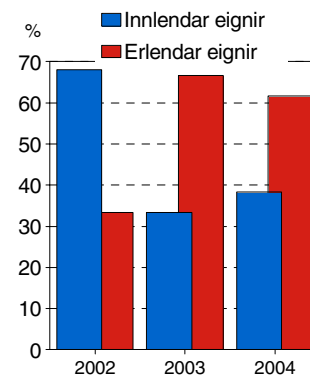
Bókhaldssvið hefur umsjón með færslu bókhalds Seðlabankans og Grænlandssjóðs sem er í vörslu bankans auk Tryggingarsjóðs innstæðueigenda og fjárfesta. Einnig sér sviðið um bókhald yfir innlausn spariskírteina og erlend lán ríkissjóðs. Þá hefur bókhaldssvið umsjón með SWIFT-kerfi bankans og greiðslum fyrir Seðlabankann, ríkissjóð og ríkisfyrirtæki.

Viðfangsefni fjármálasviðs lúta að stöðugleika og öryggi fjármála stofnana og markaða og greiningu á grunnþáttum fjármálakerfisins. Þá annast fjármálasvið verkefni bankans á sviði greiðslumiðlunar. Fjárhirslur bankans heyra undir fjármálasvið. Þær annast m.a. meðferð seðla og myntar í bankanum og afgreiðslu til bankastofnana og móttöku frá þeim.

Á hagfræðisviði er unnið að rannsóknum á sviði efnahags- og peningamála með sérstakri áherslu á þau svið sem tengjast verkefnum bankans. Þar eru þjóðhags- og verðbólguþáttir bankans gerðar og samdar álitgerðir um stefnu og starfsemi bankans auk greiningar á þróun efnahags- og peningamála. Hagfræðisvið hefur einnig umsjón með útgáfu *Peningamála*, *Fjármálatíðinda* og *Hagvísu Seðlabanka Íslands* auk *Economy of Iceland*. Í ritnefndum sitja einnig fulltrúar frá öðrum sviðum bankans.

Starfsemi peningamálasviðs er í aðalatriðum tvíþætt. Í fyrsta lagi undirbýr það vaxtaákvæðanir bankans, safnar upplýsingum um vexti innanlands og utan og tekur þátt í samráði við fjármálaráðuneyti og Lánasýslu ríkisins um sölu ríkisverðbréfa. Í öðru lagi annast peninga-

Hlutfallsleg skipting innlendra og erlendra eigna Sí

málasvið öll viðskipti bankans á innlendum gjaldeyris- og peningamörkuðum og skráningu opinbers viðmiðunargengis krónunnar auk þess að vakta millibankamarkaði.

Rekstrarsvið er fjölmennasta svið bankans og skiptist einnig í nokkrar einingar. Rekstrardeild sinnir rekstri og umsýslu eigna og lausafjármuna bankans, öryggismálum, innkaupum og gerð rekstraráætla og útgjaldaeftirliti. Deildin annast starfsmannahald bankans og launamál og undir hana heyra ýmis viðfangsefni sem lúta að innanhússþjónustu. Skjalastöð hefur umsjón með skjalahaldi í bankanum. Hún sér einnig um móttöku og dreifingu póstis og boðsendinga. Tölvudeild hefur umsjón með rekstri tölvukerfa bankans og annast viðhald hugbúnaðarkerfa hans. Þess má geta að frá árinu 2001 hefur símsvörun bankans verið sinnt af fyrirtæki á Raufarhöfn.

Á tölfræðisviði fer fram öll innheimta, úrvinnsla og fyrsta greining gagna frá lánastofnunum um efnahag, rekstur o.fl. Þar fer einnig fram söfnun upplýsinga um greiðslumiðlun, verðbréfamiðlun, gjaldreyrishreyfingar vegna uppgjörs þjónustu- og greiðslujafnaðar og erlend lán innlendra aðila. Tölfræðisvið hefur umsjón með útgáfu tölfræðilegra gagna á vefsíðu Seðlabankans og Hagtalna Seðlabankans, og með samræmdum gagnagrunni hans.

Endurskoðunarsvið bankans hefur þá sérstöðu að aðalendurskoðandi er ráðinn af bankaráði en ekki bankastjórn. Endurskoðunarsviðið annast innri endurskoðun og innra eftirlit með starfsemi bankans og sjóða í umsjá hans.

STARFSLIÐ

Miklar breytingar urðu á starfsliði Seðlabankans á árinu 2004. Fjórtán starfsmenn hættu störfum eða fóru á eftirlaun en ellefu starfsmenn voru ráðnir til starfa. Fjórir þeirra hófu ekki störf fyrr en í ársbyrjun eða snemma árs 2005. Að þeim meðtöldum voru starfsmenn 115 í árslok 2004 en voru 118 í árslok 2003. Á árinu hætti Már Guðmundsson, aðal­hagfræðingur, störfum og hóf störf hjá Alþjóðagreiðslubankanum í Basel sem aðstoðarframkvæmdastjóri peningamála- og hagfræðisviðs. Már hafði verið fastráðinn starfsmaður Seðlabankans frá árinu 1980 og verið aðal­hagfræðingur frá 1994. Í hans stað var ráðinn Arnór Sighvatsson sem áður var staðgengill aðal­hagfræðings. Sex starfsmenn fóru á eftirlaun á árinu: Hjördís Thorarensen hóf störf í bankanum 1970. Hún starfaði lengst af sem gjaldkeri en síðast í pósthjónustu bankans. Jónas Finnbogason hóf störf í bankanum árið 1972 og var deildarstjóri í safnadeild frá 1986. Ólafur Pálmason hóf störf í bankanum árið 1984 sem forstöðumaður safnadeildar og gegndi því starfi til starfsloka. Ólöf Björnsdóttir hóf störf hjá bankanum árið 1962. Hún starfaði lengst af í bókhaldi bankans en síðast við pósthjónustu. Sveinbjörn Hafliðason hóf störf í bankanum 1965 sem lögfræðingur og varð aðallögfræðingur bankans árið 1994. Þorsteinn Eyjólfs­son hóf störf við húsvörslu árið 1991. Hann varð yfirhúsvörður árið 1998. Einn starfsmaður, Takako Inaba Jónsson, lést á árinu. Takako var fædd 1. júní 1946. Hún hóf störf

í tölvudeild Seðlabankans 1. febrúar 2001 en hafði áður verið yfirmaður tölvumála hjá Bygðastofnun.

Á árinu 2004 var Sigríður Logadóttir ráðin aðallögfræðingur, Valborg Stefánsdóttir forstöðumaður safnadeildar, Eva Sóley Sigurðardóttir forstöðumaður skjalastöðvar og Marteinn Jóhannesson yfirhúsvörður. Þá var Þórarinn Gunnar Pétursson skipaður staðgengill aðalhagfræðings og Rannveig Sigurðardóttir skipuð deildarstjóri á hagfræðisviði.

Starfsmönnum fjölgaði um einn á alþjóðasviði og rekstrarsviði en fækkaði um einn á bókhaldssviði, hagfræðisviði og peningamálasviði og um tvo í safnadeild.

Í árslok voru starfsmenn Seðlabankans 115, 64 karlar og 51 kona, og var það þremur færri en í árslok 2003. Starfsgildi voru 107,3 en tveir starfsmenn voru í hlutastarfi eða í 1,4 starfsgildum og af 15 störfum við sameiginlegt mötuneyti, öryggis- og húsvörslu eru 7 vegna hlutdeildar Reiknistofu bankanna. Meðaltal ársverka var 115,5 og hafði lækkað um 4,7 frá árinu áður. Meðfylgjandi tafla sýnir skiptingu starfslíðs eftir viðfangsefnum í árslok og eru þá ekki taldir með 11 starfsmenn sem sinna daglegri ræstingu og eru í reynd starfsmenn bankans í hlutastarfi.

KJARASAMNINGAR

Flestir starfsmenn Seðlabanka Íslands eru í Sambandi íslenskra bankamanna og fá greidd laun samkvæmt kjarasamningi bankamanna. Í desember 2004 var undirritaður kjarasamningur sem gildir til loka september árið 2008. Samningurinn felur í sér 5,25% hækkun launa frá 1. október 2004 og launaflokkshækkun til þeirra starfsmanna sem eru í launaflokki 163 eða lægra (um helmingur starfsmanna bankans) 1. janúar 2005, 3,75% launahækkun 1. janúar 2006, 3% 1. janúar 2007 og 2,25% 1. janúar 2008.

JAFNRÉTTISNEFND SEÐLABANKA ÍSLANDS

Frá árinu 1996 hefur verið starfandi jafnréttisnefnd í Seðlabanka Íslands, og er fyrsta jafnréttisáætlun bankans einnig frá þeim tíma. Gildandi áætlun var staðfest 2001 og byggðist hún á lögum um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla, nr. 96 frá 22. maí 2000. Jafnréttisnefnd er skipuð tveimur fulltrúum bankastjórnar og tveimur fulltrúum starfsmannafélags bankans. Jafnréttisnefnd skal hafa yfirsýn yfir lög og reglur stjórnvalda um jafnréttismál kynjanna og fylgjast með breytingum á þeim. Þá skal nefndin fylgjast með framkvæmd jafnréttisáætlunar bankans og kanna réttmæti ábendinga um að ekki sé farið að lögum eða reglum um jafnrétti í bankanum. Jafnframt hefur jafnréttisnefnd verið falið að taka á málum í tengslum við kynferðislega áreitni og einelti ef slík mál koma upp í Seðlabanka Íslands. Fulltrúar í jafnréttisnefnd skulu vera reiðubúnir að veita starfsmanni, sem þess óskar, áheyrn vilji hann koma á framfæri ábendingum sem varða viðfangsefni nefndarinnar. Jafnréttisnefnd skilar árlega skýrslu til bankastjórnar um viðfangsefni sín. Á árinu 2004 var unnið að endurskoðun jafnréttisáætlunar bankans en því verki var ekki lokið á árinu.

	Starfs- menn	Starfs- gildi
Skrifstofa		
bankastjórnar	12	11,5
Aðalskrifstofa	4	4,0
Lögfræðingar	2	2,0
Safnadeild	6	5,5
Alþjóðasvið	6	6,0
Bókhaldssvið	11	11,0
Fjármálasvið	14	14,0
Fjármáladeild	5	5,0
Fjárhirslur	9	9,0
Hagfræðisvið	15	14,8
Peningamálasvið	4	4,0
Rekstrarsvið	41	34,0
Rekstrardeild	34	27,0
Tölvudeild	7	7,0
Tölfræðisvið	9	9,0
Endurskoðunarsvið	3	3,0
Alls	115	107,3

STJÓRN SEÐLABANKA ÍSLANDS OG STARFSMENN
31. DESEMBER 2004

Bankaráð

Aðalmenn

Ólafur G. Einarsson fyrrverandi ráðherra og forseti Alþingis, formaður
Helgi S. Guðmundsson framkvæmdastjóri, varaformaður
Hannes Hólmsteinn Gissurarson prófessor
Ingibjörg Sólrún Gísladóttir fyrrverandi borgarstjóri
Jónas Hallgrímsson framkvæmdastjóri
Ragnar Arnalds fyrrverandi ráðherra og alþingismaður
Sigríður Stefánsdóttir sviðsstjóri

Varamenn

Birna M. Olgeirsdóttir hagfræðingur
Erna Gísladóttir framkvæmdastjóri
Hilmar Gunnlaugsson héraðsdómsslögmaður
Jón Þór Sturluson hagfræðingur
Kristrún Heimisdóttir lögfræðingur
Sigfús I. Sigfússon MBA
Tryggvi Friðjónsson framkvæmdastjóri

Bankastjórn

Birgir Ísleifur Gunnarsson, formaður
Eiríkur Guðnason
Jón Sigurðsson

Aðstoðarbankastjóri

Ingimundur Friðriksson¹

Yfirmenn sviða

Alþjóðasvið:	Jón Þ. Sigurgeirsson framkvæmdastjóri
Bókhaldssvið:	Erla Árnadóttir aðalbókari
Endurskoðunarsvið:	Lilja Steinþórsdóttir aðalendurskoðandi
Fjármálasvið:	Tryggvi Pálsson framkvæmdastjóri
Hagfræðisvið:	Arnór Sighvatsson aðalhagfræðingur ¹
Lögfræðingar:	Sveinbjörn Hafliðason aðallögfræðingur ²
Peningamálasvið:	Tómas Örn Kristinsson framkvæmdastjóri ¹
Rekstrarsvið:	Ingvar A. Sigfússon rekstrarstjóri
Tölfræðisvið:	Sveinn E. Sigurðsson framkvæmdastjóri

1. Situr fundi bankaráðs.

2. lét af störfum í lok desember. Í stað hans var ráðin Sigríður Logadóttir.

Starfsmenn

SKRIFSTOFA BANKASTJÓRNAR

Ágústa Johnson
Ellen Hrefna Haraldsdóttir
Ingimundur Friðriksson
Stefán Jóhann Stefánsson

Lögfræðingar

Sigfús Gauti Þórðarson
Sigríður Logadóttir¹

Safnadeild

Anton Holt
Bergljót Gyða Helgadóttir
Magný Gyða Ellertsdóttir
Sigurþór Sigurðsson
Valborg Stefánsdóttir
Unnur Björk Lárusdóttir¹

ALÞJÓÐASVIÐ

Hallgrímur Ólafsson
Haukur C. Benediktsson
Jón Þ. Sigurgeirsson
Lilja D. Alfreðsdóttir
Oddgeir Gunnarsson
Sigurður Sturla Pálsson

BÓKHALDSSVIÐ

Alf H. Pedersen
Anna S. Árnadóttir
Arndís Leifsdóttir
Árni Þórðarson
Erla Árnadóttir
Halldóra Konráðsdóttir
Ísólfr Sigurðsson
Jónína Guðbjartsdóttir
Ólöf Jónsdóttir
Runólfur Sigurðsson
Örn Jónasson

ENDURSKOÐUN

Guðmundur Björnsson
Helga Halldórsdóttir
Lilja Steinþórsdóttir

FJÁRMÁLASVIÐ

Hallgrímur Ásgeirsson
Hrafn Þórðarson
Jónas Þórðarson
Pálína Kristinsdóttir
Tryggvi Pálsson

Fjárhirslur

Auður Gísladóttir
Birna Friðriksdóttir

Hannes Haraldsson
Ingibjörg Jakobsdóttir
Ingveldur S. Kristjánsson
Jóhanna Pétursdóttir
Kolbrún Jóhannsdóttir
Kristján Guðmundsson
Stefán Arnarson

HAGFRÆÐISVIÐ

Arnór Sighvatsson
Ásgeir Danielsson
Elín Guðjónsdóttir
Guðmundur Guðmundsson
Hjördís Dröfn Vilhjálmsson
Kirstín Þ. Flygenring
Kristjón Kolbeins
Lúðvík Elíasson
Magnús Fjalar Guðmundsson
Markús Möller
Ólafur Örn Klemensson
Rannveig S. Sigurðardóttir
Þórarinn G. Pétursson
Lars Bruno Eklund¹
Regína Bjarnadóttir¹

PENINGAMÁLASVIÐ

Bergur Barðason
Gerður Ísberg
Tómas Örn Kristinsson
Helga Rún Helgadóttir¹

REKSTRARSVIÐ

Anna María Pétursdóttir
Bernard Scudder
Birna K. Jónsdóttir
Hólfríður M. Ingibergsdóttir
Ingvar A. Sigfússon
Þórður Gautason

Húsvarsla/ræsting

Berglind Þorsteinsdóttir
Bylgja Þorvarðardóttir
Edda Kristjánsson
Eygló Ingvadóttir
Hrönn Hallgrímsdóttir
Kristinn Unnarsson
Marteinn Jóhannesson
Ólafía Egilsdóttir
Sigurlaug Jósepsdóttir
Sólveig Edda Ingvarsdóttir
Sólveig Kristinsdóttir
Stefanía Hrönn Guðnadóttir
Svala Sigurðardóttir
Sören P. Madsen

Mötuneyti

Bergþóra Óskarsdóttir
Bess Renee Neal
Guðlaug Erla Ingólfsdóttir
Halla Kristín Björnsdóttir
Sigurberg Jónsson

Prentun/dreifing

Guðrún Sigmarsdóttir
Hólmgeir H. Hákonarson
Klara Jóhannsdóttir
Sif Cortes
Sveinn A. Blöndal

Ritarar

María Skúladóttir
Sigríður Bogadóttir
Þórey Þórarinsdóttir

Skjalastöð

Eva Sóley Sigurðardóttir
María Jenný Jónasdóttir
Sveinbjörg Rut Helgadóttir

Umsjón bifreiða/orlofshúsa

Garðar Halldórsson
Karl G. Smith

Öryggisvarsla

Brynjólfur Samúelsson
Guðleifur Svanbergsson
Gunnlaugur Magnússon
Hannes Ólafsson
Jóhann Gunnar Friðjónsson
Sveinbjörn Kristjánsson
Þorsteinn Þorvaldsson

Tölvudeild

Arnar Freyr Guðmundsson
Einar Örn Ólafsson
Guðmundur Harðarson
Indriði I. Stefánsson
Li Tang
Mark R. Eldred
Tryggvi Eyvindsson

TÖLFRÆÐISVIÐ

Anna Sif Gunnarsdóttir
Eiður H. Einarsson
Hrönn Helgadóttir
Jakob Gunnarsson
Kristína Baldursdóttir
Óttar Örn Helgason
Pétur Örn Sigurðsson
Sigfríður Fanney Úlfjótsson
Sveinn E. Sigurðsson

1. Ráðnir til starfa 2004, hófu störf í byrjun árs 2005.

ÁRSREIKNINGUR 2004

Staðfesting yfirstjórnar Seðlabanka Íslands

Bankaráð og bankastjórn Seðlabanka Íslands staðfesta hér með ársreikning bankans fyrir árið 2004 með undirritun sinni.

Reykjavík, 23. febrúar 2005

Áritun bankaráðs

Ólafur G. Einarsson
formaður

Helgi S. Guðmundsson

Hannes Hólmsteinn Gissurarson

Ingibjörg Sólrún Gísladóttir

Jónas Hallgrímsson

Ragnar Arnalds

Sigríður Stefánsdóttir

Áritun bankastjórnar

Birgir Ísl. Gunnarsson
formaður

Eiríkur Guðnason

Jón Sigurðsson

Erla Árnadóttir
aðalbókari

Lilja Steinþórsdóttir
aðalendurskoðandi

Til bankaráðs og bankastjórnar Seðlabanka Íslands

Ríkisendurskoðun hefur endurskoðað ársreikning Seðlabanka Íslands fyrir árið 2004. Ársreikningurinn hefur að geyma rekstrarreikning, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi og skýringar nr. 1 til 18. Ársreikningurinn er lagður fram af stjórnendum bankans og á ábyrgð þeirra í samræmi við lög og reglur. Ábyrgð Ríkisendurskoðunar felst í því áliti sem hún lætur í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar.

Endurskoðað var í samræmi við góða endurskoðunarvenju. Samkvæmt henni ber að skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægileg víska fái um að ársreikningurinn sé í öllum meginatriðum án annmarka. Endurskoðunin felur m.a. í sér úrtakskannanir og athuganir á gögnum til að sannreyna fjárhæðir og aðrar upplýsingar sem koma fram í ársreikningnum. Endurskoðunin felur einnig í sér athugun á þeim reikningsskiladæferðum og matsreglum sem notaðar eru við gerð ársreikningsins og mat á framsetningu hans í heild. Ríkisendurskoðun telur að endurskoðunin sé nægjanlega traustur grunnur til að byggja álit sitt á.

Það er álit Ríkisendurskoðunar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu bankans á árinu 2004 og efnahag hans 31. desember 2004 og breytingu á handbæru fé á árinu 2004, í samræmi við lög, reglur um reikningsskil og ársreikning Seðlabanka Íslands og góða reikningsskilavenju.

Reykjavík, 23. febrúar 2005

Sigurður Þórðarson
ríkisendurskoðandi

Staðfesting forsætisráðherra

Með skírskotun til yfirlýsinga endurskoðenda og bankaráðs staðfestist reikningurinn hér með.

Reykjavík, 30. mars 2005

Halldór Ásgrímsson
forsætisráðherra

Rekstrarreikningur ársins 2004

	Skýringar	2004	2003
Vaxtatekjur			
Af innlendum eignum		2.147.765	3.935.035
Af erlendum eignum		2.095.180	1.677.575
		<u>4.242.945</u>	<u>5.612.610</u>
Vaxtagjöld			
Af innlendum skuldum		2.418.719	2.177.113
Af erlendum skuldum		129.995	268.483
Gengistap		6.506.000	1.934.762
		<u>9.054.714</u>	<u>4.380.358</u>
Hreinar vaxtatekjur (vaxtagjöld)	1, 14	(4.811.769)	1.232.252
Aðrar tekjur og gjöld			
Þjónustutekjur	17	143.302	131.684
Þjónustugjöld	18	(49.647)	(87.639)
		<u>93.655</u>	<u>44.044</u>
Rekstrargjöld			
Laun og launatengd gjöld	7, 10, 15	804.471	750.556
Annar rekstrarkostnaður	11, 16	496.322	366.884
Framlag vegna Þjóðhagsstofnunar		-	195.703
		<u>1.300.793</u>	<u>1.313.143</u>
Tap ársins	8	<u>(6.018.907)</u>	<u>(36.847)</u>

Fjárhæðir í rekstrar- og efnisreikningi eru í þúsundum króna.

Seðlabanki Íslands

<i>EIGNIR</i>	Skýringar	2004	2003
Erlendar eignir			
Bankainnstæður.....		23.171.237	22.739.641
Gulleign.....	3	1.707.210	1.873.173
Verðbréf.....		38.909.735	31.529.164
Gjaldeyrisstaða við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn.....	5	1.772.808	1.966.241
Erlendar eignir utan forða.....	2	148.190	165.914
	Erlendar eignir	65.709.180	58.274.133
Innlendar eignir			
<i>Innlánsstofnanir</i>			
Endurhverf verðbréf.....	6	31.771.322	24.038.236
<i>Aðrar fjármálastofnanir</i>			
Markaðsskráð verðbréf.....		3.231.616	3.223.226
Endurhverf verðbréf.....	6	5.761.787	969.400
		8.993.403	4.192.626
<i>Ríkissjóður</i>			
Markaðsskráð verðbréf.....		32.347	715.499
		32.347	715.499
<i>Aðrir aðilar</i>			
Ýmsir reikningar.....	2	39.476	42.512
Verðbréf.....		44.534	44.022
		84.010	86.534
	Innlendar eignir	40.881.082	29.032.895
Eignir alls.....		106.590.262	87.307.028
Eignir utan efnahags.....	4		

Fjárhæðir í rekstrar- og efnahagsreikningi eru í þúsundum króna.

Efnahagur 31. desember 2004

<i>SKULDIR OG EIGIÐ FÉ</i>			
	Skýringar	2004	2003
Erlendar skuldir			
Innstæður erlendra aðila		142.307	123.622
Mótvirði við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn	5	1.560.677	1.734.674
	Erlendar skuldir	1.702.984	1.858.296
Innlendar skuldir			
Seðlar og mynt		11.632.308	10.583.493
<i>Innlánsstofnanir</i>			
	6		
Viðskiptareikningar		22.521.954	2.785.890
Innstæður vegna trygginga í stórgreiðslukerfi		-	3.829.797
Innstæðubréf		4.403.811	4.501.173
		26.925.765	11.116.860
<i>Aðrar fjármálastofnanir</i>			
	6		
Viðskiptareikningar		13.680.750	33.185
<i>Ríkissjóður og ríkisstofnanir</i>			
Ríkissjóður, viðskiptareikningar		16.256.773	9.689.079
Ríkisstofnanir, viðskiptareikningar		519.370	1.207.581
Gjaldeyrissreikningar		1.038.650	487.148
Bundin innlán		-	11.516.867
		17.814.793	22.900.675
<i>Aðrar skuldir</i>			
Ýmsir aðilar		288.782	258.957
Lífeyrisskuldbindingar	7	346.726	338.502
		635.508	597.459
	Innlendar skuldir	70.689.124	45.231.672
Eigið fé			
Stofnfé		13.501.000	13.501.000
Annað eigið fé		20.697.154	26.716.060
	Eigið fé	34.198.154	40.217.060
		106.590.262	87.307.028
Skuldir og eigið fé			
Skuldbindingar utan efnahags			
	13		

Fjárhæðir í rekstrar- og efnahagsreikningi eru í þúsundum króna.

Sjóðstreymi árið 2004

REKSTRARHREYFINGAR	2004	2003
Tap ársins	(6.018.907)	(36.847)
Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á handbært fé:		
Verðbætur og gengistap eignaliða	(84.684)	(631.827)
Gengishagnaður skuldaliða	(175.084)	(567.207)
Gengistap af handbæru fé	6.397.390	2.265.991
Samtals rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á handbært fé	6.137.622	1.066.957
Breyting á rekstartengdum eignum og skuldum	62.849	(876.857)
Handbært fé frá rekstri	181.564	153.253
FJÁRFESTINGARHREYFINGAR		
Gulleign, (hækkun)	(16.277)	(22.327)
Erlend verðbréf, lækkun	9.564	2.626
Endurhverf verðbréf, (hækkun)	(12.550.261)	48.773.799
Ýmsar kröfur, lækkun	949.335	1.948.212
Fjárfestingarhreyfingar samtals	(11.607.639)	50.702.310
FJÁRMÖGNUNARHREYFINGAR		
Erlendar skuldir, hækkun	1.086	(15.862.265)
Seðlar og mynt í umferð, hækkun	1.048.815	993.920
Bindireikningar, (lækkun)	(3.826.870)	(19.264.714)
Bundin innlán ríkissjóðs, (lækkun)	(11.516.867)	(1.757)
Innstæðubréf, (lækkun).....	(97.362)	4.501.173
Fjármögnunarhreyfingar samtals	(14.391.198)	(29.633.643)
Breyting á handbæru fé, (lækkun)	(25.817.273)	21.221.920
Gengistap handbærs fjár	(6.397.390)	(2.265.991)
Handbært fé í ársbyrjun	41.941.577	22.985.648
Handbært fé í árslok	9.726.914	41.941.577

Fjárhæðir í rekstrar- og efnahagsreikningi eru í þúsundum króna.

Skýringar með ársreikningi

1. Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög um ársreikninga og ákvæði laga nr. 161/2002 um fjármálafyrirtæki, reglur um reikningsskil og ársreikning Seðlabanka Íslands nr. 896/2002 og góða reikningsskilavenju. Hann byggir á kostnaðarverðsreikningsskilum og er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður.
 - Eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknaðar í íslenskar krónur á gengi í árslok 2004. Tekjur og gjöld í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknuð á gengi viðskiptadags. Gengishagnaður/-gengistap er fært í rekstrarreikning. Bókfærðar eignir bankans eru færðar á markaðsverði.
 - Í verðtrygðum eignum og skuldum bankans eru meðtaldar áfallnar verðbætur í árslok og er miðað við viðeigandi vísitölur í janúar 2005. Í rekstrarreikningi eru verðbætur færðar með vöxtum af innlendum eignum.
 - Kaupverð varanlegra rekstrarfjármuna er gjaldfært í rekstrarreikningi á kaupári.
 - Í sjóðstreymi er handbært fé skilgreint sem þær eignir og skuldir sem eru lausar eftir tvo bankadaga og eru notaðar við daglega sjóðstjórn Seðlabankans. Handbært fé þannig skilgreint sýnir laust fé bankans.
2. Seðlabanki Íslands á 1.000 hluti í Alþjóðagreiðslubankanum (Bank for International Settlements), að nafnverði SDR 5.000 hver hlutur. Fjórðungur bréfanna hefur verið greiddur samtals SDR 1.250. Nafnverð bréfanna er 118 m.kr., en bókfært verð bréfanna er 98 m.kr. Eignarhlutir bankans eru færðir undir liðnum *erlendar eignir/erlendar eignir utan forða*.
 - Eignarhlutir bankans í þremur hlutafélögum eru færðir undir liðnum *aðrir aðilar/ýmsir reikningar* í efnahagsreikningi.

Reikningsskilaaðferðir

Eignarhlutir

	<i>Eignar- hlutur</i>	<i>Bókfært verð, m.kr.</i>	<i>Nafn- verð, m.kr.</i>
Eignarhaldsfélagið Verðbréfaþing hf. ...	11%	5,6	14,9
Fjölgreiðslumiðlun hf.	8%	1,2	1,2
Snorrabraut 29 hf.			
Fræðslumiðstöð bankanna	15%	<u>2,7</u>	<u>2,7</u>
		<u>9,5</u>	<u>18,8</u>

Erlendar eignir og gulleign

3. Í árslok 2004 voru erlendar eignir bankans 65,7 ma.kr., en 58,3 ma.kr. í lok ársins á undan. Meðtalin í þessari stöðu er gulleign bankans sem var 63.855 únsur. Gullið var í árslok 2004 metið á síðasta markaðsverði ársins í London sem var USD 438 únsan eða kr. 26.797. Heildareign bankans í gulli nam í árslok 1,7 ma.kr. Gulleign bankans jókst á árinu um 616 únsur, þar af voru keyptar 199 únsur, en önnur aukning er vegna leigutekna af gulli. Á árinu var ávöxtun verðbréfa og innlána í hverri mynt fyrir sig í gjaldeyrisforða bankans sem hér segir:

	<i>Skuldabréf</i>	<i>Innlán</i>
Bandaríkjadalur	1,9%	1,5%
Evra	5,3%	2,1%
Sterlingspund	5,6%	4,3%

Eignir utan efnahags

4. Í samræmi við 3. gr. reglna nr. 896/2002 um reikningsskil og ársreikning Seðlabanka Íslands eru varanlegir rekstrarfjármunir gjaldfærðir á kaupári eða byggingarári. Þeir koma því ekki fram í efnahagsreikningi.

- Í árslok 2004 átti bankinn eftirtaldar fasteignir, sem voru metnar þannig (í m.kr.):

	<i>Fasteigna- og lóðamat</i>	<i>Tryggingamat</i>
Kalkofnsvegur 1	2.322	3.235
Einholt 4	218	295
Ægisíða 54 (50%)	25	25
Aðrar eignir	14	19
	<u>2.579</u>	<u>3.574</u>

- Að auki átti bankinn eftirtalda fjármuni í árslok 2004, sem voru metnir þannig (í m.kr.):

Bifreiðar – áætlað markaðsverð	16
Vélar, tölvur, húsbúnaður og listaverk – tryggingamat ..	401
Bóka- og myntsafn – tryggingamat	<u>139</u>
	<u>556</u>

- Aðild Seðlabanka Íslands að Reiknistofu bankanna er ekki eignfærð í ársreikningi. Að formi til er um að ræða sameiginlegan rekstur á vegum allra banka og sparisjóða landsins samkvæmt samningi þar um. Í samstarfssamningi kemur fram að Seðlabanki Íslands hafi lagt til fimmting stofnframlags Reiknistofu bankanna. Bókfært eigið fé Reiknistofu bankanna var í árslok 2004 1,2 ma.kr.
- Seðlabanki Íslands hafði í árslok 2004 umsaminn aðgang að lána-fyrirgreiðslu erlendra fjármálastofnana að upphæð USD 525 m., sem svaraði til u.þ.b. 32 ma.kr.

5. Úthlutaður kvóti Íslands við Alþjóðagjaldeyrissjóðinn (IMF) nam 117,6 milljónum SDR í lok ársins 2004. Allt að 25% er greitt í SDR en afgangurinn í íslenskum krónum (8,4 ma.kr.). Gjaldeyrisstaða bankans við sjóðinn nam 18,6 milljónum SDR. Úthlutað SDR við sjóðinn voru 16,4 milljónir SDR.

Eignir:

	<i>SDR</i>	<i>ISK/m.kr.</i>
Kvóti Seðlabanka Íslands	117.600.000	11.143,8
Inneign IMF hjá SÍ	-99.016.255	-9.382,8
	18.583.745	1.761,0
Viðskiptareikningur IMF hjá		
Seðlabanka Íslands	866	0,1
Gjaldeyrisstaða SÍ hjá IMF	18.584.611	1.761,1
Áfallnir vextir af gjaldeyrisstöðu .	44.422	4,2
	18.629.033	1.765,3
SDR við sjóðinn	79.372	7,5
	18.708.405	1.772,8

Skuldir:

	<i>SDR</i>	<i>ISK/m.kr.</i>
Mótvirði úthlutaðra SDR	16.409.000	1.554,9
Viðskiptareikningar IMF hjá SÍ ...	866	0,1
Áfallnir vextir	59.804	5,7
	16.469.670	1.560,7

6. Innlánsstofnanir sem eru þátttakendur í stórgreiðslukerfi Seðlabankans leggja fram tryggingar vegna greiðslna í kerfinu. Þær eru í formi lauss fjár, sem lagt er á reikninga í Seðlabankanum, og verðbréfa. Fjárhæð trygginga svarar til heimilda innlánsstofnana til skuldsætningar innan dags í stórgreiðslukerfinu.
- Í lok árs 2004 námu tryggingar í stórgreiðslukerfi í verðbréfum 17,25 ma.kr. að markaðsvirði.
 - Lánastofnanir leggja fram tryggingar til vörslu í Seðlabanka Íslands vegna endurhverfra verðbréfavíðskipta þeirra í samræmi við reglur nr. 997 frá 2004.
7. Samkvæmt mati tryggingastærðfræðings námu skuldbindingar Seðlabanka Íslands vegna eftirlauna fyrrverandi bankastjóra, maka þeirra og forstjóra Þjóðhagsstofnunar samtals 347 m.kr. í árslok 2004. Framlag bankans árið 2004 er 52 m.kr. og færist á laun og launatengd gjöld í rekstrarreikningi.

Alþjóðagjaldeyrissjóðurinn

Innstæður lánastofnana

Lífeyrisskuldbindingar

Framlag til ríkissjóðs

8. Framlag til ríkissjóðs, skv. 34. gr. laga nr. 36/2001, reiknast sem 2/3 hlutar hagnaðar bankans ef eigið fé bankans er hærra en 2,25% af fjárhæð útlána og innlendrar verðbréfaeignar lánakerfisins í lok ársins á undan, annars 1/3 hluti hagnaðar. Eigið fé bankans var undir þessum mörkum í árslok 2004. Framlag til ríkissjóðs á árinu er ekkert þar sem enginn hagnaður varð á árinu.

Sundurliðun eigin fjár

9. Í árslok 2004 nam eigið fé bankans 34,2 ma.kr. Það breyttist sem hér segir á árinu 2004:

	<i>M.kr.</i>
Eigið fé í ársbyrjun	40.217,1
Afcoma ársins	<u>(6.018,9)</u>
Eigið fé í árslok	<u>34.198,2</u>

Með eigin fé er talið stofnfé bankans að fjárhæð 13,5 ma.kr. í árslok 2004.

Laun og þóknanir til yfirstjórnar

10. Á árinu 2004 námu heildarlaun til bankastjórnar og bankaráðs 52,5 m.kr. Bankastjórnar fá ekki greidda þóknun fyrir setu í stjórnun og nefndum sem stofnanir og fyrirtæki á fjármálamarkaði standa sameiginlega að eða Seðlabanki Íslands tilnefnir fulltrúa í skv. lögum. Heildargreiðslur til bankastjórnar og bankaráðs á árinu 2004 skiptast þannig:

	<i>M.kr.</i>
<i>Bankastjórnar</i>	
Birgir Ísleifur Gunnarsson	14,8
Eiríkur Guðnason	14,9
Jón Sigurðsson	13,1
<i>Bankaráð</i>	
Ólafur G. Einarsson, formaður	2,0
Aðrir bankaráðsmenn, þ.m.t. varamenn, (12)	<u>7,7</u>
	<u>52,5</u>

Þóknun endurskoðenda

11. Þóknun Seðlabanka Íslands til Ríkisendurskoðunar vegna endurskoðunar bankans á árinu 2004 nam 1,6 m.kr.

12. Á síðastliðnum fimm árum hefur eigið fé bankans breyst eins og eftirfarandi tafla sýnir (tölur í milljónum króna á verðlagi hvers árs):

Þróun afkomu bankans

	2000	2001	2002	2003	2004
Eigið fé í ársbyrjun	18.682	21.602	34.327	40.254	40.217
Arðsjóður í ársbyrjun	(1.702)	(1.847)	-	-	-
	16.980	19.755	34.327	40.254	40.217
Framlag ríkissjóðs til stofnfjár	-	9.000	4.500	-	-
Framlag í arðsjóð	(145)	-	-	-	-
Verðbreytingagjöld	1.885	3.201	-	-	-
Hagnaður (tap) fyrir framlag	1.702	785	2.141	(37)	(6.019)
Framlag til ríkissjóðs	(668)	(262)	(714)	-	-
Arðsjóður fluttur í óráðstafað eigið fé	-	1.847	-	-	-
	19.755	34.327	40.254	40.217	34.198
Arðsjóður í árslok	1.847	-	-	-	-
Eigið fé í árslok	21.602	34.327	40.254	40.217	34.198
Heildareign í árslok	102.076	115.899	116.650	87.307	106.590
Hlutfall eigin fjár og heildareigna	21,2%	29,6%	34,5%	46,1%	32,1%
Hlutfall eigin fjár af útlánnum og innl. verðbréfaeign lánakerfisins		1,80%	2,07%	1,82%	1,32%

13. Seðlabanki Íslands er skuldbundinn til að greiða útistandandi 75% af heildarandvirði hlutabréfa í Alþjóðagreiðslubankanum, verði kallað eftir því. Sú fjárhæð nemur 355 m.kr.

Skuldbindingar utan efnahagsreiknings

Hreinar vaxtatekjur

14. Hreinar vaxtatekjur lækkuðu um 6 ma.kr. á árinu. Skýringa er m.a. að leita í breytingum á efnahag bankans og minni endurhverfum viðskiptum lánastofnana. Hreinar innlendar vaxtatekjur lækkuðu um 2 ma.kr. þrátt fyrir vaxtahækkunir bankans, en hreinar erlendar vaxtatekjur hækkuðu um 0,5 ma.kr.

Vegna hækkunar á gengi krónunnar á árinu varð bankinn fyrir umtalsverðu gengistapi.

Hreinar vaxtatekjur sundurliðast þannig á árinu:

	2004	2003
	Þús. kr.	Þús. kr.
Innlendir liðir		
Viðskipti við lánastofnanir	529.372	2.218.908
Ávöxtun innlendra verðbréfa	325.987	555.118
Vextir af innstæðum ríkissjóðs- og ríkisstofnana	<u>(1.126.313)</u>	<u>(1.016.104)</u>
Innlendir liðir samtals	<u>(270.954)</u>	<u>1.757.992</u>
Erlendir liðir		
Vaxtatekjur og verðendurmat af gulli	103.920	365.689
Erlendar bankainnstæður	548.995	245.542
Gengistap af gjaldeyrisviðskiptum	(7.928)	(2.308)
Vextir af erlendum skammtímalánum	(40.242)	(119.958)
Erlend verðbréf, vextir	1.375.182	1.110.022
Erlend verðbréf, verðendurmat	<u>(14.742)</u>	<u>(189.893)</u>
Erlendir liðir samtals	<u>1.965.185</u>	<u>1.409.092</u>

	2004	2003
	Þús. kr.	Þús. kr.
Gengisendurmat		
Gull	(275.534)	(219.141)
IMF-liðir	(24.037)	(9.276)
Erlendar bankainnstæður	(2.281.597)	(725.327)
Erlend verðbréf	(4.114.833)	(1.576.457)
Erlendar skammtímaskuldir	20.374	495.543
Framvirkur samningur	382.000	-
Innlendir gjaldeyrismeikningar	(212.373)	99.894
Gengistap samtals	<u>(6.506.000)</u>	<u>(1.934.764)</u>
Hreinar vaxtatekjur samtals	<u>(4.811.769)</u>	<u>1.232.252</u>

15. Laun hækkuðu um 8% á árinu. Af því má rekja 3% til hækkunar launa samkvæmt samningi bankamanna þann 1. janúar 2004 og einnig tók nýr kjarasamningur gildi 1. október sl. sem fól í sér 5,25% hækkun launa.

Laun og launatengd gjöld

	2004	2003
	Þús. kr.	Þús. kr.
Laun	619.694	570.815
Framlag til lífeyrisskuldbindinga	52.349	36.966
Launatengd gjöld	<u>132.428</u>	<u>142.775</u>
	<u>804.471</u>	<u>750.556</u>

Annar rekstrarkostnaður

16. Samtals hækkaði annar rekstrarkostnaður um 129 m.kr. eða 35%. Má að mestu leyti rekja það til kostnaðar við prentun seðla og myntsláttu. Viðhald o.fl. hækkaði um 94%, en gólf bilageymslu í kjallara var endurnýjað. Aðkeypt þjónusta hækkaði um 15% milli ára og liðurinn eignir og lausafjármunir hækkaði um 16%.

	2004 Þús. kr.	2003 Þús. kr.
Aðkeypt þjónusta		
Sérfræðistörf	4.791	4.226
Endurskoðun	1.623	1.493
Póst- og símagjöld	15.887	16.136
Auglýsingar	2.289	2.141
Upplýsingamiðlun	30.673	21.018
Tölvuvinnsla	36.233	31.569
Öryggisvarsla	10.128	9.597
Aðkeyptur akstur	2.760	4.341
	<u>104.384</u>	<u>90.522</u>
Eignir og lausafjármunir		
Húsnæði	68	6.160
Rafmagn og hiti	9.841	8.876
Hreingerningar og ræstivörur	8.469	9.427
Viðhald o.fl.	49.696	25.670
Fasteignagjöld	41.787	40.098
Tryggingar	7.961	7.720
Tölvu- og skrifstofubúnaður	22.245	20.979
Viðhald og viðgerð búnaðar	6.453	7.424
Bóka- og myntsafn, listaverk	13.073	9.353
Bifreiðar	2.116	2.767
Bifreiðarekstur	4.225	5.077
	<u>165.934</u>	<u>143.551</u>
Ýmsir rekstrarliðir		
Ritföng, prentun o.fl.	3.000	3.025
Gestamóttaka og fundahöld	9.288	10.377
Ferðakostnaður	24.744	27.764
Fræðslumál	15.320	13.862
Starfsmannaþjónusta	15.508	14.572
Útgáfustarfsemi	11.133	12.346
Sérstök verkefni og fjárframlög	14.805	9.261
Óskiptur kostnaður	3.304	2.301
	<u>97.102</u>	<u>93.508</u>

Aðrir rekstrarliðir

Kostnaður við prentun seðla og myntsláttu er mjög breytilegur frá ári til árs. Til að ná fram hagstæðu verði við prentun seðla og myntsláttu er pantað til nokkurra ára í senn. Á þessu ári voru bæði prentaðir seðlar og mynt slegin.

	2004	2003
	Þús. kr.	Þús. kr.
Kostnaður við seðla og mynt	128.902	39.303
Annar rekstrarkostnaður samtals	496.322	366.884

17. Aðrar tekjur hækkuðu um 11,5 m.kr. Munar þar mest um afskrift myntar, sem innkölluð var á árinu 2001. Hér var um að ræða 5, 10, 25 og 50 aura mynt.

Aðrar tekjur og gjöld

	2004	2003
	Þús. kr.	Þús. kr.
Húsaleiga	44.482	42.729
Umsjón spariskírteina ríkissjóðs	712	2.874
Þjónustutekjur	80.600	79.005
Afskrifuð mynt	9.924	-
Myntþökkun	4.340	3.861
Aðrar tekjur	3.244	3.215
Aðrar tekjur samtals	143.302	131.684

18. Lækkun á öðrum gjöldum má að mestu leyti rekja til millibankagjalda sem voru ofreiknuð á árinu 2003, en leiðrétt á árinu 2004. Einnig eru heimildargjöld vegna erlendra lánessamninga lægri en í fyrra og skýrist það af lægra gengi erlendra gjaldmiðla.

	2004	2003
	Þús. kr.	Þús. kr.
Heimildargjöld vegna lánessamninga	15.345	17.945
Geymslukostn. erlendra verðbréfa	10.156	7.802
Verðbréfaþing	4.169	5.022
Millibankagjöld	19.953	55.733
Önnur gjöld	24	1.136
Önnur gjöld samtals	49.647	87.639

VIÐAUKAR

Annáll peningamála

Janúar 2004

Hinn 2. janúar samþykkti FME umsókn Straums fjárfestingarbanka hf. um starfsleyfi sem lánaþyriræki skv. 3. tl. 1. mgr. 4. gr. laga nr. 161/2002, um fjármálaþyriræki. Straumur fjárfestingarbanki hf. sótti um aðild að Kauphöll Íslands hf.

Frá ársbyrjun 2004 kaupir Seðlabankinn 5 milljónir Bandaríkjadala í viku hverri á innlendum millibankamarkaði í stað 12,5 milljóna frá maí 2003.

Mái 2004

Hinn 6. maí var tilkynnt að bankastjórn Seðlabanka Íslands hefði ákveðið að hækka stýrivexti bankans, þ.e. vexti í endurhverfum viðskiptum við lánastofnanir, um 0,2 prósentur í 5,5% hinn 11. maí. Aðrir vextir bankans voru einnig hækkaðir um 0,2 prósentur 11. maí.

Hinn 19. maí var tilkynnt að bankastjórn Seðlabanka Íslands hefði breytt reglum um viðskipti bindiskyldra lánastofnana við bankann. Í breytingunni fólst að samningstími sem gildi um reglulegar markaðsaðgerðir bankans, þ.e. endurhverf viðskipti og sölu innstæðubréfa, stýttist úr 14 dögum í 7 daga hinn 1. júní.

Hinn 19. maí staðfesti alþjóðlega matsþyrirækið Fitch Ratings lánsþæfiseinkunnir ríkissjóðs Íslands, AA- fyrir langtímaskuldbindingar í erlendri mynt, AAA fyrir langtímaskuldbindingar í íslenskum krónum og F1+ fyrir skammtímaskuldbindingar í erlendri mynt. Horfur um breytingar á matinu eru stöðugar.

Júní 2004

Hinn 1. júní var tilkynnt að bankastjórn Seðlabanka Íslands hefði ákveðið að hækka stýrivexti bankans um 0,25 prósentur í 5,75% hinn 8. júní. Aðrir vextir bankans hækkuðu hinn 11. júní.

Hinn 7. júní staðfesti alþjóðlega matsfyrirtækið Moody's láns hæfiseinkunnir ríkissjóðs Íslands, Aaa fyrir langtímaskuldbindingar í erlendri og innlendri mynt og P-1 fyrir skammtímaskuldbindingar í erlendri og innlendri mynt. Horfur um breytingar á matinu eru stöðugar.

Júlí 2004

Hinn 1. júlí komu til framkvæmda breytingar á Íbúðalánasjóði sem samþykktar höfðu verið á Alþingi 28. maí. Útgáfu hús- og húsnæðisbréfa var hætt og gefin voru út ný bréf, íbúðabréf sem eru jafngreiðslubréf til 20, 30 og 40 ára með tveimur gjalddögum á ári. Samtímis var eigendum helstu flokka húsbréfa og húsnæðisbréfa boðið að skipta á þeim og íbúðabréfum og var eldri bréfum að andvirði 338 ma.kr. skipt.

Hinn 1. júlí var tilkynnt að bankastjórn Seðlabanka Íslands hefði ákveðið að hækka stýrivexti bankans um 0,5 prósentur í 6,25% hinn 6. júlí. Aðrir vextir bankans hækkuðu hinn 11. júlí.

Hinn 14. júlí var tilkynnt um árlega endurskoðun gengisskráningarvogar krónunnar í ljósi utanríkisviðskipta ársins 2003. Hin nýja vog tók gildi 16. júlí.

Ágúst 2004

Hinn 23. ágúst tilkynnti KB banki hf. að hann hygðist bjóða viðskiptavinum sínum verðtryggt húsnæðislán til 40 ára með lægri vöxtum en áður að uppfylltum ákveðnum skilyrðum. Í kjölfarið buðu hinir viðskiptabankarnir og sumir sparisjóðir og lífeyrissjóðir áþekkt lán.

September 2004

Hinn 17. september tilkynnti Seðlabanki Íslands hækkan stýrivaxta bankans um 0,5 prósentur í 6,75% hinn 21. september. Aðrir vextir bankans voru einnig hækkaðir um 0,5 prósentur hinn 21. september.

Október 2004

Hinn 29. október tilkynnti Seðlabanki Íslands hækkan stýrivaxta bankans um 0,5 prósentur í 7,25% hinn 2. nóvember. Vextir á viðskiptareikningum lánastofnana í Seðlabankanum voru hækkaðir um 0,75 prósentur hinn 1. nóvember.

Desember 2004

Hinn 2. desember tilkynnti bankastjórn Seðlabanka Íslands um hækkan stýrivaxta bankans um 1 prósentu hinn 7. desember í 8,25%. Seðlabankinn hafði þá hækkað stýrivexti sína um 2,95 prósentur frá maí 2004.

Ítarlegri annál efnahags- og peningamála er að finna í *Peningamálum*, ársfjórðungsriti Seðlabanka Íslands.

FRÉTTIR SEÐLABANKA ÍSLANDS Á ÁRINU 2004

Nr. 1	6. janúar	Breytt fyrirkomulag á miðlun upplýsinga um viðskipti Seðlabanka Íslands
- 2	9. janúar	Helstu liðir í efnahagsreikningi S.Í.
- 3	19. janúar	Útgáfudagar <i>Peningamála</i> og þjóðhags- og verðbólguþáttur 2004
- 4	5. febrúar	Efnahagsreikningur Seðlabanka Íslands
- 5	2. mars	Seðlabanki Íslands styrkir stöðu háskólakennara í peningahagfræði við Háskóla Íslands
- 6	4. mars	Greiðslujöfnuður við útlönd á 4. ársfjórðungi 2003 og erlend staða þjóðarbúsins
- 7	4. mars	Efnahagsreikningur Seðlabanka Íslands í lok febrúar 2004
- 8	6. apríl	Efnahagsreikningur Seðlabanka Íslands í lok mars 2004
- 9	6. maí	Seðlabanki Íslands hækkar vexti
- 10	6. maí	Efnahagsreikningur Seðlabanka Íslands í lok apríl 2004
- 11	12. maí	Már Guðmundsson ráðinn til Alþjóðagreiðslubankans í Basel
- 12	19. maí	Matsfyrirtækið Fitch Ratings staðfestir lánsþæfiseinkunnir ríkissjóðs – horfur áfram stöðugar
- 13	19. maí	Breyttur samningstími í markaðsaðgerðum Seðlabanka Íslands
- 14	1. júní	Seðlabanki Íslands hækkar vexti
- 15	3. júní	Greiðslujöfnuður við útlönd og erlend staða þjóðarbúsins á fyrsta ársfjórðungi 2004
- 16	4. júní	Efnahagsreikningur Seðlabanka Íslands í lok maí 2004
- 17	8. júní	Matsfyrirtækið Moody's staðfestir lánsþæfismat sitt fyrir Ísland
- 18	22. júní	Arnór Sighvatsson ráðinn aðal­hagfræðingur Seðlabanka Íslands
- 19	1. júlí	Seðlabanki Íslands hækkar vexti
- 20	6. júlí	Efnahagsreikningur Seðlabanka Íslands í lok júní 2004
- 21	14. júlí	Endurskoðun á gengisskráningarvog krónunnar
- 22	6. ágúst	Efnahagsreikningur Seðlabanka Íslands í lok júlí 2004
- 23	2. september	Greiðslujöfnuður við útlönd og erlend staða þjóðarbúsins á öðrum ársfjórðungi 2004

- 24 6. september Greiðslujöfnuður við útlönd og erlend staða þjóðarbúsins á öðrum ársfjórðungi 2004 (leiðrétt)
- 25 6. september Efnahagsreikningur Seðlabanka Íslands í lok ágúst 2004
- 26 17. september Seðlabanki Íslands hækkar vexti
- 27 6. október Efnahagsreikningur Seðlabanka Íslands í lok september 2004
- 28 29. október Álit sendinefndar Alþjóðagjaldeyrissjóðsins
- 29 29. október Seðlabanki Íslands hækkar vexti
- 30 4. nóvember Efnahagsreikningur Seðlabanka Íslands í lok október 2004
- 31 5. nóvember Breyttir 1000 kr. og 500 kr. seðlar
- 32 15. nóvember Skýrsla Seðlabanka Íslands um efnahagsleg áhrif breytinga á fyrirkomulagi lánsfjármögnunar íbúðarhúsnæðis
- 33 2. desember Greiðslujöfnuður við útlönd og erlend staða þjóðarbúsins á þriðja ársfjórðungi 2004
- 34 2. desember Seðlabanki Íslands hækkar vexti
- 35 6. desember Efnahagsreikningur Seðlabanka Íslands í lok nóvember 2004

RITASKRÁ SEÐLABANKA ÍSLANDS FYRIR ÁRIÐ 2004

Rit á íslensku:

Ársskýrsla 2003

Fjármálatíðindi 2003, tvö hefti

Peningamál 2004, fjögur hefti

Rit á ensku:

Annual Report 2003

Monetary Bulletin 2004, fjögur hefti

The Economy of Iceland 2004, eitt hefti

Central Bank of Iceland Working Papers No. 22: Sluggish exit and entry of labour and capital, stability and effects of taxes and subsidies in models of fisheries eftir Ásgeir Danielsson

Central Bank of Iceland Working Papers No. 23: The effects of inflation targeting on macroeconomic performance eftir Þórarin G. Pétursson

Central Bank of Iceland Working Papers No. 24: Global Shocks and Unemployment Adjustment eftir Ron Smith og Gylfa Zoëga

Central Bank of Iceland Working Papers No. 25: Resource Policy in an Endogenously Growing Economy eftir Lúðvík Eliasson

Central Bank of Iceland Working Papers No. 26: Out in the cold? Iceland's trade performance outside the EU eftir Francis Breedon og Þórarin G. Pétursson

TÖFLUVIÐAUKI

Merking tákna:

- * Bráðabirgðatala eða áætlun.
- 0 Minna en helmingur einingar.
- Núll, þ.e. ekkert.
- ... Upplýsingar vantar eða tala ekki til.
- .

EFNISYFIRLIT TÖFLUVIÐAUKA

Bls.		
79	1. tafla	Yfirlit
80	2. tafla	Þjóðhagsstærðir
82	3. tafla	Greiðslujöfnuður við útlönd
84	4. tafla	Greiðslujöfnuður við útlönd – ársfjórðungsyfirlit
84	5. tafla	Löng erlend lán og skuldabréfaútgáfa erlendis
85	6. tafla	Staða þjóðarbúsins út á við
85	7. tafla	Erlend staða Seðlabankans og innlánsstofnana
85	8. tafla	Opinber gengisvísitala og vísitölur meðalgengis og raungengis krónunnar
86	9. tafla	Vísitölur verðlags
87	10. tafla	Fjármál hins opinbera
88	11. tafla	Yfirlit yfir fjármál ríkissjóðs
88	12. tafla	Sala ríkisverðbréfa
89	13. tafla	Eignir og skuldir ríkissjóðs
89	14. tafla	Skipting seðla og myntar eftir stærðum í árslok
90	15. tafla	Greiðslumiðlun
90	16. tafla	Úr reikningum Seðlabankans
91	17. tafla	Úr reikningum innlánsstofnana
91	18. tafla	Úr reikningum bankakerfisins
92	19. tafla	Innlán og útlán innlánsstofnana
93	20. tafla	Lánaflokkun innlánsstofnana
93	21. tafla	Efnahagsyfirlit ýmissa láanafyrirtækja
94	22. tafla	Lánaflokkun ýmissa láanafyrirtækja
94	23. tafla	Útlán einstakra lánafyrirtækja
95	24. tafla	Greiðsluyfirlit lífeyrissjóða
95	25. tafla	Lánakerfið
96	26. tafla	Eignir lífeyrissjóða
97	27. tafla	Útboð skuldabréfa
97	28. tafla	Staða markaðsverðbréfa
98	29. tafla	Reikningar verðbréfa- og fjárfestingarsjóða
99	30. tafla	Gengi erlendra gjaldmiðla samkvæmt skráningu Seðlabanka Íslands
100	31. tafla	Yfirlit yfir hlutafjármarkað
101	32. tafla	Helstu meðalnafnvextir hjá viðskiptabönkum og sparisjóðum
102	33. tafla	Helstu vextir sem birtir hafa verið samkvæmt 2. mgr. 10. gr. og bráðabirgðaákvæði III laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu
102	34. tafla	Bindiskylduhlutföll
103	35. tafla	Almennir inn- og útlánsvextir við Seðlabanka Íslands
104	36. tafla	Ávöxtun á peninga- og skuldabréfamarkaði
105	37. tafla	Dæmi um árlega ávöxtun og raunvexti nokkurra inn- og útlána innlánsstofnana og dráttarvextir 1960-2004
106	38. tafla	Efnahagsreikningur Seðlabankans

2. tafla. Þjóðhagsstærðir

Magnbreytingar frá fyrra ári í %											
	VLF á verði hvers árs (m.kr.)	Einka- neysla	Sam- neysla	Fjár- muna- myndun	Þjóðar- útgjöld	Út- flutn- ingur	Inn- flutn- ingur	Verg lands- framl.	Verg þjóðar- framl.	Vergar þjóðar- tekjur	VPT á mann
1962	119,8	10,9	6,5	14,6	4,5	20,1	20,3	8,3	8,8	9,1	7,2
1963	143,2	11,4	6,6	30,9	16,2	7,5	18,7	10,3	10,3	10,4	8,4
1964	182,9	9,0	9,5	18,7	14,5	5,1	13,5	9,9	9,8	12,4	10,4
1965	221,0	7,7	6,8	-1,4	8,1	7,4	6,9	7,3	7,1	10,6	8,6
1966	265,4	13,3	7,8	15,4	10,5	6,7	14,8	8,7	8,7	8,7	6,9
1967	269,3	1,5	8,0	11,6	5,1	-12,7	6,3	-1,3	-1,5	-4,5	-6,0
1968	289,4	-5,4	5,6	-8,8	-7,7	-6,4	-9,0	-5,5	-5,9	-6,2	-7,4
1969	358,2	-5,1	3,2	-23,7	-6,7	17,4	-13,6	2,4	2,4	2,7	1,9
1970	448,2	16,0	8,8	7,2	10,4	16,5	27,9	7,5	8,0	12,2	11,5
1971	570,3	17,2	7,6	42,4	28,8	-8,2	24,6	13,1	13,2	15,5	14,4
1972	716,5	7,3	14,5	0,9	-1,8	14,5	0,5	6,2	5,4	6,0	4,4
1973	1.006	5,3	8,5	22,4	12,8	8,7	20,3	6,8	6,6	11,6	9,9
1974	1.464	10,3	8,5	7,9	13,9	-2,7	12,5	5,7	5,2	1,5	0,2
1975	2.091	-9,6	9,3	-8,8	-5,5	2,6	-12,8	0,7	-0,8	-5,1	-6,3
1976	2.941	5,4	5,0	-2,7	-3,5	13,1	-3,6	6,0	5,2	9,0	8,0
1977	4.247	12,9	2,2	11,5	15,0	8,9	20,6	8,8	9,1	12,1	11,3
1978	6.584	9,0	7,1	-5,8	2,1	15,2	3,7	5,9	5,5	6,1	5,3
1979	9.728	2,8	5,5	-1,5	3,5	6,3	2,5	4,9	5,2	1,5	0,5
1980	16.182	3,4	2,1	13,5	5,7	2,7	3,0	5,7	5,4	4,4	3,2
1981	25.276	6,2	7,5	1,2	5,6	3,2	7,1	4,3	4,0	3,5	2,3
1982	39.582	5,0	5,9	0,1	5,0	-8,9	-0,6	2,1	1,8	1,3	0,0
1983	68.242	-5,6	4,7	-12,7	-8,6	11,0	-9,7	-2,2	-3,1	-3,7	-4,9
1984	89.144	3,7	0,6	9,4	6,4	2,4	9,2	4,1	3,6	3,4	2,4
1985	120.899	4,2	6,5	1,0	2,7	11,1	9,4	3,3	3,3	2,9	2,1
1986	161.217	6,9	7,3	-1,9	4,5	5,9	0,9	6,2	6,5	8,9	8,1
1987	209.114	16,2	6,5	19,1	15,7	3,3	23,3	8,6	8,7	10,7	9,4
1988	256.645	-3,8	4,7	-0,1	-0,6	-3,6	-4,6	-0,1	-0,6	-0,9	-2,4
1989	308.192	-4,2	3,0	-7,8	-4,4	2,9	-10,3	0,3	-0,1	-1,6	-2,7
1990	370.925	0,5	4,4	2,6	1,5	0,0	1,0	1,1	1,2	0,5	-0,2
1991	401.372	2,9	3,1	3,3	3,8	-5,9	5,3	0,1	0,8	1,9	0,6
1992	401.025	-3,1	-0,8	-11,1	-4,5	-2,0	-6,0	-3,3	-2,9	-3,0	-4,2
1993	413.331	-4,6	2,3	-10,7	-3,8	6,5	-7,8	0,8	0,6	-0,7	-1,7
1994	439.108	2,8	4,0	0,5	2,1	9,5	4,1	4,0	3,3	3,5	2,6
1995	452.139	2,2	1,7	-1,1	2,3	-2,2	3,9	0,1	0,3	0,8	0,3
1996	485.192	5,4	1,2	25,6	7,1	9,8	16,5	5,2	5,8	4,6	4,0
1997	510.383	5,0	2,5	10,0	5,5	5,3	7,7	4,7	4,6	5,5	4,7
1998	567.342	10,4	3,4	32,6	13,6	2,1	23,5	5,6	5,8	8,0	6,8
1999	608.448	8,1	4,9	-3,9	4,5	4,0	4,2	4,4	4,6	4,3	3,0
2000	660.975	4,4	4,3	15,3	7,2	4,0	8,0	5,7	4,8	3,7	2,2
2001	740.636	-3,5	3,2	-6,4	-3,7	7,4	-9,1	2,6	2,1	2,2	0,8
2002	766.239	-1,4	3,2	-20,9	-4,5	3,9	-2,7	-2,1	0,5	0,8	-0,1
2003 ¹	797.487	6,6	3,5	17,1	7,8	1,5	10,4	4,3	2,9	1,2	0,6
2004 ¹	858.921	7,5	3,6	12,8	7,7	8,3	14,3	5,1	5,2	4,6	3,4

1. Bráðabirgðatölur. Heimild: Hagstofa Íslands.

2. tafla. Þjóðhagsstærðir, frh.

Undirlíðir fjármunamyndunar, magnbreytingar frá fyrra ári í %			Verðbreytingar frá fyrra ári í %			Hlutföll af landsframléiðslu í %						
Atvinnu- vegir	Íbúðar- hús	Starfsemi hins opinbera	VLF	Einka- neysla	Við- skipta- kjör	Einka- neysla	Sam- neysla	Fjár- muna- myndun	Út- flutn- ingur	Við- skipta- jöfnuður	Þjóðhags- legur sparnaður	
15,4	12,7	15,7	10,8	9,0	0,5	61,1	10,0	25,6	46,5	3,0	28,0	
36,6	27,9	13,4	8,3	8,4	-0,4	61,7	10,6	29,4	42,5	-1,4	27,0	
21,7	10,6	23,3	16,2	14,4	6,8	60,2	10,7	30,1	38,2	-1,8	28,4	
-8,4	5,4	19,7	12,6	8,1	7,8	57,9	10,6	27,8	37,4	1,1	30,6	
19,7	11,1	6,8	10,5	10,0	0,7	60,1	10,8	29,2	33,9	-1,2	28,3	
13,9	9,6	5,6	2,8	4,1	-1,9	62,6	11,9	32,7	28,9	-8,4	24,6	
-7,2	-12,8	-7,3	13,7	13,5	-0,2	62,6	12,7	33,0	32,6	-8,8	23,3	
-27,5	-22,0	-8,9	20,9	21,6	-3,7	58,3	12,2	26,0	44,6	1,1	27,7	
8,3	1,1	14,6	16,4	11,1	8,8	60,1	12,7	25,3	46,4	1,5	26,2	
60,0	12,9	26,3	12,6	8,0	11,4	59,7	13,1	30,6	38,6	-6,8	26,3	
-7,7	24,7	5,1	18,3	14,7	-2,1	58,5	14,5	29,6	36,1	-2,4	25,7	
14,9	47,1	9,7	31,5	26,1	10,1	55,4	14,1	32,3	36,7	-2,6	29,4	
21,7	-13,5	-0,4	37,7	37,6	-6,6	57,7	15,7	34,2	32,4	-10,6	25,3	
-7,8	-7,0	-18,1	41,9	55,5	-11,1	56,8	16,0	33,3	34,4	-10,2	24,9	
-5,6	2,0	3,2	32,7	29,9	7,8	55,3	15,3	29,1	35,6	-1,5	27,0	
15,8	5,5	2,1	32,7	27,6	7,0	55,1	15,4	28,1	34,0	-2,3	27,4	
-6,2	-3,0	-10,3	46,4	43,3	0,3	55,5	16,3	25,1	37,7	1,2	25,7	
0,3	-1,9	-8,6	40,8	46,3	-8,6	56,5	16,8	24,3	39,2	-0,7	24,1	
15,6	7,5	18,7	52,5	55,6	-2,8	57,6	16,5	25,4	34,9	-1,9	24,0	
3,4	-9,8	15,7	49,8	51,1	-0,5	59,2	16,7	24,6	33,9	-4,0	21,5	
-4,4	9,4	2,9	53,3	52,0	-0,8	60,3	17,5	24,6	31,5	-7,9	19,0	
-15,2	-9,1	-9,7	76,2	82,1	-1,3	60,1	17,7	21,7	39,1	-1,9	18,3	
11,0	10,4	1,0	25,4	31,4	0,6	62,7	16,5	21,7	37,9	-4,6	16,3	
6,9	-13,6	7,1	31,3	32,6	-0,9	63,9	17,5	21,1	40,3	-3,9	14,6	
3,9	-13,9	-3,5	25,5	20,1	5,4	61,5	17,8	19,2	38,4	0,5	17,3	
21,9	14,2	11,3	19,5	15,9	4,3	63,9	18,6	20,4	34,3	-3,4	15,2	
-9,1	14,9	21,2	22,8	25,4	-0,8	62,8	19,7	19,7	31,8	-3,5	15,0	
-13,8	2,8	-1,2	19,8	23,3	-3,9	61,7	19,6	19,0	34,5	-1,3	15,1	
6,0	-0,6	-1,3	16,8	17,0	-2,0	58,8	19,7	20,7	33,7	-2,1	18,1	
5,5	-4,1	7,3	8,1	6,7	3,5	59,7	20,3	20,9	31,3	-4,0	17,2	
-16,5	-3,4	-3,6	3,3	3,6	-0,6	59,9	20,9	19,2	30,3	-2,4	16,8	
-21,9	-5,2	14,4	2,2	3,6	-3,9	57,4	21,4	17,4	32,8	0,7	18,6	
1,2	4,1	-4,7	2,1	1,5	0,4	56,4	21,4	16,9	35,9	1,9	18,9	
8,7	-8,7	-12,4	2,9	1,9	1,3	57,1	21,9	16,7	35,7	0,7	18,1	
46,1	7,1	-3,7	2,0	2,4	-3,1	57,4	21,8	20,2	36,4	-1,8	18,4	
17,8	-9,3	6,6	3,1	1,9	2,1	57,0	22,1	20,3	37,4	-1,8	18,5	
46,7	1,0	18,6	5,2	1,3	5,6	57,3	22,5	24,5	36,0	-7,0	17,7	
-5,7	0,7	-0,5	2,7	2,3	-0,8	59,1	23,4	22,2	34,9	-7,0	15,3	
16,1	12,8	14,5	2,8	4,3	-2,7	59,3	23,9	23,9	34,7	-10,5	13,8	
-14,8	15,3	7,6	9,2	7,9	0,2	55,1	23,9	22,4	40,4	-4,6	17,5	
-28,0	5,0	-23,8	5,7	4,4	0,6	54,8	25,7	17,7	39,9	1,1	18,8	
23,6	13,4	1,8	-0,1	0,7	-4,3	56,6	26,6	20,1	36,2	-5,3	14,6	
13,0	2,9	27,2	2,4	2,3	-1,2	57,8	26,6	22,0	36,8	-8,1	13,4	

3. tafla. Greiðslujöfnuður við útlönd

M.kr.	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ¹
<i>Viðskiptajöfnuður</i>	-42.608	-69.288	-33.729	8.679	-42.391	-69.892
<i>Vörur, þjónusta og þáttatekjur</i>	-41.883	-68.526	-32.770	7.509	-41.225	-68.691
Útflutningur	221.494	241.123	316.326	333.757	317.223	356.068
Innflutningur	-263.377	-309.649	-349.096	-326.248	-358.448	-424.759
<i>Vörur og þjónusta, nettó</i>	-29.316	-49.117	-7.485	13.754	-24.723	-50.974
Útflutningur	212.166	229.520	299.412	305.864	288.314	316.139
Innflutningur	-241.482	-278.637	-306.897	-292.110	-313.037	-367.113
<i>Vöruskiptajöfnuður</i>	-22.382	-37.480	-5.936	14.082	-15.900	-36.547
Útfluttar vörur f.o.b.	144.928	149.272	196.582	204.303	182.580	202.373
Sjávarafurðir	97.682	94.497	122.046	128.592	113.693	121.746
Ál og kísiljárn	25.668	31.572	44.412	43.507	40.276	42.640
Skip og flugvélar	6.390	3.136	3.311	2.330	1.382	787
Annað	15.188	20.067	26.813	29.874	27.229	37.200
Innfluttar vörur f.o.b.	-167.310	-186.752	-202.518	-190.221	-198.480	-238.920
Fjárfestingarvörur	-41.356	-44.204	-44.233	-38.398	-45.830	-52.552
Flutningatæki	-29.288	-31.824	-28.181	-25.810	-26.894	-39.807
Eldsneyti og olía	-8.900	-17.250	-17.677	-15.903	-15.282	-21.746
Rekstrarvörur	-38.970	-43.236	-55.429	-53.838	-52.761	-60.770
Neysluvörur o.fl.	-48.796	-50.238	-56.998	-56.272	-57.713	-64.045
<i>Þjónustujöfnuður</i>	-6.934	-11.637	-1.549	-328	-8.823	-14.427
Útflutt þjónusta alls	67.238	80.248	102.830	101.561	105.734	113.766
Samgöngur	30.819	38.721	46.986	48.477	50.195	63.232
Flug	23.097	30.194	36.959	38.658	41.118	54.148
Skip	7.722	8.527	10.027	9.819	9.077	9.084
Ferðalög	16.070	17.967	22.881	22.835	24.531	26.079
Önnur þjónusta	20.349	23.560	32.963	30.249	31.008	24.455
Fjarskiptaþjónusta	696	820	2.337	704	640	717
Tryggingar	414	435	577	606	543	605
Opinber þjónusta	7.531	8.457	8.091	7.666	7.429	6.730
Annað	11.708	13.848	21.958	21.273	22.396	16.403
Innflutt þjónusta alls	-74.172	-91.885	-104.379	-101.889	-114.557	-128.193
Samgöngur	-25.622	-32.697	-36.721	-38.610	-39.685	-48.799
Ferðalög	-31.487	-37.082	-36.401	-33.406	-39.818	-48.501
Önnur þjónusta	-17.063	-22.106	-31.257	-29.873	-35.054	-30.893
Fjarskiptaþjónusta	-529	-155	-2.742	-3.429	-3.480	-1.464
Tryggingar	-740	-432	-714	-1.748	-1.865	-1.352
Opinber þjónusta	-1.077	-1.205	-1.560	-1.645	-1.692	-1.560
Annað	-14.717	-20.314	-26.241	-23.051	-28.017	-26.517
<i>Þáttatekjur, nettó</i>	-12.567	-19.409	-25.285	-6.245	-16.502	-17.717
Tekjur	9.328	11.603	16.914	27.893	28.909	39.929
Launatekjur	4.901	5.516	5.772	5.417	6.236	5.624
Vextir og ávöxtun hlutafjár	4.427	6.087	11.142	22.476	22.673	34.305
Ávöxtun hlutafjár ²	2.134	2.578	7.780	17.559	18.322	25.467
Vaxtatekjur	2.293	3.509	3.362	4.917	4.351	8.838
Gjöld	-21.895	-31.012	-42.199	-34.138	-45.411	-57.646
Launagjöld	-341	-844	-533	-702	-465	-817
Vextir og ávöxtun hlutafjár	-21.554	-30.168	-41.666	-33.436	-44.946	-56.829
Ávöxtun hlutafjár ²	-783	-1.519	-342	821	-13.599	-21.603
Vaxtagjöld	-20.771	-28.649	-41.324	-34.257	-31.347	-35.226
<i>Rekstrarframlög, nettó</i>	-725	-762	-959	1.170	-1.166	-1.201
Opinberir aðilar	-661	-813	-1.169	-822	-651	-1.366
Einkaaðilar	-64	51	210	1.992	-515	165
Gengisvisitala (31. des. 1994 = 100)	96,0	96,1	115,4	112,0	105,3	103,2

3. tafla. Greiðslujöfnuður við útlönd (frh.)

M.kr.	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ¹
Fjármagnsjöfnuður	57.106	75.671	19.306	-663	20.266	147.736
Fjárframlög, nettó	-57	-222	362	-122	-402	-234
Fjármagnshreyfingar ³	57.163	75.893	18.944	-541	20.668	147.970
Hreyfingar án forða	62.509	70.099	14.125	5.123	44.069	162.200
Bein fjárfesting, nettó	-4.094	-17.534	-16.449	-21.218	-741	-146.712
Innlendra aðila erlendis	-8.918	-30.966	-33.737	-29.558	-26.889	-177.273
Nýfjárfesting	-4.917	-31.714	-27.012	-21.881	-19.553	-142.699
Endurfjárfesting	-1.212	-418	-4.449	-12.512	-14.030	-17.567
Lánahreyfingar	-2.789	1.166	-2.276	4.835	6.694	-17.007
Erlendra aðila á Íslandi	4.824	13.432	17.288	8.340	26.148	30.561
Nýfjárfesting	6.728	16.682	21.208	10.275	5.249	7.330
Endurfjárfesting	-3.846	-1.299	-1.758	-3.267	5.897	17.063
Lánahreyfingar	1.942	-1.951	-2.162	1.332	15.002	6.168
Verðbréfavíðskipti, nettó	42.475	43.152	61.522	21.986	228.000	506.303
Erlend verðbréf	-32.392	-50.369	-5.643	-30.017	-45.320	-75.684
Hlutafé	-26.785	-49.947	-5.812	-25.735	-40.579	-71.247
Skuldaskjöl	-5.607	-422	169	-4.282	-4.741	-4.437
Peningabréf	-5.046	639	-2.182	-4.345	-5.086	-4.697
Peningabréf	-561	-1.061	2.351	63	345	260
Innlend verðbréf	74.867	93.521	67.165	52.003	273.320	581.987
Hlutafé	4.026	-1.266	9.836	4.508	-5.598	20.200
Skuldaskjöl*)	70.841	94.787	57.329	47.495	278.918	561.787
Skuldabréf	43.905	90.579	32.292	51.472	220.362	517.169
Peningabréf	26.936	4.208	25.037	-3.977	58.556	44.618
Afleiðuvíðskipti, nettó	166	-93	0	0	0	0
Eignir (- aukning)	4.265	1.218	0	0	0	0
Skuldir*)	-4.099	-1.311	0	0	0	0
Annað fjármagn	23.962	44.574	-30.948	4.355	-183.190	-197.391
Eignir (- aukning)	-12.662	-7.112	-47.101	-30.426	-155.536	-237.459
Lán	-3.520	-3.151	-30.902	-38.977	-89.367	-169.051
Seðlar og innstæður	-8.805	-2.530	-15.473	6.629	-68.907	-64.231
Viðskiptakröfur	-337	-1.431	-726	2.424	2.708	-4.170
Annað	0	0	0	-502	30	-7
Skuldir *)	36.624	51.686	16.153	34.781	-27.654	40.068
Lán	33.957	51.791	20.643	28.230	-42.537	14.025
Löng lán	36.410	27.795	30.288	-22.100	-35.549	-21.246
Stutt lán	-2.453	23.996	-9.645	50.330	-6.988	35.271
Innstæður	18	-1.032	608	7.522	4.820	18.750
Viðskiptaskuldir	2.002	79	-3.102	-934	10.049	7.581
Annað	647	848	-1.996	-37	14	-288
Gjaldeyrisforði (- aukning)	-5.346	5.794	4.819	-5.664	-23.401	-14.230
Skekkjur og vantalið	-14.498	-6.383	14.423	-8.016	22.125	-77.844
*) Markaðsskuldabréf, lán og aðrar skuldir:						
Erlendar lántökur, nettó	107.465	146.473	73.482	82.276	251.264	601.855
Langtímalán, nettó	80.315	118.374	62.580	29.372	184.813	495.923
Seðlabankinn	0	0	0	0	0	0
Hið opinbera	-5.970	4.875	41.603	22.200	5.081	9.147
Innlánsstofnanir	61.231	76.077	-4.962	-2.334	176.238	484.675
Aðrir	25.054	37.422	25.939	9.506	3.494	2.101
Skammtímaskuldir, nettó	27.150	28.099	10.902	52.904	66.451	105.932
Seðlabankinn	-176	10.740	-5.800	4.823	-15.852	41
Hið opinbera	11.573	11.456	720	-4.721	-15.468	1.316
Innlánsstofnanir	-5.209	-2.105	14.013	53.746	88.094	97.628
Aðrir	20.962	8.008	1.969	-944	9.677	6.947
Meðalgengi USD = ISK	72,22	78,65	97,57	91,38	76,57	70,04
Meðalgengi SDR = ISK	98,70	103,55	124,08	118,10	107,17	103,64

1. Bráðabirgðatölur. 2. Arðgreiðslur og endurfjárfesting hagnaðar í beinni fjárfestingu. 3. Allir liðir sýna nettóhreyfingu. Flæði til landsins er með jákvæðu formerki og stafar af lækkun á erlendri eign eða skuldaaukningu, en flæði frá landinu er með neikvæðu formerki, þ.e. eignaukning eða endurgreiðsla skulda.

4. tafla. Greiðslujöfnuður við útlönd – ársfjórðungsfirlit

M.kr.	2003				2004 ¹			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Viðskiptajöfnuður	-49	-13.953	-10.151	-18.238	-12.053	-20.232	-8.013	-29.594
Vöruskiptajöfnuður.....	6.668	-7.023	-10.249	-5.296	267	-13.536	-12.399	-10.879
Útfluttar vörur f.o.b.....	49.213	43.442	44.498	45.427	50.893	48.000	50.064	53.416
Innfluttar vörur f.o.b.....	-42.545	-50.465	-54.747	-50.723	-50.626	-61.536	-62.463	-64.295
Þjónustujöfnuður	-3.203	-3.390	3.335	-5.565	-5.785	-5.616	5.577	-8.603
Útflutt þjónusta, alls.....	21.605	24.385	35.725	24.019	21.697	27.017	39.421	25.631
Innflutt þjónusta, alls.....	-24.808	-27.775	-32.390	-29.584	-27.482	-32.633	-33.844	-34.234
Samgöngur, nettó	975	3.419	4.269	1.847	988	2.636	8.331	2.478
Ferðalög, nettó.....	-4.293	-4.430	-757	-5.807	-5.774	-6.481	-1.456	-8.711
Önnur þjónusta, nettó.....	115	-2.379	-177	-1.605	-999	-1.771	-1.298	-2.370
Jöfnuður þáttatekna	-3.105	-3.273	-3.387	-6.737	-6.200	-749	-954	-9.814
Rekstrarframlög.....	-409	-267	150	-640	-335	-331	-237	-298
Fjármagnsjöfnuður	-1.536	13.621	5.020	3.161	17.401	42.271	17.974	70.090
Fjárframlög.....	51	-84	-177	-192	31	-201	-22	-42
Fjármagnshreyfingar.....	-1.587	13.705	5.197	3.353	17.370	42.472	17.996	70.132
Eignabreytingar (- aukning).....	-17.777	-51.172	-40.687	-141.510	-76.954	-90.324	-148.295	-189.073
Skuldahreyfingar.....	16.190	64.877	45.884	144.863	94.324	132.796	166.291	259.205
Hreyfingar án forða.....	-1.362	13.715	14.759	16.957	24.882	45.329	21.230	70.759
Bein fjárfesting, nettó.....	1.959	-8.243	-4.110	9.653	-12.172	-18.432	-88.352	-27.756
Verðbréfavíðskipti, nettó.....	11.743	65.911	72.728	77.618	104.247	62.961	147.518	191.577
Aðrar fjármagnshreyfingar.....	-15.064	-43.953	-53.859	-70.314	-67.193	800	-37.936	-93.062
Löng lán, nettó	-1.344	-15.907	-6.261	-12.037	-18.703	29.230	-12.932	-18.841
Annað fjármagn, nettó	-13.720	-28.046	-47.598	-58.277	-48.490	-28.430	-25.004	-74.221
Gjaldeyrisforði (- aukning).....	-225	-10	-9.562	-13.604	-7.512	-2.857	-3.234	-627
Skekkjur og vantalið, nettó	1.585	332	5.131	15.077	-5.348	-22.039	-9.961	-40.496
Gengisvísitala (31. des. 1994 = 100).....	104,5	102,6	107,2	106,7	102,7	105,0	104,0	101,1

1. Bráðabirgðatölur.

5. tafla. Löng erlend lán og skuldabréfaútgáfa erlendis

Staða í árslok í m.kr.	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ¹
Löng erlend lán, alls.....	336.578	404.243	585.783	752.309	673.429	840.586	1.228.429
Seðlabankinn	0	0	0	0	0	0	0
Hið opinbera.....	121.905	110.515	131.270	194.219	191.267	186.369	160.876
Ríkissjóður.....	103.773	89.692	102.962	152.552	148.806	142.602	119.966
Sveitarfélög.....	18.132	20.823	28.308	41.667	42.461	43.767	40.910
Innlánsstofnanir.....	74.065	133.728	298.796	342.910	308.022	487.115	912.895
Aðrar lánastofnanir	56.344	60.388	21.780	34.131	16.493	11.286	9.688
Atvinnufyrirtæki.....	84.264	99.612	133.937	181.049	157.647	155.816	144.970
Gengi Bandaríkjadals.....	69,32	72,35	84,47	102,95	80,58	70,99	61,04
Erlend lán í hlutfalli (%) af: ²							
vergi landsframleiðslu	58,1	67,7	82,6	96,9	93,3	103,2	147,0
útflutningstekjum	155,4	186,2	226,9	228,0	217,9	262,8	366,7
Greiðslubyrði í % af útflutningstekjum	21,7	26,9	37,5	47,3	46,9	56,5	56,9
Afborganir.....	14,4	18,8	27,7	36,6	39,1	49,6	49,8
Vaxtagreiðslur	7,2	8,1	9,8	10,7	7,8	6,9	7,2

1. Bráðabirgðatölur. 2. Skuldastaða reiknuð á meðalgengi ársins.

6. tafla. Staða þjóðarbúsins út á við

Staða í árslok í ma.kr.	Bein fjárfesting			Markaðsverðbréf			Önnur erlend staða ¹			Hrein staða við útlönd	
	Eignir	Skuldir	Nettó	Eignir	Skuldir	Nettó	Eignir	Skuldir	Nettó	Ma.kr.	% af VLF
1995.....	11,7	8,4	3,3	12,9	138,6	-125,8	41,1	144,6	-103,5	-226,0	-51,4
1996.....	16,1	13,3	2,8	17,6	147,6	-130,0	53,4	153,9	-100,5	-227,8	-48,3
1997.....	19,6	24,2	-4,6	35,1	146,8	-111,6	60,3	190,7	-130,3	-246,6	-48,2
1998.....	23,7	32,3	-8,6	67,1	152,5	-85,5	61,7	256,8	-195,1	-289,2	-50,2
1999.....	33,0	34,9	-1,9	137,6	226,2	-88,6	73,5	285,3	-211,8	-302,3	-49,4
2000.....	56,2	41,5	14,6	185,0	347,7	-162,7	73,3	376,2	-302,9	-451,0	-64,2
2001.....	86,8	70,8	16,0	202,9	471,3	-268,4	131,8	470,2	-338,4	-590,8	-76,5
2002.....	87,5	64,3	23,2	159,7	490,3	-330,6	148,4	434,6	-286,2	-593,7	-83,5
2003.....	121,3	86,0	35,3	262,3	776,2	-513,8	323,3	398,3	-74,9	-553,5	-70,5
2004*.....	237,8	112,1	125,7	345,5	1.300,8	-955,3	533,5	397,8	135,7	-694,0	-88,3

*. Bráðabirgðatölur. 1. Gjaldeyrisforði meðtalinn.

7. tafla. Erend staða Seðlabankans og innlánsstofnana

Í m.kr.	Seðlabankinn				Innlánsstofnanir			Gengi USD
	Gjald- eyris- forði ¹	Erlendar eignir ²	Erlendar skuldir	Nettó- staða	Erlendar eignir	Erlendar skuldir	Nettó- staða	
1996.....	30.778	36.150	5.050	31.100	8.330	46.056	-37.726	66,71
1997.....	27.793	33.274	5.418	27.856	12.399	67.164	-54.765	71,98
1998.....	29.753	35.138	9.072	26.066	12.201	106.257	-94.056	69,32
1999.....	35.787	37.051	4.900	32.151	19.563	162.766	-143.203	72,35
2000.....	34.231	34.440	15.765	18.675	28.608	352.829	-324.221	84,47
2001.....	36.572	36.824	14.978	21.846	51.486	425.474	-373.988	102,95
2002.....	37.194	37.380	16.499	20.881	102.423	459.575	-357.152	80,58
2003.....	58.114	58.314	124	58.190	293.269	722.828	-429.559	70,99
2004.....	65.569	65.717	142	65.575	578.253	1.210.630	-632.377	61,04

1. Gulleign, sérstök dráttarréttindi og gjaldeyrisstaða við IMF, verðbréf og innstæður í erlendum gjaldeyri. 2. Gjalddeyrisforði og aðrar erlendar eignir.

8. tafla. Opinber gengisvísitala og vísitölur meðalgengis og raungengis krónunnar

Opinber gengisvísitala ¹ 31. des 1991 = 100	Vísitölur meðalgengis ² 31. des. 1994 = 100			Raungengi krónunnar ³ 1980 = 100				
	Meðaltal	Innfl.- vog	Útfl.- vog	Hlutfallslegt verðlag		Hlutfallslegur launakostnaður		
				Vísitala	%-breyt. ⁴	Vísitala	%-breyt. ⁴	
1995.....	116,1	98,9	99,3	98,4	89,4	0,1	81,0	4,4
1996.....	116,2	99,0	100,0	98,1	89,7	0,3	81,9	1,1
1997.....	114,7	97,7	98,3	97,2	90,5	0,9	84,5	3,3
1998.....	112,8	96,2	96,7	95,7	91,9	1,6	89,0	5,3
1999.....	112,6	96,0	96,5	95,6	93,6	1,8	90,5	1,7
2000.....	112,7	96,1	96,3	95,7	96,3	2,9	91,6	1,2
2001.....	135,4	115,4	115,1	115,3	83,7	-13,0	80,4	-12,2
2002.....	131,4	112,0	111,7	112,0	88,5	5,7	85,3	6,1
2003.....	123,5	105,3	104,8	105,4	94,2	6,3	89,3	4,7
2004.....	121,0	103,1	102,4	103,5	96,8	2,9	91,0	1,9

1. Vísitalan sýnir meðalgengi erlendra gjaldmiðla gagnvart íslenskrí krónu á hverju tímabili. Frá 6. september 1995 er gengisskráningargogin miðuð við viðskiptavog en hún byggist á vöru- og þjónustuviðskiptum við helstu viðskiptalöndin. Áður var vogin samsett af ECU 76%, USD 18% og JPY 6%. 2. Vísitalan sýnir meðalgengi erlendra gjaldmiðla gagnvart íslenskrí krónu á hverju tímabili, miðuð við viðskiptavog frá og með 1995 en áður vöruviðskiptavog. 3. Byggt á ársfjórðungslegum gögnum um verðlag neysluvöru, laun og framleiðslu í helstu viðskiptalöndum Íslands. 4. Breyting frá fyrra ári.

9. tafla. *Visitölur verðlags*

Visitala neysluverðs. Maí 1988=100¹

<i>Ársmeðaltöl</i>			1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
1993	167,8	Janúar	178,4	182,4	184,8	195,5	202,4	221,5	224,7	230,1
1994	170,3	Febrúar	178,5	182,0	184,5	194,9	202,8	220,9	224,3	229,4
1995	173,2	Mars	178,4	182,7	185,4	196,4	204,0	221,8	226,7	230,7
1996	177,1	Apríl	179,7	183,1	186,4	197,6	206,5	221,9	227,0	232,0
1997	180,3	Maí	179,4	183,7	187,3	198,4	209,4	221,8	226,6	233,9
1998	183,3	Júní	179,8	184,0	188,8	199,1	212,6	222,8	226,8	235,7
1999	189,6	Júlí	180,1	183,6	189,5	200,1	214,2	223,0	226,5	234,6
2000	199,1	Ágúst	180,6	182,6	190,2	199,1	214,9	221,8	226,3	234,6
2001	212,4	September	181,3	182,8	191,8	199,5	216,3	222,9	227,9	235,6
2002	222,6	Október	181,9	183,6	193,3	201,5	217,7	224,1	229,0	237,4
2003	227,3	Nóvember	181,7	184,1	193,3	202,1	218,5	223,7	229,3	237,9
2004	234,6	Desember	181,4	183,7	194,0	202,1	219,5	223,9	230,0	239,0

Visitala byggingarkostnaðar. Júlí 1987=100²

<i>Ársmeðaltöl</i>			1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
1993	192,0	Janúar	218,0	225,9	231,2	236,7	245,1	265,7	278,0	287,8
1994	197,0	Febrúar	218,2	229,8	235,1	238,6	249,0	277,5	285,0	288,6
1995	203,1	Mars	218,6	230,1	235,2	238,9	251,6	275,8	285,5	289,5
1996	212,4	Apríl	219,0	230,4	235,4	239,4	253,7	275,8	284,8	292,2
1997	222,4	Maí	219,0	230,8	235,5	244,1	254,3	276,8	285,6	293,3
1998	230,4	Júní	223,2	231,2	235,9	244,4	258,4	277,4	285,6	299,8
1999	235,6	Júlí	223,6	230,9	235,5	244,8	259,3	277,6	286,4	300,8
2000	242,7	Ágúst	225,9	231,1	236,3	244,9	261,3	277,6	286,8	301,7
2001	256,7	September	225,5	231,1	236,4	244,6	261,4	277,6	285,9	302,1
2002	276,2	Október	225,9	230,9	236,7	244,7	261,4	277,4	287,3	302,3
2003	285,5	Nóvember	225,6	231,0	236,9	245,5	262,1	277,5	287,8	303,9
2004	297,2	Desember	225,8	231,2	236,6	245,8	262,6	277,9	287,2	304,8

Lánskjaravísitala fyrir eldri fjárskuldbindingar. Júní 1979=100³

<i>Ársmeðaltöl</i>			1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
1993	3.298	Janúar	3.511	3.582	3.627	3.831	3.990	4.334	4.421	4.541
1994	3.359	Febrúar	3.523	3.601	3.649	3.860	3.996	4.374	4.437	4.543
1995	3.412	Mars	3.524	3.594	3.643	3.848	4.004	4.362	4.429	4.530
1996	3.488	Apríl	3.523	3.607	3.661	3.878	4.028	4.379	4.476	4.555
1997	3.550	Maí	3.548	3.615	3.680	3.902	4.077	4.381	4.482	4.581
1998	3.613	Júní	3.542	3.627	3.698	3.917	4.135	4.379	4.474	4.618
1999	3.717	Júlí	3.550	3.633	3.728	3.931	4.198	4.399	4.478	4.654
2000	3.913	Ágúst	3.556	3.625	3.742	3.951	4.229	4.403	4.472	4.632
2001	4.149	September	3.566	3.605	3.755	3.931	4.243	4.379	4.468	4.632
2002	4.386	Október	3.580	3.609	3.787	3.939	4.271	4.401	4.500	4.652
2003	4.474	Nóvember	3.592	3.625	3.817	3.979	4.298	4.425	4.522	4.687
2004	4.610	Desember	3.588	3.635	3.817	3.990	4.314	4.417	4.528	4.697

1. Hét áður framfærsluvísitala. 2. Gildistími. Vísitala byggingarkostnaðar er jafnan mæld um miðjan þann mánuð er næstur fer á undan formlegum gildismánuði hennar. 3. Samsett að jöfnu af neysluverðsvísitölu, byggingarvísitölu og launavísitölu til mars 1995. Tekur eftir það sömu hlutfallsbreytingu og vísitala neysluverðs. Reiknuð mánaðarlega, fyrst fyrir júní 1979, og gildir í einn almanaksmánuð.

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

10. tafla. Fjármál hins opinbera¹

Ma.kr.	Hið opinbera						Ríkissjóður				Sveitarfélög		
	Tekjur	Útgjöld	Vergur sparn- aður	Tekju- af- gangur	Hreinar skuldir	Vergar skuldir	Vergur sparn- aður	Tekju- af- gangur	Hreinar skuldir	Vergar skuldir	Tekju- af- gangur	Hreinar skuldir	Vergar skuldir
1984	33,0	31,0	7,3	2,0	5,2	29,7	5,0	1,2	5,5	26,9	0,7	0,4	3,0
1985	43,1	45,1	6,5	-2,0	7,3	40,0	4,1	-2,1	7,5	36,5	0,0	0,8	3,7
1986	57,2	63,7	8,4	-6,5	14,5	49,3	5,6	-6,6	14,6	44,3	-0,1	0,9	5,3
1987	75,0	76,8	10,3	-1,8	17,0	58,8	6,6	-1,9	16,4	52,0	-0,2	1,8	7,0
1988	102,1	107,3	12,0	-5,2	21,9	77,3	6,9	-5,1	20,7	68,3	-0,2	2,5	9,3
1989	122,9	136,9	11,7	-14,0	50,6	110,3	6,3	-12,3	48,0	97,2	-1,8	4,8	13,4
1990	141,6	153,7	13,2	-12,1	70,5	134,5	5,1	-12,0	66,5	119,3	0,2	6,3	15,9
1991	159,8	171,4	18,1	-11,6	79,3	154,2	8,7	-11,2	74,4	137,5	-0,6	7,3	17,5
1992	163,9	175,1	16,2	-11,2	106,5	185,6	8,1	-9,6	98,4	166,1	-1,7	10,2	20,4
1993	161,4	179,9	8,8	-18,4	143,2	220,1	3,1	-13,8	130,6	195,6	-4,7	14,6	25,2
1994	169,7	190,4	9,2	-20,6	165,5	245,1	5,9	-13,4	144,9	213,9	-6,8	22,2	31,8
1995	179,7	193,1	9,6	-13,4	179,3	267,6	3,6	-11,6	155,4	232,6	-1,4	25,1	35,6
1996	197,2	205,0	18,1	-7,7	191,5	274,4	11,0	-7,3	168,2	239,2	-0,4	24,2	35,7
1997	213,2	213,3	25,6	-0,1	196,5	279,4	17,8	2,7	172,3	241,6	-3,0	25,0	38,4
1998	242,9	240,0	34,5	2,8	180,7	280,5	24,2	6,2	151,3	237,8	-4,3	30,1	43,3
1999	278,6	264,0	49,5	14,6	147,0	271,5	36,7	15,6	118,8	226,0	-2,9	28,7	46,1
2000	301,1	284,6	50,7	16,6	158,7	278,0	36,9	16,9	127,4	228,5	-2,6	31,7	49,8
2001	328,5	327,2	43,1	1,3	199,3	354,6	28,4	4,6	168,8	298,3	-5,3	30,7	56,6
2002	351,2	349,7	39,0	1,5	182,2	340,7	19,1	-3,4	130,6	281,1	3,4	32,8	60,2
2003	372,4	380,7	29,3	-8,3	229,0	334,0	11,6	-13,8	149,5	277,2	4,5	28	57
2004	411	407	45	5	235	317	30	9	158	255	-5	33	63
% af VLF													
1984	37,0	34,8	8,2	2,2	5,4	31,1	2,7	-2,0	5,7	28,2	0,8	0,5	3,1
1985	35,7	37,3	5,3	-1,7	5,3	28,9	2,0	-4,0	5,4	26,4	0,0	0,6	2,7
1986	35,5	39,5	5,2	-4,0	8,5	28,9	1,4	-3,2	8,5	26,0	-0,1	0,5	3,1
1987	35,9	36,7	4,9	-0,9	7,4	25,5	2,2	-2,8	7,1	22,6	-0,1	0,8	3,0
1988	39,8	41,8	4,7	-2,0	7,9	28,0	2,0	-2,4	7,5	24,7	-0,1	0,9	3,4
1989	39,9	44,4	3,8	-4,6	15,1	32,8	0,8	-3,3	14,3	28,9	-0,6	1,4	4,0
1990	38,2	41,4	3,6	-3,3	18,6	35,5	1,3	-3,1	17,5	31,5	0,1	1,7	4,2
1991	39,8	42,7	4,5	-2,9	19,2	37,3	0,8	-2,6	18,0	33,3	-0,2	1,8	4,2
1992	40,9	43,7	4,0	-2,8	26,4	46,0	2,3	-1,5	24,4	41,2	-0,4	2,5	5,1
1993	39,1	43,5	2,1	-4,5	34,1	52,5	3,5	0,5	31,1	46,6	-1,1	3,5	6,0
1994	38,7	43,4	2,1	-4,7	37,4	55,4	4,2	1,1	32,7	48,4	-1,6	5,0	7,2
1995	39,7	42,7	2,1	-3,0	39,3	58,7	6,0	2,6	34,1	51,0	-0,3	5,5	7,8
1996	40,6	42,2	3,7	-1,6	39,0	55,9	5,6	2,6	34,3	48,8	-0,1	4,9	7,3
1997	41,5	41,5	5,0	0,0	37,8	53,8	3,8	0,6	33,1	46,5	-0,6	4,8	7,4
1998	42,7	42,2	6,1	0,5	31,6	49,0	2,5	-0,4	26,4	41,5	-0,7	5,3	7,6
1999	45,8	43,4	8,1	2,4	23,5	43,4	1,5	-1,7	19,0	36,2	-0,5	4,6	7,4
2000	45,6	43,1	7,7	2,5	23,5	41,2	3,5	1,0	18,9	33,9	-0,4	4,7	7,4
2001	44,3	44,2	5,8	0,2	25,9	46,0	3,8	0,7	21,9	38,7	-0,7	4,0	7,4
2002	45,8	45,6	5,1	0,2	23,6	44,2	2,5	-0,4	16,9	36,4	0,4	4,2	7,8
2003	46,7	47,7	3,7	-1,0	28,4	41,4	1,5	-1,8	18,5	34,3	0,6	3,5	7,1
2004	47,9	47,4	5,2	0,6	26,9	36,2	3,5	1,0	18,1	29,1	-0,6	3,8	7,2

1. Á þjóðhagsreikningagrunni. Heimild: Hagstofa Íslands. Skuldir 2003-4 að hluta skv. áætlun Seðlabankans.

11. tafla. Yfirlit yfir fjármál ríkissjóðs

Rekstrargrunnur, framsetning fjárlaga

Ma.kr.	Lánsfjárbörf								
	Rekstrarjöfnuður			Veitt lán og hlutafé ¹	Viðskipta- reikningar ¹	Hrein lánsfjár- þörf	Hrein lán- taka og verðbréf	Óbein lán- taka ^{1,2}	Greiðslu- jöfnu- ður
	Tekjur	Gjöld	Tekju- afgangur						
1986	40,2	46,4	-6,2	-0,3	2,1	-4,4	7,1	-	2,7
1987	52,3	53,6	-1,3	0,3	-4,4	-5,3	3,5	-	-1,8
1988	71,3	73,4	-2,1	-0,8	-6,0	-8,9	5,1	-	-3,8
1989 ³	81,9	92,3	-10,3	2,9	0,2	-7,3	10,8	-	3,5
1990	94,7	106,0	-11,3	0,7	-4,5	-15,0	13,7	3,7	2,4
1991	106,0	119,4	-13,5	-2,3	-6,2	-22,0	10,7	5,1	-6,2
1992	106,0	116,6	-10,6	-0,8	-0,8	-12,2	15,8	4,6	8,1
1993	100,2	119,2	-19,0	-5,0	8,0	-16,0	13,5	3,5	1,1
1994	110,4	125,9	-15,6	-9,3	4,3	-20,6	15,5	5,1	0,0
1995	114,2	129,4	-15,2	-8,9	0,4	-23,6	17,0	5,1	-1,5
1996	128,3	137,0	-8,7	1,0	-1,5	-9,2	11,1	-2,8	-0,9
1997	135,3	134,6	0,7	0,1	-2,9	-2,1	-2,6	5,0	0,2
1998	180,8	189,6	-8,8	5,0	-1,5	-5,3	-9,5	22,2	7,3
1999	222,6	199,0	23,6	3,8	-13,8	13,6	-16,6	5,5	2,5
2000	224,7	229,0	-4,3	0,1	6,0	1,9	-8,2	7,6	1,3
2001	237,4	228,7	8,6	-23,9	-6,1	-21,5	41,6	-18,8	1,4
2002	259,2	267,3	-8,1	12,0	-14,4	-10,5	13,5	-4,2	-1,2
2003	274,6	280,7	-6,1	22,5	-3,6	12,7	-2,9	-9,3	0,5
2004 ⁴	298	290	8	26	-8	26	-7	-11	8

1. Inngreiðslur umfram útgreiðslur. 2. Einkum ógreiddar lífeyrisskuldbindingar og spariskirteinavextir. 3. Án sérstakra færslna vegna bókhaldsbreytinga. 4. Bráðabirgðaaætlun Seðlabankans einkum byggð á fjárukalögum og greiðsluútkomu.

12. tafla. Sala ríkisverðbréfa¹

M.kr.	Spariskirteini			Ríkisvixlar, nettó	Ríkisbréf, nettó	Samtals
	Sala	Innlausn	Nettó			
1989	5.049	4.170	879	5.171	-	6.050
1990	8.275	1.825	6.450	2.166	75	8.691
1991	5.584	4.433	1.151	298	1.158	2.607
1992	3.661	1.495	2.166	4.645	1.244	8.055
1993	8.200	3.706	4.494	742	3.444	8.680
1994	9.447	6.189	3.258	894	-355	3.797
1995	9.252	9.859	-607	830	1.004	1.227
1996	20.051	27.410	-7.359	391	3.772	-3.197
1997	18.454	15.449	3.005	-7.294	2.932	-1.357
1998	8.957	16.855	-7.898	2.912	-6.320	-11.306
1999	2.975	12.302	-9.327	-5.310	-6.231	-20.868
2000	3.531	13.299	-9.768	-3.928	1.015	-12.681
2001	146	5.690	-5.544	6.033	11.285	11.774
2002	0	18.546	-18.546	-1.093	10.817	-8.822
2003	0	9.453	-9.453	8.500	8.202	7.249
2004	0	11.100	-11.100	-4.100	700	-14.500

1. Sala og innlausn spariskirteina eru með áföllum verðbótum og vöxtum, en ríkisvixlar og ríkisbréf, nettó, eru á nafnvirði.

13. tafla. Eignir og skuldir ríkissjóðs

M.kr.	Skuldir					Eignir				
	Lán í Seðlabanka ¹	Innlend lán og markaðsbréf	Erlend lán	Umsamin lántaka, alls	Lífeyris-skuldbinding, nettó ²	Sjóður og banka-reikningar	Veitt lán	Stofnfé og hlutafé ³	Viðskipta-reikningar, nettó ⁴	Höfuðstóll ⁵
1990	1.810	57.755	59.779	119.344	50.137	1.432	34.022	2.770	18.784	-112.473
1991	757	68.820	67.953	137.530	55.015	-4.303	37.902	3.049	25.189	-130.708
1992	13	78.830	87.273	166.116	57.771	4.278	41.654	2.556	26.046	-149.353
1993	6	93.259	102.304	195.569	60.143	5.995	46.875	6.154	18.093	-178.595
1994	0	100.291	113.633	213.924	64.060	6.294	55.469	7.392	13.597	-195.232
1995	0	105.324	127.261	232.585	81.399	4.997	64.134	7.481	13.132	-224.240
1996	0	107.028	132.218	239.246	90.394	4.308	63.689	15.276	7.359	-239.008
1997	0	114.936	126.628	241.564	94.918	4.553	65.433	30.826	4.277	-231.394
1998	0	120.476	117.318	237.793	125.145	13.044	64.819	66.340	22.316	-196.420
1999	0	107.831	118.136	225.967	137.338	15.354	70.353	68.393	37.597	-171.609
2000	0	89.205	139.325	228.530	163.007	16.830	70.920	74.657	31.029	-198.101
2001	0	100.025	198.289	298.314	167.746	18.046	93.048	92.778	37.395	-224.791
2002	0	99.103	182.005	281.108	183.230	16.468	80.874	93.323	51.813	-221.859
2003	0	112.958	164.229	277.187	184.245	16.848	76.382	90.825	42.775	-234.602
2004 ⁶	0	115.000	140.000	255.000	188.000	25.000	49.000	91.000	46.000	-232.000

1. Samningsbundin lán eingöngu. 2. Fyrst reiknuð 1989. 3. Bókfært verð. 4. Óinnheimtar tekjur, ógreidd en áfallin gjöld og ýmsar aðrar skammtakröfur- og skuldbindingar. 5. Eðlisbreyting 1989. 6. Áætlun Seðlabanka, allgöð fyrir lán og markaðsbréf, grófari fyrir annað.

Heimild: Ríkisreikningur.

14. tafla. Skipting seðla og myntar eftir stærðum í árslok

	2001		2002		2003		2004	
	Þús.kr.	%	Þús.kr.	%	Þús.kr.	%	Kr.	%
Seðlastærð:								
5.000 kr.	5.166.000	66,0	5.400.000	65,8	6.105.500	66,9	6.755.000.000	67,1
2.000 kr.	207.400	2,6	231.000	2,8	233.000	2,6	277.000.000	2,7
1.000 kr.	1.694.500	21,6	1.778.500	21,7	1.928.500	21,1	2.113.500.000	21,0
500 kr.	643.500	8,2	681.750	8,3	735.500	8,1	810.000.000	8,0
100 kr.	96.900	1,2	96.450	1,2	95.800	1,1	95.600.000	0,9
50 kr.	11.025	0,1	11.500	0,1	11.475	0,1	11.625.000	0,1
10 kr.	11.020	0,1	11.015	0,1	11.010	0,1	11.055.000	0,1
Samtals	7.830.345	100,0	8.210.215	100,0	9.120.785	100,0	10.073.780.000	100,0
Myntstærð:								
100 kr.	663.700	49,4	691.000	50,1	747.100	51,4	799.300.000	51,3
50 kr.	309.191	23,0	308.090	22,3	322.040	22,2	353.440.000	22,7
10 kr.	229.914	17,1	236.660	17,2	245.750	16,9	261.330.000	16,8
5 kr.	65.839	4,9	66.725	4,8	68.780	4,7	72.239.600	4,6
1 kr.	65.141	4,8	66.907	4,9	69.101	4,8	72.218.500	4,6
50 aurar	5.119	0,4	5.160	0,4
10 aurar	4.141	0,3	4.173	0,3
5 aurar	609	0,0	644	0,0
Samtals	1.343.653	100,0	1.379.358	100,0	1.452.770	100,0	1.558.528.100	100,0

15. tafla. Greiðslumiðlun

Heildarvelta í m.kr.	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Tékkar	707.838	666.193	629.949	551.460	466.457	388.212	334.068	291.757
Kreditkort	82.408	94.026	111.412	123.595	139.949	139.778	158.216	178.370
innanlands	70.410	79.499	93.977	104.522	121.665	123.463	137.799	152.760
erlendis	11.998	14.526	17.439	19.072	18.283	16.318	20.417	25.610
Debetkort	177.934	218.586	254.313	286.546	316.904	333.162	359.179	394.972
innanlands	176.605	216.606	251.670	283.062	312.473	328.516	353.234	387.816
erlendis	1.333	1.982	2.642	3.483	4.430	4.648	5.945	7.156
Alls	968.180	978.805	995.674	961.601	923.310	861.153	851.464	865.099
Fjöldi færslna í þús.								
Tékkar	8.480	7.079	5.866	4.548	3.496	2.726	2.025	1.493
Kreditkort	21.775	24.313	28.278	31.289	30.334	30.687	32.735	35.341
innanlands	20.262	22.540	26.143	29.086	28.521	28.974	30.566	32.609
erlendis	1.513	1.773	2.136	2.204	1.812	1.713	2.169	2.731
Debetkort	22.371	27.445	34.480	39.014	41.450	44.662	47.913	51.463
innanlands	22.213	27.241	34.220	38.635	40.984	44.152	47.256	50.634
erlendis	158	202	261	376	466	511	657	829
Alls	52.626	58.837	68.624	74.851	75.280	78.075	82.673	88.296

16. tafla. Úr reikningum Seðlabankans¹

Staða í árslok í m.kr.	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Erlendar eignir, nettó.....	26.062	32.232	18.736	21.844	20.879	58.150	65.576
Innlendir liðir, nettó ²	-5.499	3.932	13.680	5.972	11.747	-36.450	-27.008
Kröfur á ríkissjóð og ríkisstofnanir, nettó..	-8.171	-11.575	-12.119	-31.099	-20.851	-22.185	-17.800
Kröfur á aðrar fjármálastofnanir.....	7.770	9.672	13.074	22.774	8.227	4.193	8.993
Kröfur á innlánsstofnanir.....	19.600	29.520	38.978	54.053	69.141	24.038	31.771
Aðrar kröfur.....	122	169	156	105	65	87	84
Innstæður annarra fjármálastofnana (-).....	-4.128	-2.278	-1.504	-2.126	-1.334	-33	-13.681
Ýmsar eignir, nettó.....	-20.692	-21.575	-24.903	-37.735	-43.500	-42.549	-36.376
Grunnfé.....	20.562	36.164	32.416	27.817	32.626	21.699	38.568
Sjóður og innstæður innlánsstofnana.....	14.240	29.027	25.264	20.410	24.961	13.314	29.415
Bindireikningar ^{3, 4}	10.683	17.274	21.249	17.678	21.874	3.830	.
Innstæðubréf.....	4.501	4.404
Sjóður og aðrar innstæður ⁴	3.557	11.753	4.015	2.732	3.087	4.980	25.008
Seðlar og mynt í umferð.....	6.322	7.137	7.152	7.406	7.666	8.391	9.153

1. Sjá nánari sundurliðun í 38. töflu. 2. Innstæður eru merktar með mínusmerki. 3. Fyrir 31. maí 1998 ná tölur yfir bundnar innstæður, en bindireikningar tóku við af þeim 21. maí 1998. 4. Ekki eru notaðir lengur sérstakir bindireikningar heldur eingöngu viðskiptareikningar lánastofnana.

17. tafla. Úr reikningum innlánsstofnana 1998-2004¹

Staða í árslok í m.kr.	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ²
Seðlabankaliðir, nettó	-7.010	-4.052	-13.125	-33.493	-43.996	-10.769	-2.424
Erlendar eignir, ótaldar annars staðar ..	11.404	18.088	20.458	29.965	52.194	150.448	270.784
Kröfur á lánastofnanir	19.447	22.891	39.545	47.817	81.977	59.508	88.758
Útlán og markaðsverðbréf ³	385.425	479.255	692.026	824.703	918.282	1.185.905	1.671.362
Útlán	325.231	400.088	600.169	704.318	740.820	918.643	1.301.548
Ríkisvixlar	3.235	5.795	1.635	10.591	7.066	14.849	2.397
Markaðsskuldabréf	52.506	60.623	65.945	72.516	116.297	160.857	193.936
Hlutabréf	4.454	12.426	23.603	36.878	53.961	75.114	154.742
Eignarleigusamningar	0	323	674	401	139	16.442	18.739
Samtals	406.666	509.373	732.478	864.720	1.007.446	1.390.775	2.032.932
Innstæður, alls	223.063	261.362	291.384	335.497	387.562	474.944	537.368
Verðbréfaútgáfa	51.683	60.329	164.716	194.720	269.411	555.201	994.340
Aðrar innlendar lántökur	11.466	13.139	23.740	23.270	19.656	36.446	61.796
p.a. frá lánastofnunum	6.023	5.154	6.328	9.193	9.192	21.277	24.518
Erlendar skuldir, ótaldar annars staðar ..	102.877	145.677	227.020	258.136	231.655	218.789	225.742
Eigið fé og annað, nettó	17.577	28.866	25.619	53.097	99.162	105.395	213.685

1. FBA hf. sameinaðist Íslandsbanka 2. júní 2000 og færðust efnahagstölur sem FBA tilheyrðu frá fjárfestingarlánasjóðum til innlánsstofnana. Kaupþing fékk leyfi til rekstrar viðskiptabanka 11. janúar 2002 og sameinaðist Búnaðarbanka 27. maí 2003. Glitnir sameinaðist Íslandsbanka 1. maí 2003. 2. Bráðabirgðatölur. 3. Ríkisvixlar, hlutabréf og eignarleigusamningar meðtalin.

18. tafla. Úr reikningum bankakerfisins 1998-2004¹

Staða í árslok í m.kr.	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ²
Erlendar eignir, nettó	-65.412	-95.357	-187.826	-172.395	-99.342	122.572	347.998
Erlend útlán og markaðsverðbréf	33.931	59.239	132.762	237.381
Aðrar erlendar eignir	42.584	51.499	39.194	51.809	73.074	208.598	336.359
Erlendar skuldir	-107.996	-146.856	-227.020	-258.136	-231.655	-218.789	-225.742
Innlend útlán og markaðsverðbréf	385.371	477.534	693.136	782.552	846.484	1.035.237	1.425.259
Ríkissjóður og ríkisstofnanir	21.171	14.437	5.443	-2.291	12.976	14.452	-1.790
Sveitarfélög og -stofnanir	7.864	10.450	16.225	18.070	19.194	13.762	13.853
Fjármálastofnanir, aðrar en bankar ..	38.505	53.982	75.354	59.195	81.482	150.567	189.581
Fyrirtæki	207.133	257.312	408.066	472.031	486.905	592.653	794.518
Heimili	106.244	128.927	164.340	180.025	194.435	187.886	306.720
Óflokkað	17.199	10.074
Aðrar fjármálastofnanir (innst. = -)	-4.128	-2.278	-1.504	-2.126	-1.334	-33	-13.681
Annað, nettó	-23.072	-37.918	-16.814	-47.138	-61.513	-82.794	-156.920
Peningamagn, sparifé og verðbréfaútgáfa (M4)	281.293	328.841	463.251	537.623	652.118	1.038.534	1.540.860
Verðbréfaútgáfa	51.683	60.329	164.716	194.720	256.890	555.201	994.340
Peningamagn og sparifé (M3)	229.610	268.512	298.536	342.904	395.228	483.333	546.520
Bundin innlán	98.186	132.066	166.888	196.723	235.482	278.732	306.280
Peningamagn og alm. sparifé (M2) ..	131.423	136.446	131.648	146.180	159.746	204.602	240.240
Almennt sparifé	73.247	66.984	59.125	75.311	71.990	89.850	101.660
Peningamagn (M1)	58.176	69.462	72.523	70.869	87.755	114.751	138.581
Veltiinnlán (hlaupar. innlánsst.)	51.903	62.333	65.400	63.440	80.089	106.362	129.428
Seðlar og mynt í umferð	6.322	7.138	7.152	7.406	7.666	8.389	9.153
Aðrar innlendar lántökur	11.466	13.139	23.740	23.270	19.656	36.466	61.796

1. Í september 2003 var tekin upp sjálfvirk lánaflökkun skv. ÍSAT95-staðli og hafði það í för með sér breytingar á flokkun útlána á geira. 2. Bráðabirgðatölur.

19. tafla. Innlán og útlán innlánsstofnana
Flokkun eftir tegundum og stofnunum

Staða í árslok í m.kr.

Innlán:	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ¹
Hlaupareikningar o.fl.	51.854	62.325	65.371	63.463	80.089	106.362	129.428
Almennar bækur	13.285	12.298	7.624	8.907	8.216	9.258	9.894
Annað óbundið sparifé	44.835	38.519	35.210	35.162	36.699	39.876	42.310
Verðtryggðar innstæður	63.939	69.200	76.824	95.924	106.414	137.466	152.158
Annað bundið sparifé.....	34.225	62.403	89.618	98.558	121.395	126.435	132.731
Gjaldeyrisreikningar	14.902	16.411	16.291	31.242	27.076	40.716	49.455
Gengisbundnir krónureikningar	22	16	4	26	22	2	3
Innlán v/viðbótarlífeyrissparnaðar	0	192	441	2.216	7.652	14.829	21.388
Heildarinnlán	223.063	261.362	291.384	335.497	387.562	474.944	537.368
Landsbanki	73.547	78.119	82.131	97.631	107.092	135.370	166.200
Íslandsbanki	49.361	57.112	67.341	76.766	84.116	110.349	132.484
Búnaðarbanki	45.827	61.003	67.389	76.899	86.497	.	.
KB banki	7.951	119.187	113.810
Sparisjóðir og Sparisjóðabanki	51.893	62.830	72.302	82.057	101.401	108.897	123.974
Innlánsdeildir kaupfélaga.....	2.051	1.968	1.854	1.835	1.337	1.276	972
Póstgíróstofa	383	339	372	287	275	179	.
Frá dragast óuppgerðir tékkar.....	0	-9	-6	23	0	-65	-74
Útlán og markaðsverðbréf							
Gengisbundin skuldabréf.....	85.229	115.607	244.272	302.107	281.723	434.356	644.763
Greiddar óinnleystar ábyrgðir.....	532	713	606	616	548	750	301
Hlaupareikningslán	72.271	86.449	118.594	135.840	164.616	133.003	142.734
Gengisbundin afurðalán.....	7.404	7.726	7.174	8.137	13.930	15.376	14.945
Önnur afurðalán	1.946	1.671	1.835	1.891	2.256	2.303	2.199
Almenn skuldabréf.....	29.697	32.569	38.954	45.715	62.456	104.114	147.907
Verðtryggð skuldabréf.....	117.185	145.670	179.287	200.110	206.334	217.854	340.780
Víxlar	10.968	9.684	9.446	9.901	8.957	6.817	7.917
Endurhverf verðbréfa kaup	4.069	.
Ríkisvíxlar.....	3.235	5.795	1.635	10.591	7.066	14.849	2.397
Markaðsskuldabréf.....	52.506	60.623	65.945	72.516	116.297	160.857	193.936
Hlutabréf	4.454	12.426	23.603	36.878	53.961	75.114	154.742
Eignarleigusamningar	0	323	674	401	139	16.442	18.739
Útlán og markaðsverðbréf²	385.425	479.255	692.026	824.703	918.282	1.185.905	1.671.362
Landsbanki	133.223	164.243	195.314	224.987	226.101	332.460	504.598
Íslandsbanki	86.118	104.277	239.725	280.497	260.692	343.446	504.331
Búnaðarbanki	78.911	100.123	122.458	161.041	182.219	.	.
KB banki	90.919	359.312	464.759
Sparisjóðir og Sparisjóðabanki	86.512	111.246	133.749	157.813	161.832	158.217	200.491
Innlánsdeildir kaupfélaga.....	2.047	1.968	1.854	1.767	1.265	1.276	970
Póstgíróstofa	206	271	233	158	197	142	0
Frá dragast millibankalán	-1.592	-2.872	-1.308	-1.559	-4.942	-8.910	-3.787

1. Bráðabirgðatölur. Sjá neðanmálstilvísun nr. 1 í 17. töflu. 2. Ríkisvíxlar, hlutabréf og eignarleigusamningar meðtalin.

20. tafla. Lánaflokkun innlánsstofnana¹

Útlán og markaðsskuldabréf²

Staða í árslok í m.kr.	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ³
Ríkissjóður og ríkisstofnanir.....	29.342	26.012	17.563	28.808	33.827	36.638	16.010
Sveitarfélög og -stofnanir	7.742	10.281	16.069	17.965	19.128	13.675	13.769
Fjármálastofnanir, aðrar en bankar	30.346	43.089	60.108	59.195	81.482	146.375	180.588
Fyrirtæki.....	206.909	257.299	408.066	472.031	486.905	592.653	794.518
Landbúnaður	8.579	10.626	12.774	14.754	15.204	6.028	7.836
Fiskveiðar.....	80.711	92.251	137.234	143.952	128.315	48.753	57.347
Námugróftur og iðnaður	23.726	28.885	52.935	61.934	70.771	143.574	154.883
þ.a. vinnsla landbúnaðarafurða.....	5.658	5.731
þ.a. vinnsla sjávarafurða.....	85.070	84.739
Veitur (orku- og vatnsveitur).....	941	1.515	1.096	1.274	963	3.162	3.735
Byggingastarfsemi og mannvirkjagerð.	6.828	10.908	16.283	20.215	23.251	39.788	49.947
Verslun o.fl.	43.312	57.306	81.994	96.321	92.570	138.293	128.264
Samgöngur og flutningar	6.125	6.353	8.228	6.925	5.088	18.046	22.389
Þjónusta.....	36.687	49.455	97.521	126.657	150.745	195.010	370.117
Heimili	106.244	128.927	164.340	180.025	194.435	187.886	306.720
Erlendir aðilar	390	1.221	2.277	29.800	48.544	116.365	194.941
Óflokkað.....	17.199	10.074
Útlán og markaðsskuldabréf, alls.....	380.972	466.829	668.423	787.825	864.321	1.110.791	1.516.620
Millibankakröfur	1.592	2.872	1.308	1.559	4.942	8.910	3.787

1. Í september 2003 var tekin upp sjálfvirk lánaflokkun skv. ÍSAT95-staðli og hafði það í för með sér breytingar á flokkun útlána á geira. 2. Hlutabréf ekki meðtalin. 3. Bráðabirgðatölur. Sjá einnig neðanmálstilvísun nr. 1 í töflu 17.

21. tafla. Efnahagsyfirlit ýmissa lánaþyrirtækja¹

Staða í árslok í m.kr.	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ²
Eignir:								
Útlán	310.360	332.527	385.771	352.773	430.289	446.864	508.605	527.920
Innstæður og sjóður.....	2.954	2.730	1.150	1.670	1.870	1.336	188	14.929
Kröfur á lánastofnanir	2.110	9.991	18.165	29.111	22.211	22.668	33.631	64.750
Eignarleigusamningar	28.821	37.268
Markaðsskuldabréf og víxlar	8.260	15.836	16.742	19.685	30.866	8.374	7.287	29.491
Hlutabréf og hlutdeildarskírteini....	3.441	6.357	12.832	16.150	29.099	9.576	6622	56.525
Erlendar eignir, nettó.....	0	749	1.056	187	14.622	151	74	487
Ýmsar eignir, nettó	596	3.325	-5.752	-19.102	-18.539	-26.232	-23.247	-17.577
Eignir = skuldir.....	327.720	371.514	429.965	400.474	510.418	462.737	561.981	713.793
Skuldir:								
Lántökur	132.035	153.440	167.368	115.309	148.713	69.036	82.111	131.738
Ríkissjóður og ríkisstofnanir	23.037	24.350	29.445	22.370	20.728	18.675	17.427	9.368
Seðlabankinn	17	4.738	6.559	10.209	19.817	4.781	969	2.568
Innlánsstofnanir	8.095	8.556	5.804	12.084	15.386	7.922	33.226	97.979
Lífeyrisjóðir	52.553	45.667	40.370	35.615	31.815	24.996	17.756	12.207
Atvinnuleysisstryggingasjóður	1.097	1.017	813	695	591	446	314	188
Önnur innlend lán	1.491	7.439	6.518	6.148	12.590	1.687	1.389	1.767
Erlendar lántökur	45.745	61.674	77.858	28.188	47.786	10.529	11.030	7.662
Útgáfa verðbréfa.....	145.605	173.547	229.632	255.234	319.791	359.460	437.786	509.009
Önnur verðbréfaútgáfa	20.307	22.383	27.048	20.082	27.716	23.510	34.347	45.578
Útgefin húsbref	107.849	127.328	168.634	186.997	226.381	259.171	307.739	98.159
Útgefin húsnæðisbréf	17.450	23.837	33.950	48.155	65.694	76.779	95.700	24.963
Íbúðabréf	340.309
Skylduspamaður	582	417	52	42	38	38	.	.
Eigið fé	49.498	44.109	32.912	29.889	41.876	34.203	42.083	73.045

1. Í maí 2003 voru efnahagsyfirlit fjárfestingarlánasjóða og eignarleigna sameinuð undir efnahagsyfirliti ýmissa lánaþyrirtækja. Leiðrétt hefur verið fyrir innbyrðis viðskiptum sjóðanna. Sjá einnig neðanmálstilvísun nr. 1 í töflu 17. Í ársbyrjun 1998 var gerð breyting á skýrslum frá fjárfestingarlánasjóðum sem fól í sér itarlegri sundurliðun á eignum en áður. Sjá upptalningu sjóða í töflu 23. 2. Bráðabirgðatölur.

22. tafla. Lánaflokkun ýmissa lánaþyrirtækja¹

Staða í árslok í m.kr.	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ²
Ríkissjóður og ríkisstofnanir	110	1.612	1.875	-	-	-	27	2.765
Bæjar- og sveitarfélög	6.464	9.656	10.213	8.812	9.854	11.447	30.657	31.911
Fjármálastofnanir	456	202	179	189	-	-	311	175
Fyrirtæki, samtals	76.140	80.253	95.835	28.406	38.151	36.534	60.696	82.729
Landbúnaður	10.654	11.784	13.095	14.325	16.216	18.011	2.932	2.550
Sjávarútvegur	34.253	31.554	31.376	5.882	8.263	7.077	6.297	4.668
Verslun	2.647	4.276	4.345	349	3.656	633	2.284	5.739
Iðnaður	20.512	11.155	11.941	2.534	1.969	1.831	2.487	2.522
Byggingaverktakar íbúðarhúsnæðis .	2.120	970	881	717	1.708	3.112	11.402	12.660
Samgöngur	25	442	6	-	-	11	351	300
Raforkumál	-	-	-	-	-	-	155	83
Þjónustustarfsemi	5.930	20.072	34.191	4.599	6.242	5.859	26.066	45.784
Annað, óflokkað	-	-	-	-	-	-	8.722	8.423
Íbúðalán til einstaklinga	222.644	240.534	277.669	315.367	371.250	398.883	416.904	397.950
Erlendir aðilar	-	-	-	-	11.035	-	10	12.390
Útlán, alls	305.813	332.257	385.771	352.773	430.289	446.864	508.605	527.920

1. Í maí 2003 voru efnahagsyfirlit fjárfestingarlánasjóða og eignarleigna sameinuð undir efnahagsyfirliti ýmissa lánaþyrirtækja. Leiðrétt hefur verið fyrir innbyrðis viðskiptum sjóðanna. Sjá einnig neðanmálstilvísun nr. 1 í töflu 17. 2. Bráðabirgðatölur.

23. tafla. Útlán einstakra lánaþyrirtækja¹

Staða í árslok í m.kr.	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ²
Íbúðalánasjóðir, samtals	216.951	232.561	264.825	296.648	350.204	388.090	440.334	428.329
Byggingarsj. ríkisins og Veðdeild L.Í	62.093	59.029
Húsbrefadeild	103.309	119.908
Byggingarsjóður verkamanna	51.549	53.624
Íbúðalánasjóður	264.825	296.648	350.204	388.090	440.334	428.329
Aðrir fjárfestingarlánasjóðir, samtals	88.862	99.696	120.946	56.126	80.085	58.774	68.271	99.591
Lánasjóður landbúnaðarins	10.011	11.200	12.353	13.977	15.655	17.401	16.967	16.312
Veðdeild Búnaðarbankans
Framleiðnisjóður landbúnaðarins	105	62	72	61	87	68	68	68
Fiskveiðasjóður Íslands	26.276
Verslunarlánasjóður	9.182
Frjálsi fjárfestingarbankinn hf.	5.215	7.812	8.119	9.509	11.140	11.648	13.531	17.261
Iðnlánasjóður	18.376
Iðnþróunarsjóður	4.040
Ferðamálasjóður ³	986	1.119	1.071	1.119	1.497	1.400	.	.
Lánasjóður sveitarfélaga	5.941	6.917	7.328	8.604	9.659	11.199	12.399	14.150
Byggðastofnun ³	6.378	6.963	7.627	9.587	11.682	11.518	12.295	10.165
Landflutningasjóður
Framkvæmdasjóður Íslands	1.212	845
Fjárfestingarbanki atvinnulífsins hf.	60.300	75.683
Kaupþing hf.	1.140	4.479	5.174	9.100	24.722	.	.	.
Þróunarfélag Íslands hf.	851	1.381	1.056	.
Greiðslumiðlun hf.	83	111	94	24	-25
Kreditkort hf.	3.518	4.085	4.681	4.064	4.083	3.816
Lýsing hf.	3.421	4.165
SP-Fjármögnun hf.	3.813	2.839
MP-Fjárfestingarbanki hf.	614	1.876
Straumur Fjárfestingarbanki hf.	28.964
Útlán, alls, til annarra en sjóða	305.813	332.257	385.771	352.773	430.289	446.864	508.605	527.920
Innbyrðis lán sjóðanna	36.231	30.743
Frá Framkvæmdasjóði	4.269	270
Frá Byggingarsjóði ríkisins	31.684	30.473
Frá Iðnlánasjóði
Frá Iðnþróunarsjóði	278
Frá öðrum sjóðum	0	0

1. Í maí 2003 voru efnahagsyfirlit fjárfestingarlánasjóða og eignarleigna sameinuð undir efnahagsyfirliti ýmissa lánaþyrirtækja. Leiðrétt hefur verið fyrir innbyrðis viðskiptum sjóðanna. Sjá einnig neðanmálstilvísun nr. 1 í töflu 17. 2. Bráðabirgðatölur. 3. Ferðamálasjóður var sameinaður Byggðastofnun í janúar 2003.

24. tafla. Greiðslufirlit lífeyrissjóða

Hreyfingar í m.kr.								
Uppruni fjármagns:	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Eigið framlag, nettó.....	52.999	68.143	113.252	125.660	114.434	142.565	211.164	234.494
Innborgaðar afborganir og vextir ¹	51.043	67.768	112.143	123.929	115.445	143.535	212.864	69.029
Seld verðbréf með breyttil. tekjum	129.584
Seld verðbréf með föstum tekjum....	39.520
Annað innstreymi	2.753	1.028	1.772	2.514	-157	47	-570	-1.556
Fjárfestingargjöld	-844
Rekstrarkostnaður.....	-798	-653	-663	-783	-854	-1.017	-1.130	-1.239
Framlög, nettó	9.184	13.250	16.347	27.616	29.779	38.677	40.262	38.926
Iðgjöld ²	19.782	25.639	30.581	44.336	48.847	60.872	66.100	67.506
Lífeyrissgreiðslur	-10.663	-12.386	-14.073	-16.282	-18.892	-22.070	-25.823	-28.567
Endurgreidd iðgjöld og annað nettó.	64	-3	-160	-438	-176	-125	-15	-13
Uppruni = ráðstöfun	62.182	81.393	129.599	153.276	144.213	181.242	251.426	273.420
Ráðstöfun fjármagns:								
Útlán og verðbréfa kaup:.....	63.015	80.839	126.489	151.325	144.917	177.102	248.259	268.541
Verðbréf með föstum tekjum	55.031	54.242	62.473	60.605	43.792	71.712	85.617	103.824
Ríkissjóður og ríkisstofnanir	11.012	7.292	5.700	1.087	661	2.269	5.281	3.658
Bæjar- og sveitarfélög	3.793	4.461	2.792	2.151	307	815	1.574	6.710
Innlánsstofnanir	7.464	8.584	15.161	17.285	6.463	9.383	10.663	9.958
Ýmis lána fyrirtæki	20.043	21.238	22.567	23.729	16.676	32.908	40.692	51.491
þ.a. húsbúðir.....	11.223	10.925	16.049	16.911	8.727	21.178	27.788	37.824
þ.a. húsnæðisbréf	4.769	3.572	2.045	1.752	3.852	7.248	9.239	7.618
Fyrirtæki.....	7.461	7.574	10.151	6.857	4.497	8.282	10.784	15.355
Einstaklingar	4.794	4.238	4.947	8.877	14.666	17.514	15.909	14.776
Erlend skuldabréf.....	464	854	1.156	619	522	541	714	1.876
Verðbréf með breytilegum tekjum	7.984	26.598	64.016	90.720	101.124	105.390	162.642	164.717
Verðbréfasjóðir, alls	3.676	10.951	32.581	25.924	27.356	36.997	79.978	54.685
Hlutabréfasjóðir, alls.....	0	4.652	9.563	32.063	27.458	25.258	34.311	40.251
Hlutabréf, alls	4.308	10.995	21.871	32.733	46.310	43.135	48.353	69.781
Fasteignakaup og annað nettó	-1.271	604	630	448	1.483	1.725	966	447
Innstæðu- og sjóðsbreytingar	438	-50	2.479	1.503	-2.187	2.415	2.200	4.432
Kaup á erlendum verðbréfum, alls ³	4.132	14.823	26.749	42.628	54.758	60.224	63.619	62.905
Erlendir verðbréfasjóðir, alls	2.928	5.097	3.676	3.991	5.968	10.364	21.948	11.886
Erlend skuldabréf	464	854	1.156	619	522	541	714	1.876
Erlendir hlutabréfasjóðir	0	4.196	8.151	19.983	25.310	22.962	29.506	37.522
Erlend hlutabréf.....	740	4.676	13.767	18.035	22.958	26.357	11.451	11.621

1. Fram til ársins 2003 voru seld verðbréf innifalin í innborguðum afborgunum og vöxtum. 2. Með iðgjöldum er einnig endurgreiddur lífeyrir. 3. Meðtalið í „Útlán og verðbréfa kaup“.

25. tafla. Lánakerfið¹

Staða í árslok m.kr.	Eignir					Skuldir				Erlent láns- fjármagn
	Útlán					Innlendar skuldir lánakerfis				
	Ríkissj. og -stofnanir	Bæjar- og sveitarf.	Atvinnu- fyrirtæki	Heimili	Alls	Innlán og seðlar	Lífeyris- sjóðir	Annað	Alls	
1990	67.472	22.684	264.005	170.726	524.887	120.079	125.569	108.233	353.881	171.006
1991	83.518	25.612	285.168	211.270	605.568	136.332	153.954	129.521	419.807	185.761
1992	94.361	29.919	315.299	237.367	676.946	139.569	177.472	139.939	456.980	219.966
1993	118.306	35.686	335.469	262.518	751.979	148.920	204.540	144.768	498.228	253.751
1994	127.479	39.075	330.090	289.054	785.698	152.132	229.660	162.480	544.272	241.426
1995	145.059	41.273	328.132	317.915	832.379	155.481	258.090	176.725	590.296	242.083
1996	145.124	43.103	370.974	350.947	910.148	166.124	301.990	191.079	659.193	250.955
1997	151.600	45.951	433.696	386.246	1.017.493	181.755	345.607	221.850	749.212	268.281
1998	150.222	54.833	523.966	442.560	1.171.581	207.533	398.235	263.695	869.463	302.118
1999	135.897	61.996	654.241	522.045	1.374.179	241.979	507.252	302.882	1.052.113	322.066
2000	124.465	71.837	801.270	613.835	1.611.407	268.727	557.283	301.447	1.127.457	483.950
2001	156.070	88.378	966.884	708.705	1.920.037	308.793	633.477	345.663	1.287.933	632.104
2002	159.102	91.967	972.569	758.603	1.982.241	350.306	664.599	363.833	1.378.738	603.502
2003	152.175	113.049	1.170.996	772.129	2.208.349	427.077	805.091	407.822	1.639.990	568.359
2004	186.689	119.659	1.469.036	878.723	2.654.107	468.997	950.704	471.702	1.891.403	762.704

1. Með lánakerfi er átt við bankakerfi, ýmis lána fyrirtæki, lífeyrissjóði, lána sjóði ríkisins, tryggingarfélag, verðbréfasjóði og útlönd. Tölur eru að nokkru leyti áætlaðar. Tölur ársins 2004 eru bráðabirgðatölur. Í september 2003 var tekin upp sjálfvirk lána flokkun skv. ÍSAT95 staðli og hafði það í för með sér breytingar á flokkun útlána á geira.

26. tafla. Eignir lífeyrissjóða 1994-2004

Staða í árslok í ma.kr.	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ¹
Sjóður og bankainnstæður	5,4	5,5	5,7	7,1	9,1	10,3	8,8	11,3	14,3	18,9	22,8
Útlán og verðbréfaeign samtals	216,0	241,4	286,8	342,0	394,0	504,3	552,8	629,0	657,4	788,7	936,8
Verðbréf með föstum tekjum ...	207,9	229,5	264,1	290,8	294,7	319,1	334,7	390,7	427,7	466,3	515,4
Ríkissjóður og ríkisstofnanir	19,3	20,5	27,0	23,6	22,8	21,4	18,2	14,9	16,3	16,0	22,9
Bæjar- og sveitarfélög	9,3	12,6	15,3	18,1	17,3	18,5	16,9	17,2	16,6	21,6	26,6
Innlánsstofnanir	15,2	18,8	22,6	27,7	37,0	41,7	44,1	54,2	59,0	61,0	66,9
Ýmis lánaþyrftækni	118,1	125,9	135,1	151,5	141,4	148,0	153,3	179,0	194,6	206,8	226,0
þ.a. húsbref	38,2	48,4	58,4	69,9	67,5	75,7	81,9	100,6	117,9	131,4	73,9
þ.a. húsnæðisbref	5,8	5,8	9,9	13,4	14,5	14,1	16,0	19,5	25,3	31,0	19,2
þ.a. íbúðabref	95,9
Fyrirtæki	9,7	13,3	24,6	30,3	34,0	41,2	43,1	50,7	55,2	65,8	78,6
Einstaklingar (sjóðfélagalán)	35,5	37,6	38,5	38,2	39,4	44,5	55,9	71,4	83,4	90,8	88,5
Erlend skuldabref	0,8	0,8	1,0	1,4	2,9	3,8	3,0	3,3	2,6	4,3	5,9
Verðbréf með breytilegum tekjum	8,1	11,9	22,7	51,2	99,3	185,2	218,2	238,3	229,7	322,4	421,4
Verðbréfasjóðir	2,5	4,5	8,4	13,4	31,7	45,6	57,5	63,6	72,0	91,4	111,0
Hlutabréfasjóðir	-	-	-	8,1	18,1	52,7	58,0	68,2	56,6	98,3	146,2
Hlutabref	5,6	7,4	14,3	29,8	49,5	86,8	102,7	106,5	101,1	132,7	164,2
Aðrar eignir, nettó	12,8	15,7	14,0	3,6	4,2	3,0	4,4	4,4	7,1	16,4	13,9
Hrein eign til greiðslu lífeyris..	234,2	262,6	306,5	352,7	407,3	517,6	566,1	644,7	678,8	824,0	973,5
Erlend verðbréf í eigu lífeyrissjóðanna: ²											
Erlendir verðbréfasjóðir	0,9	3,9	7,5	9,6	8,9	8,5	19,9	16,3	15,2	21,4	34,1
Erlend skuldabref	0,8	0,8	1,0	1,4	2,9	3,8	3,0	3,3	2,6	4,3	5,9
Erlendir hlutabréfasjóðir	-	-	-	7,5	16,9	44,2	51,5	61,7	52,6	90,6	139,1
Erlend hlutabref	0,1	0,4	1,2	7,1	21,1	41,5	53,7	53,3	32,5	43,6	37,0
Alls	1,8	5,0	9,6	25,6	49,7	98,1	128,0	134,6	102,9	159,9	216,1

1. Áætlun byggð á úrtaki stærstu sjóða. 2. Innifalin í „Útlán og verðbréfaeign samtals“.

27. tafla. Útboð skuldabréfa 2000-2004

	Milljónir króna					Breyting 2004	
	2000	2001	2002	2003	2004	M.kr.	%
Spariskirteini ríkissjóðs	3.535	146	-	-	-	-	-
Ríkisbréf	3.860	6.881	10.212	18.536	12.835	-5.701	-30,8
Húsbréf	25.599	28.596	32.200	49.597	22.584	-27.013	-54,5
Húsnæðisbréf	1.664	10.545	15.946	18.048	3.853	-14.195	-78,7
Íbúðabréf	-	-	-	-	25.730	25.730	-
Sveitarfélög	0	435	821	5.473	4.682	-791	-14,5
Bankar	2.849	6.551	24.441	6.629	14.172	7.543	113,8
Sparisjóðir	1.494	138	377	1.305	2.940	1.635	125,3
Aðrar lánastofnanir	2.822	7.744	2.575	4.959	3.406	-1.553	-31,3
Atvinnufyrirtæki	907	8.804	12.269	23.301	44.018	20.717	88,9
Erlendir útgefendur	-	85	2.800	-	-	-	-
<i>Samtals</i>	42.726	69.925	101.641	127.849	134.220	6.371	5,0

28. tafla. Staða markaðsverðbréfa 2000-2004

	Milljónir króna					Breyting 2004	
	2000	2001	2002	2003	2004	M.kr.	%
<i>Markaðsskuldabréf</i>	535.898	697.355	772.290	1.187.916	1.736.015	548.099	46,1
Spariskirteini ríkissjóðs	72.620	68.991	55.770	53.130	45.096	-8.034	-15,1
Þ.a. verðtryggð	72.593	68.967	55.749	53.121	45.089	-8.032	-15,1
Þ.a. gengistryggð	27	24	21	9	7	-2	-22,2
Ríkisbréf	14.384	25.669	38.459	46.661	59.671	13.010	27,9
Banka- og sparisjóðsbréf	159.076	238.560	257.244	547.843	973.316	425.473	77,7
Þ.a. verðtryggð	40.776	42.229	57.722	66.239	71.864	5.625	8,5
Þ.a. gengistryggð	118.300	196.331	199.522	481.604	901.452	419.848	87,2
Húsbréf	186.997	226.381	259.171	307.739	98.159	-209.580	-68,1
Húsnæðisbréf	48.155	65.694	76.779	95.700	24.963	-70.737	-73,9
Íbúðabréf	-	-	-	-	340.309	340.309	100,0
Bréf annarra lánastofnana	25.717	34.532	31.167	34.257	45.481	11.224	32,8
Skráð bréf atvinnufyrirtækja	22.413	31.020	43.761	68.940	109.652	40.712	59,1
Skráð bréf sveitarfélaga	5.937	6.508	6.943	12.614	19.077	6.463	51,2
Skráð erlend skuldabréf	-	-	2.996	21.032	20.291	-741	-3,5
Ýmis skuldabréf	600	-	-	-	-	-	-
<i>Markaðsvíxlar</i>	16.404	22.156	29.238	36.863	39.407	2.544	6,9
Ríkisvíxlar og ríkisbréf eldri	5.970	12.006	12.004	20.504	14.500	-6.004	-29,3
Banka- og sparisjóðsvíxlar	6.948	8.133	17.109	16.268	24.811	8.543	52,5
Víxlar fjárfestingarlánasjóða	3.486	2.017	126	91	96	5	5,5
<i>Hlutaðskirteini verðbréfasj.</i>	78.071	100.081	133.072	198.116	272.741	74.625	37,7
<i>Hlutabréf á markaði</i>	388.662	427.994	529.292	658.844	1.083.736	424.892	64,5
Skráð á aðallista K.Í.	372.415	379.985	470.294	589.315	1.018.856	429.541	72,9
Skráð á aðra lista K.Í.	16.248	48.010	58.998	69.529	64.880	-4.649	-6,7

29. tafla. Reikningar verðbréfa- og fjárfestingarsjóða 2001-2004¹

Eignir:	Milljónir króna				Breyting 2004	
	2001	2002	2003	2004	M. kr.	%
Sjóður og bankainnstæður	4.010	2.207	4.691	6.099	1.408	30,0
Kröfur á lánaðstofnanir.....	5	70	152	600	448	294,7
Verðbréfaeign	96.165	128.650	195.543	267.165	71.622	36,6
Erlend verðbréf.....	5.933	3.005	10.844	10.643	-201	-1,9
Hlutabréf.....	5.544	2.822	9.003	2.686	-6.317	-70,2
Skuldabréf.....	389	183	2	172	170	8.500,0
Hlutdeildarsk. í verðbréfa- og fjárfestingarsjóðum	-	-	1.839	7.785	5.946	323,3
Innlend verðbréf.....	90.232	125.644	184.699	256.522	71.823	38,9
Hlutabréf.....	8.069	10.380	19.289	21.721	2.432	12,6
Spariskirteini ríkissjóðs.....	18.808	17.229	16.887	17.109	222	1,3
Önnur ríkisbréf.....	3.617	14.154	18.322	26.618	8.296	45,3
Verðbréf sveitarfélaga.....	581	852	1.969	5.210	3.241	164,6
Húsbréf.....	30.291	39.013	57.842	9.849	-47.993	-83,0
Íbúðabréf.....	-	-	-	78.526	78.526	-
Verðbréf innlánsstofnana	12.335	23.003	28.542	44.261	15.719	55,1
Verðbréf annarra fjármálastofnana	10.402	11.008	19.041	5.747	-13.294	-69,8
Verðbréf atvinnufyrirtækja	6.129	10.005	20.469	45.720	25.251	123,4
Hlutdeildarskirt. í verðbréfasjóðum	-	-	1.811	1.090	-721	-39,8
Hlutdeildarskirt. í fjárfestingarsjóða	-	-	507	671	164	32,3
Aðrar eignir (þ.m.t. yfirteknar fasteignir).....	78	87	99	2.710	2.611	2.637,4
<i>Eignir = skuldir og eigið fé:</i>	100.259	131.015	200.485	276.574	76.089	38,0
<i>Skuldir og eigið fé:</i>						
Útgefin hlutdeildarskirteini.....	99.751	129.920	198.116	274.231	76.115	38,4
Aðrar skuldir.....	413	1.076	2.343	2.273	-70	-3,0
Eigið fé	95	20	28	71	43	153,6

1. Í desember 2003 voru efnahagsyfirlit verðbréfasjóða og fjárfestingarsjóða sameinuð vegna laga um verðbréfa- og fjárfestingarsjóði sem tóku gildi 1. júlí 2003.

30. tafla. Gengi erlendra gjaldmiðla samkvæmt skráningu Seðlabanka Íslands¹

	Ársmeðaltal					Árslok	
	2000	2001	2002	2003 ²	2004	2003 ²	2004
Bandaríkjadalur.....	78,87	97,76	91,46	76,76	70,12	71,16	61,19
Sterlingspund.....	119,1	140,7	137,1	125,4	128,4	126,7	118,2
Kanadadalur.....	53,06	63,12	58,23	54,91	53,96	55,10	50,75
Dönsk króna.....	9,74	11,74	11,60	11,67	11,71	12,06	11,23
Norsk króna.....	8,95	10,88	11,48	10,84	10,41	10,69	10,14
Sænsk króna.....	8,59	9,44	9,41	9,51	9,55	9,89	9,26
Finnskt mark.....	12,21	14,72	14,63
Franskur franki.....	11,07	13,34	13,26
Belgískur franki.....	1,800	2,169	2,157
Svissneskur franki.....	46,65	57,99	58,75	57,01	56,45	57,57	54,10
Hollenskt gyllini.....	32,95	39,70	39,48
Þýskt mark.....	37,13	44,74	44,48
Ítölsk líra.....	0,0375	0,0452	0,0449
Austurrískur schillingur.....	5,277	6,358	6,323
Portúgalskur escudo.....	0,3622	0,4364	0,4340
Spánskur peseti.....	0,4364	0,5259	0,5229
Japanskt jen.....	0,7317	0,8046	0,7302	0,6631	0,6482	0,6656	0,6000
Írskt pund.....	92,20	111,10	110,47
Grísk drakma.....	0,2157	0,2568	0,2553
SDR.....	103,87	124,42	118,32	107,49	103,83	105,74	95,04
Evra.....	72,61	87,49	86,20	86,72	87,15	89,76	83,51

1. Miðgengi; meðaltal kaup- og sölugengis. 2. Seðlabankinn hætti um mitt ár 2002 að skrá gengi þeirra gjaldmiðla sem evran tók við af.

31. tafla. Yfirlit yfir hlutafjármarkað 1997-2004

Fjárhæðir í m.kr.

Eftirmarkaður	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Velta skráðra hlutabréfa, alls.....	23.498	40.224	119.841	198.799	138.308	321.331	553.595	721.422
Velta innan Kauphallar Íslands	13.283	12.717	40.075	56.240	31.970	65.149	90.968	192.098
velta á aðallista	13.283	12.552	38.309	56.106	31.588	64.289	90.656	718.533
velta á vaxtarlista ¹	-	165	1.769	133	192	74	67	.
velta á Tilboðsmarkaði	190	783	245	2.888
Velta í viðskiptum Kauphallaraðila utan Kauphallar.....	10.215	27.227	79.758	142.537	106.338	256.182	462.627	529.324
<i>Markaðsvirði hlutabréfa í lok tímabils</i>								
Markaðsvirði hlutabréfa í Kauphöll, alls.....	151.009	231.909	369.835	392.976	427.259	522.443	658.844	1.083.736
þ.a. á aðallista	149.907	216.317	349.465	376.582	379.985	464.942	589.315	1.018.856
þ.a. á vaxtarlista ¹	1.102	15.592	20.370	16.394	4.421	3.736	3.595	.
þ.a. á Tilboðsmarkaði	42.853	53.765	65.934	64.880
<i>Fjöldi skráðra hlutafélaga í Kauphöll Íslands</i>								
Fjöldi skráðra hlutafélaga alls	51	67	75	75	72	64	48	34
þ.a. á aðallista	48	45	51	55	56	50	35	30
þ.a. á vaxtarlista ¹	3	22	24	20	13	9	7	.
þ.a. á Tilboðsmarkaði	3	5	6	4
<i>Verðbreytingar hlutabréfa yfir ár²</i>								
Breyting úrvalsvísitölu (%)	14,7	9,8	47,4	-19,3	-11,2	16,7	56,4	58,9
Breyting heildarvísitölu aðallista (%).....	12,4	4,7	44,5	-13,8	-9,4	21,6	44,5	52,9
Breyting heildarvísitölu vaxtarlista ¹ (%).....	.	0,0	14,6	4,6	-27,7	-5,8	-5,9	.
<i>Kennitölur</i>								
Markaðsvirði í lok árs / VLF (%) ³	29,0	40,4	58,8	58,3	55,1	66,4	80,6	119,7
Veltuhraði miðað við heildarveltu (%) ⁴	15,6	17,3	32,4	50,6	32,4	61,5	84,0	66,6
Veltuhraði miðað við veltu í viðskiptakerfi Kauphallar (%) ⁴	8,8	5,5	10,8	14,3	7,5	12,5	13,8	17,7
Hlutfall veltu innan Kauphallar af heildarveltu (%)	56,5	31,6	33,4	28,3	23,1	20,3	16,4	26,6

1. Vaxtarlistinn var lagður niður 1. janúar 2004. Hlutabréf félaga sem skráð voru á vaxtarlista verða áfram skráð opinberri skráningu í Kauphöllinni og hafa félögin frest til 1. janúar 2007 til að uppfylla skráningarskilyrði aðallista. 2. Vísitölurnar voru teknar upp í mars 1998 og voru jafnframt reiknaðar aftur til 31. desember 1992. 3. Verg landsframleiðsla er færð til árslokaverðlags. 4. Miðað við veltu ársins og markaðsvirði í lok árs.

Heimildir: Kauphöll Íslands og Seðlabanki Íslands.

32. tafla. Helstu meðalnafræntir hjá viðskiptaböndum og sparissjóðum 2004 (% á ári)

Meðalnafræntir nokkurra innlánsforma í % á ári							Meðalvæntir nokkurra útlánsforma í % á ári							
Alm. sparissj.- bækur	Alm. tékka- reikn.	Peninga- markaðs- reikn. ¹	Vísitölubundnir reikn.			Alm. víxlar, forvæntir	Yfir- dráttar- lán fyrirt.	Yfir- dráttar- lán einst.	Alm.skuldabréf		Vísitölub. lán		Viðsk.- víxlar, forv.	
			36 mán.	48 mán.	60 mán.				Kjör- væntir	Meðal- tal	Kjör- væntir	Meðal- tal		
<i>I. ársfjórðungur:</i>														
1. janúar	0,2	0,1	4,30-4,55	4,0	4,6	4,5	12,2	14,7	15,3	8,5	11,7	6,1	8,6	13,5
11. janúar	0,2	0,1	4,25-4,55	4,0	4,6	4,5	12,2	14,7	15,3	8,5	11,7	6,1	8,6	13,5
21. janúar	0,2	0,1	4,25-4,55	4,0	4,5	4,5	12,2	14,7	15,3	8,2	11,6	6,0	8,5	13,5
1. febrúar	0,2	0,1	4,25-4,55	3,8	4,3	4,2	12,2	14,7	15,3	8,2	11,5	5,9	8,2	13,5
11. febrúar	0,2	0,1	4,25-4,55	3,8	4,3	4,2	12,2	14,7	15,3	8,2	11,5	5,9	8,2	13,5
21. febrúar	0,2	0,1	4,25-4,55	3,8	4,3	4,2	12,2	14,7	15,3	8,2	11,5	5,9	8,2	13,5
1. mars	0,2	0,1	4,25-4,55	3,8	4,3	4,2	12,2	14,7	15,3	8,2	11,5	5,9	8,2	13,5
11. mars	0,2	0,1	4,15-4,55	3,7	4,2	4,2	12,2	14,7	15,3	8,2	11,5	5,8	8,2	13,5
21. mars	0,2	0,1	4,15-4,55	3,7	4,2	4,2	12,2	14,7	15,3	8,2	11,5	5,8	8,2	13,5
Meðaltal I. fj.	0,2	0,1		3,8	4,3	4,3	12,2	14,7	15,3	8,3	11,5	5,9	8,3	13,5
<i>II. ársfjórðungur:</i>														
1. apríl	0,2	0,1	4,15-4,25	3,6	4,2	4,0	12,0	14,7	15,3	7,9	11,3	5,5	8,0	13,4
11. apríl	0,2	0,1	4,15-4,25	3,6	4,2	4,0	12,0	14,7	15,3	7,9	11,3	5,5	8,0	13,4
21. apríl	0,2	0,1	4,15-4,25	3,6	4,2	4,0	12,0	14,7	15,3	7,9	11,3	5,5	8,0	13,4
1. maí	0,2	0,1	4,15-4,25	3,6	4,2	4,0	12,0	14,7	15,3	7,9	11,3	5,5	8,0	13,4
11. maí	0,2	0,1	4,15-4,25	3,6	4,2	4,0	12,0	14,8	15,3	7,9	11,3	5,5	8,0	13,4
21. maí	0,2	0,1	4,15	3,5	4,0	4,0	12,0	14,8	15,3	7,9	11,3	5,4	8,0	13,4
1. júní	0,2	0,1	4,15	3,5	4,0	4,0	12,1	14,8	15,3	7,9	11,3	5,4	8,0	13,4
11. júní	0,3	0,2	4,15-4,40	3,5	4,0	4,0	12,4	15,0	15,6	8,3	11,6	5,4	8,0	13,7
21. júní	0,3	0,2	4,35-4,40	3,5	4,0	4,0	12,5	15,1	15,6	8,3	11,6	5,4	8,0	13,8
Meðaltal II. fj.	0,2	0,1		3,6	4,1	4,0	12,1	14,8	15,3	8,0	11,3	5,4	8,0	13,5
<i>III. ársfjórðungur:</i>														
1. júlí	0,3	0,2	4,35-4,40	3,5	4,0	4,1	12,5	15,1	15,6	8,3	11,6	5,4	8,0	13,8
11. júlí	0,4	0,4	4,40-4,90	3,5	4,0	4,1	12,9	15,4	16,0	8,7	12,0	5,4	8,0	14,2
21. júlí	0,4	0,4	4,40-4,90	3,5	4,0	4,1	12,9	15,4	16,0	8,7	12,0	5,4	8,0	14,2
1. ágúst	0,4	0,4	4,75-4,90	3,5	4,0	4,1	13,0	15,6	16,1	8,8	12,1	5,4	8,0	14,3
11. ágúst	0,4	0,4	4,75-4,90	3,5	4,0	4,1	13,0	15,6	16,1	8,8	12,1	5,4	8,0	14,3
21. ágúst	0,4	0,4	4,75-4,90	3,5	4,0	4,1	13,0	15,6	16,1	8,8	12,1	5,4	8,0	14,3
1. september	0,4	0,4	4,75-4,80	3,2	3,6	3,6	13,0	15,6	16,1	8,8	12,1	5,1	7,7	14,3
11. september	0,4	0,3	4,75	3,1	3,5	3,5	13,0	15,6	16,1	8,8	12,1	5,0	7,5	14,3
21. september	0,4	0,3	4,75-5,25	3,1	3,5	3,4	13,1	15,7	16,3	9,4	12,3	5,0	7,5	14,4
Meðaltal III. fj.	0,4	0,3		3,4	3,9	3,9	12,9	15,5	16,1	8,8	12,1	5,3	7,8	14,2
<i>IV. ársfjórðungur:</i>														
1. október	0,4	0,3	4,75-5,25	3,1	3,5	3,4	13,1	15,9	16,4	9,4	12,4	5,0	7,5	14,5
11. október	0,4	0,3	4,75-5,25	3,1	3,5	3,4	13,1	15,9	16,4	9,4	12,4	5,0	7,5	14,5
21. október	0,4	0,3	4,75-5,05	3,1	3,5	3,4	13,1	15,9	16,4	9,4	12,4	5,0	7,5	14,5
1. nóvember	0,4	0,3	4,75-5,05	3,1	3,5	3,4	13,1	15,9	16,4	9,4	12,4	5,0	7,5	14,5
11. nóvember	0,5	0,5	5,15-5,55	3,1	3,5	3,4	13,5	16,4	17,0	9,7	12,8	5,0	7,5	14,9
21. nóvember	0,5	0,5	5,15-5,55	3,1	3,5	3,4	13,5	16,4	17,0	9,7	12,8	5,0	7,5	14,9
1. desember	0,5	0,5	5,15-5,25	3,1	3,5	3,4	13,5	16,4	17,0	9,7	12,8	5,0	7,5	14,9
11. desember	0,8	0,7	5,65-6,15	3,1	3,5	3,4	13,7	17,3	17,9	10,7	13,6	5,0	7,5	15,4
21. desember	0,9	0,9	5,65-6,05	3,2	3,5	3,5	13,9	17,3	17,9	10,7	13,8	5,0	7,5	15,6
Meðaltal IV. fj.	0,5	0,5		3,1	3,5	3,4	13,4	16,4	16,9	9,8	12,8	5,0	7,5	14,8
Meðaltal 2002	0,7	0,4		5,2	5,8	5,9	15,6	17,9	18,3	12,0	15,4	7,6	10,1	16,9
Meðaltal 2003	0,2	0,1		4,4	4,9	4,9	12,3	14,8	15,4	8,7	12,0	6,6	9,1	13,6
Meðaltal 2004	0,3	0,3		3,5	3,9	3,9	12,7	15,3	15,9	8,7	11,9	5,4	7,9	14,0

1. Hæstu og lægstu væntir miðað við lágmarksinnstæðu.

33. tafla. Helstu vextir sem birtir hafa verið samkvæmt 2. mgr. 10. gr. og bráðabirgðaákvæði III laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu

Gildir gagnvart vaxtalögum frá:	Almennir vextir lána, vextir af skaðabótakröfum og dráttarvextir í % á ári											
	Alm. vextir óverðtr. lána	Alm. vextir verðtr. lána	Vextir af skaðabótakröfum	Dráttarvextir af peningakröfum í								
				ISK	USD	GBP	DKK	NOK	SEK	CHF	JPY	EUR
1. janúar 2004	8,5	6,1	5,7	17,0	5,0	7,0	5,5	6,0	6,0	5,0	5,0	5,5
1. febrúar	8,5	6,0	5,7	17,0	5,0	7,0	5,5	6,0	6,0	5,0	5,0	5,5
1. mars	8,5	6,0	5,7	17,0	5,0	7,0	5,5	5,5	6,0	5,0	5,0	5,5
1. apríl	8,0	5,5	5,3	17,0	5,0	7,0	5,5	5,5	6,0	5,0	5,0	5,5
1. maí	8,0	5,4	5,3	17,0	5,0	7,5	5,5	5,5	5,5	5,0	5,0	5,5
1. júní	8,0	5,4	5,3	17,0	5,0	7,5	5,5	5,5	5,5	5,0	5,0	5,5
1. júlí	8,0	5,4	5,3	17,5	5,0	7,5	5,5	5,5	5,5	5,0	5,0	5,5
1. ágúst	8,0	5,4	5,3	17,5	5,5	7,5	5,5	5,5	5,5	5,0	5,0	5,5
1. september	8,5	5,4	5,7	17,5	5,5	8,0	5,5	5,5	5,5	5,0	5,0	5,5
1. október	8,5	4,2	5,7	17,5	5,5	8,0	5,5	5,5	5,5	5,0	5,0	5,5
1. nóvember	8,5	4,2	5,7	17,5	5,5	8,0	5,5	5,5	5,5	5,0	5,0	5,5
1. desember	9,0	4,2	6,0	17,5	5,5	8,0	5,5	5,5	5,5	5,0	5,0	5,5
Meðaltal 2003	8,6	6,6	5,8	17,3	5,5	7,0	6,0	8,3	6,8	5,3	5,0	5,8
Meðaltal 2004	8,3	5,3	5,6	17,3	5,2	7,5	5,5	5,6	5,7	5,0	5,0	5,5

34. tafla. Bindiskylduhlutföll (%)¹

Gildistími frá:	Bindiskylduhlutfall	Gildistími frá:	Bindiskylduhlutfall
1. júní 1979	28,0	1. janúar 1992	7,0
17. apríl 1985	18,0	1. nóvember 1992	6,0
1. mars 1987	13,0	1. desember 1992	5,0
1. ágúst 1988	12,0	1. nóvember 1993	4,0 (2,5) ²
1. mars 1989	11,0	21. maí 1998	4,0 (1,5) ²
1. maí 1990	10,0	21. mars 2003	3,0 (1,0) ²
1. júní 1990	7,0	21. desember 2003	2,0 ³
31. október 1991	6,0		

1. Bindiskylda sem hlutfall af heildarinnstæðum frá og með 1. júní 1979, innlendu ráðstöfunarfé frá og með 1. mars 1989 og af öllu ráðstöfunarfé frá og með 21. maí 1998. 2. Innan sviga er bindiskylduhlutfall bundinna innstæðna og verðbréfa. 3. Nýjar reglur voru settar um bindigrunn og bindihlutfall til samræmis að mestu við reglur sem Seðlabanki Evrópu hefur sett lánastofnunum sem starfa í aðildarlöndum Efnahags- og myntbandalags Evrópu.

35. tafla. Almennir inn- og útlánsvextir við Seðlabanka Íslands 1998-2003 í % á ári

Frá:	Viðskipta- reikn. lána- stofnana	Óverðtryggð innstæðubréf		Verðtryggð innláns- binding	Bindi- skyldar inn- stæður	Endur- hverf verðbréfa- sala	Reikn.- kvóti, förv.	Dag- lán, förv.	Ávöxtun í
		45 daga	90 daga						endurhverfum verðbréfa- kaupum, uppböð
1. mars 1998	3,00	.	7,00	3,50	.	.	6,8	8,50	
3. mars	3,00	.	7,00	3,50	.	.	6,8	8,50	7,20
21. maí	3,00	.	7,00	.	5,50	.	.	8,50	7,20
8. september	3,00	.	7,00	.	5,50	.	.	8,50	7,50
1. janúar 1999	3,00	.	7,00	.	5,80	.	.	8,50	7,50
24. febrúar	3,00	.	7,40	.	6,20	.	.	8,90	7,50
1. mars	3,40	.	7,40	.	6,20	.	.	8,90	7,50
2. mars	3,40	.	7,40	.	6,20	.	.	8,90	7,90
21. júní	3,90	.	7,90	.	6,70	.	.	9,40	7,90
22. júní	3,90	.	7,90	.	6,70	.	.	9,40	8,40
20. september	3,90	.	7,90	.	6,70	.	.	10,00	8,40
21. september	4,50	.	8,50	.	7,30	.	.	10,00	9,00
12. janúar 2000	4,50	.	9,30	.	7,30	.	.	10,80	9,00
18. janúar	4,50	.	9,30	.	7,30	.	.	10,80	9,80
21. janúar	5,30	.	9,30	.	8,10	.	.	10,80	9,80
14. febrúar	5,30	.	9,60	.	8,10	.	.	11,10	9,80
15. febrúar	5,30	.	9,60	.	8,10	.	.	11,10	10,10
21. febrúar	5,60	.	9,60	.	8,40	.	.	11,10	10,10
19. júní	5,60	.	10,10	.	8,40	.	.	11,60	10,60
21. júní	6,10	.	10,10	.	8,90	.	.	11,60	10,60
1. nóvember	6,90	.	10,90	.	9,70	.	.	12,40	11,40
28. mars 2001	6,70	.	10,70	.	9,50	.	.	12,40	10,90
11. nóvember	6,70	.	9,60	.	8,70	.	.	12,00	10,10
1. apríl 2002	6,20	.	9,10	.	8,20	.	.	12,0	9,60
1. maí	5,90	.	8,80	.	7,90	.	.	11,70	9,30
21. maí	5,70	.	8,30	.	7,40	.	.	11,20	8,80
21. júní	5,70	.	8,00	.	7,10	.	.	10,90	8,50
1. ágúst	5,40	.	7,40	.	6,70	.	.	10,30	7,90
1. september	5,10	.	7,10	.	6,40	.	.	10,00	7,60
21. september	4,60	.	6,60	.	5,90	.	.	9,50	7,10
21. október	4,30	.	6,30	.	5,60	.	.	9,20	6,80
11. nóvember	3,80	.	5,80	.	5,10	.	.	8,70	6,30
17. desember	3,30	.	5,30	.	4,60	.	.	8,20	5,80
28. febrúar 2003	2,80	.	4,80	.	4,10	.	.	7,70	5,30
11. maí	3,00	.	5,00	.	4,30	.	.	7,90	5,50
8. júní	3,25	.	5,25	.	4,50	.	.	8,00	5,75
6. júlí	3,75	.	5,75	.	5,00	.	.	8,25	6,25
21. september	4,25	.	6,25	.	5,50	.	.	8,75	6,75
1. nóvember	5,00	.	6,75	.	6,00	.	.	9,25	7,25
10. desember	6,25	.	7,75	.	7,25	.	.	10,25	8,25
<i>Tímavegin meðaltöl</i>									
1994	2,50	4,20	4,30	3,50	.	4,20	4,40	.	
1995	2,60	4,70	5,00	3,50	.	6,00	5,90	.	
1996	2,40	4,80	5,00	3,50	.	5,60	5,70	.	
1997	2,70	6,60	6,70	3,50	.	6,40	6,50	.	
1998	3,00	.	7,00	.	5,50	.	.	8,50	7,30
1999	3,80	.	7,80	.	6,60	.	.	9,30	8,30
2000	5,90	.	9,90	.	8,70	.	.	11,40	10,40
2001	6,70	.	10,60	.	9,40	.	.	12,30	10,90
2002	5,50	.	7,80	.	7,00	.	.	10,70	8,40
2003	2,80	.	4,80	.	4,10	.	.	7,70	5,30
2004	3,70	.	5,60	.	4,90	.	.	8,30	6,10

36. tafla. Ávöxtun á peninga- og skuldabréfamarkaði í lok tímabils¹

% á ári	Ávöxtun á peningamarkaði				Ávöxtun á skuldabréfamarkaði ²				
	Kaup-tilboð SÍ í ríkisvixla á Verðbréfaþingi			3 mánaða REIBOR á milli-banka-markaði	5 ára ríkisbréf, kaup-tilboð á KÍ ³	5 ára sparisk., kaup-tilboð á KÍ	10 ára sparisk., kaup-tilboð á KÍ	20 ára sparisk., kaup-tilboð á KÍ	25 ára húsbref, kaup-tilboð á KÍ
	3 mán. vixlar	6 mán. vixlar	12 mán. vixlar						
1993	5,48	5,61	5,91	...	6,55	5,00	5,00	...	5,45
1994	6,07	6,45	7,40	...	8,65	5,05	5,10	...	5,75
1995	7,28	7,63	7,89	...	10,59	5,90	5,90	5,74	5,80
1996	7,07	7,29	7,83	...	9,38	5,81	5,79	5,53	5,78
1997	7,22	7,40	7,56	...	8,30	5,32	5,30	4,91	5,30
1998	7,64	7,63	7,62	8,18	7,46	4,72	4,30	3,85	4,71
1999	9,77	11,73	9,55	5,10	4,67	4,24	4,78
2000	11,78	11,84	...	11,96	11,97	7,08	5,60	5,44	6,31
2001	10,01	9,79	...	12,55	9,88	6,14	5,06	...	5,88
2002	5,89	5,82	...	6,18	6,94	4,50	4,95	...	5,18
2003	4,90	5,00	...	5,30	6,90	4,00	4,40	...	4,70
2004	6,13	5,51	...	6,37	7,48	3,78	3,85	...	4,51
Janúar 2002	9,59	12,60	9,26	5,87	5,16	...	5,83
Febrúar	9,60	11,86	9,08	6,14	5,42	...	6,09
Mars	9,49	9,15	...	11,14	9,00	5,64	5,33	...	6,00
Apríl	9,52	9,05	...	10,53	8,42	5,73	5,39	...	5,97
Mái	8,70	8,40	...	9,15	8,39	5,35	5,34	...	5,84
Júní	8,39	8,37	...	8,83	8,32	5,26	5,39	...	5,78
Júlí	8,23	8,15	...	8,07	8,24	5,39	5,34	...	5,70
Ágúst	7,56	7,40	...	7,58	7,68	5,11	5,29	...	5,58
September	7,06	6,88	...	6,83	7,40	4,93	5,14	...	5,48
Október	6,60	6,51	...	6,61	7,07	4,82	5,01	...	5,34
Nóvember	6,16	6,07	...	6,18	6,90	4,85	4,98	...	5,32
Desember	5,89	5,82	...	6,18	6,94	4,50	4,95	...	5,18
Janúar 2003	5,75	5,66	...	6,25	6,98	4,41	4,75	...	4,99
Febrúar	5,29	5,29	...	5,49	7,30	4,38	4,81	...	4,98
Mars	5,04	5,10	...	5,35	6,91	4,40	4,80	...	4,86
Apríl	4,50	5,00	...	5,26	7,03	4,00	4,64	...	4,93
Mái	4,75	4,98	...	5,26	6,60	4,09	4,37	...	4,85
Júní	5,14	5,14	...	5,26	6,79	4,19	4,29	...	4,61
Júlí	5,11	5,01	...	5,30	6,82	4,21	4,17	...	4,58
Ágúst	4,89	4,86	...	5,23	6,52	3,83	4,03	...	4,45
September	4,50	4,43	...	5,15	6,25	3,62	4,34	...	4,56
Október	4,61	4,65	...	5,10	6,90	3,60	4,24	...	4,58
Nóvember	4,80	4,93	...	5,10	7,10	3,62	4,26	...	4,61
Desember	4,78	4,91	...	5,10	7,54	3,62	4,32	...	4,60
Janúar 2004	5,12	5,15	...	5,25	7,32	4,10	4,37	...	4,73
Febrúar	5,29	5,19	...	5,27	6,99	3,95	4,10	...	4,57
Mars	5,03	5,09	...	5,36	6,78	3,84	3,90	...	4,38
Apríl	5,30	5,26	...	5,40	6,84	3,80	3,68	...	4,10
Mái	5,58	5,43	...	5,79	7,57	3,70	4,03	...	4,34
Júní	6,02	6,12	...	6,10	7,60	3,79	3,90	...	4,19
Júlí	6,14	6,35	...	6,46	7,66	3,90	3,86	...	4,65
Ágúst	6,49	-	...	6,55	7,64	3,70	3,68	...	4,60
September	6,77	-	...	6,88	7,63	3,82	3,69	...	4,70
Október	7,32	-	...	7,15	7,70	3,78	3,75	...	4,61
Nóvember	6,90	-	...	7,66	7,95	3,49	3,64	...	4,63
Desember	7,60	-	...	8,55	8,13	3,51	3,61	...	4,60

1. Lánstími í yfirskrift dálka gefur til kynna upphaflegan lánstíma. 2. Ávöxtun umfram verðtryggingu í öllum tilvikum nema ríkisbréfum sem eru óverðtryggð. 3. Nú RIKB 07 0209. Áður flokkur RIKB 03 1010 og RIKB 00 1010.

37. tafla. Dæmi um árlega ávöxtun og raunvexti nokkurra inn- og útlána innlánsstofnana og dráttarvextir 1960-2004 (% á ári)

	Almennar sparisjóðs- bækur		Bundin innlán ¹		Almenn víxillán 60 daga		Almenn óverðtryggð skuldabréf ²		Ný (löng) verðtryggð lán		Dráttar- vextir		Breyting láns- kjara- vísi- tölu ³
	Nafn- ávöxtun	Raun- ávöxtun	Nafn- ávöxtun	Raun- ávöxtun	Nafn- ávöxtun	Raun- ávöxtun	Nafn- ávöxtun	Raun- ávöxtun	Nafn- ávöxtun	Raun- vextir	Nafn- ávöxtun	Raun- ávöxtun	
1960	8,7	2,0	9,4	2,6	11,1	4,2	10,7	3,8	6,6
1961	7,0	-6,5	8,0	-5,6	9,5	-4,3	9,5	-4,3	14,4
1962	7,0	-0,9	8,0	0,0	9,5	1,4	9,5	1,4	8,0
1963	7,0	-6,4	8,0	-5,5	9,5	-4,2	9,5	-4,2	14,3
1964	7,0	-4,3	8,0	-3,4	9,5	-2,1	9,5	-2,1	11,8
1965	6,0	-6,1	7,0	-5,2	8,4	-4,0	9,0	-3,5	.	.	12,0	-0,8	12,9
1966	7,0	-1,2	8,0	-0,3	9,5	1,1	10,0	1,6	.	.	12,0	3,4	8,3
1967	7,0	2,5	8,0	3,4	9,5	4,9	10,0	5,4	.	.	12,0	7,3	4,4
1968	7,0	-8,0	8,0	-7,1	9,5	-5,8	9,2	-6,1	.	.	12,0	-3,7	16,3
1969	7,0	-12,2	8,0	-11,3	9,5	-10,1	9,2	-10,3	.	.	12,0	-8,0	21,8
1970	7,0	-8,8	8,0	-7,9	9,5	-6,6	9,2	-6,9	.	.	12,0	-4,5	17,3
1971	7,0	3,9	8,0	4,9	9,5	6,3	9,2	6,0	.	.	12,0	8,7	3,0
1972	7,0	-7,2	8,0	-6,3	9,5	-5,0	9,2	-5,3	.	.	12,0	-2,9	15,3
1973	8,3	-17,3	9,7	-16,3	10,9	-15,3	12,1	-14,4	.	.	16,0	-11,5	31,0
1974	10,8	-28,1	12,3	-27,1	14,4	-25,8	15,9	-24,8	.	.	20,8	-21,6	54,1
1975	13,0	-19,9	14,5	-18,8	17,6	-16,6	18,8	-15,7	.	.	24,0	-12,1	41,0
1976	13,0	-12,5	14,5	-11,3	18,2	-8,4	19,5	-7,4	.	.	24,7	-3,4	29,1
1977	13,3	-15,0	24,0	-7,0	19,2	-10,6	20,7	-9,5	.	.	32,5	-0,6	33,3
1978	18,6	-19,2	31,6	-10,4	26,6	-13,8	27,2	-13,4	.	.	36,0	-7,4	46,8
1979	22,8	-20,6	35,5	-12,4	29,1	-16,5	30,9	-15,4	.	.	45,0	-6,3	54,7
1980	33,3	-12,6	45,0	-5,0	40,0	-8,3	39,9	-8,3	56,1	2,3	55,8	2,1	52,6
1981	34,4	-8,9	45,9	-1,2	39,8	-5,3	45,1	-1,7	51,3	2,5	55,3	5,2	47,6
1982	35,3	-15,7	61,8	0,8	40,4	-12,5	45,4	-9,4	65,2	2,9	58,0	-1,6	60,5
1983	38,7	-20,0	74,7	0,7	44,6	-16,6	48,8	-14,2	78,6	3,0	58,2	-8,8	73,4
1984	16,1	-2,4	22,7	3,2	23,2	3,6	23,0	3,4	25,4	5,5	31,5	10,6	18,9
1985	22,7	-9,5	39,4	2,8	36,0	0,3	32,5	-2,3	42,4	5,0	44,0	6,2	35,6
1986	11,5	-2,8	18,0	2,9	20,3	4,9	19,6	4,3	20,7	5,2	30,5	13,8	14,7
1987	13,3	-7,3	26,1	3,2	28,7	5,3	27,9	4,7	31,6	7,7	35,9	11,2	22,2
1988	16,7	-2,0	23,2	3,4	34,0	12,5	33,2	11,8	30,1	9,2	43,9	20,8	19,1
1989	11,2	-8,6	24,8	2,6	29,4	6,4	29,5	6,5	31,1	7,8	35,9	11,8	21,6
1990	3,7	-3,2	13,6	6,0	17,0	9,2	17,1	9,3	15,7	8,0	26,0	17,6	7,1
1991	4,8	-2,7	15,2	7,0	19,0	10,5	18,4	10,0	17,5	9,2	25,0	16,1	7,6
1992	1,2	-0,3	8,2	6,5	13,3	11,5	13,5	11,8	11,0	9,3	19,5	17,7	1,6
1993	0,8	-2,1	9,4	6,2	15,1	11,8	14,8	11,5	12,4	9,1	17,7	14,3	3,0
1994	0,5	-0,7	6,1	4,8	11,9	10,5	10,9	9,5	9,3	7,9	14,2	12,8	1,3
1995	0,6	-1,0	7,1	5,4	12,5	10,7	11,9	10,1	10,5	8,7	14,6	12,8	1,6
1996	0,7	-1,3	7,9	5,7	13,3	11,0	12,8	10,5	11,1	8,9	15,8	13,5	2,1
1997	0,9	-1,1	7,8	5,7	13,9	11,7	13,3	11,1	11,2	9,0	16,3	14,0	2,0
1998	0,7	-0,5	6,7	5,4	13,8	12,4	13,2	11,8	10,1	8,8	16,5	15,1	1,3
1999	0,8	-4,6	11,1	5,2	15,2	9,0	14,1	8,0	14,7	8,6	17,3	11,1	5,6
2000	1,4	-2,6	10,1	5,7	18,8	14,0	17,4	12,7	14,1	9,5	22,0	17,2	4,2
2001	1,7*	-6,4	15,1*	6,0*	20,1	10,6	18,8	9,4*	19,7	10,2	23,7	13,9	8,6
2002	0,7	-1,3	8,0*	5,9*	17,1	14,8	16,0*	13,7*	12,3	10,1	21,3	18,9	2,0
2003	0,2	-2,4	7,7*	4,9	13,3*	10,3*	12,3*	9,3*	12,0	9,1	17,3	14,2	2,7
2004 ⁴	0,3	-3,5	8,0	3,9	13,7	9,4	12,3	8,1	12,1	7,9	17,3	12,9	3,9

1. Árin 1960-1976 6 mán. sparibækur, 1977-1981 12 mán. vaxtaaukareikningar, 1982-1989 6 mán. verðtr. reikningar, 1990-1993 15-24 mán. verðtr. reikningar, 1994-2004 60 mán. verðtr. reikningar. 2. Gert er ráð fyrir tveimur gjalddögum á ári. 3. Milli janúargilda. 4. Bráðabirgðatölur.

* Tölur árin 2001-2003 eru hér lítið eitt breyttar frá fyrri ársskýrslum vegna endurskoðunar á reikniðferðum.

38. tafla. Efnahagsreikningur Seðlabankans 1998-2004

Í m.kr.	Árstok					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
<i>Eignir:</i>						
<i>Erlendar eignir</i>	42.424	46.955	45.394	36.823	37.378	58.274
Bankainnstæður	11.145	14.183	8.260	5.228	9.509	22.740
Gulleign	196	1.231	1.386	1.752	1.727	1.873
Verðbréf og ríkisvixlar	22.769	19.874	22.794	27.423	24.093	31.695
Gjaldeyrisstaða og SDR	1.024	1.844	2.059	2.420	2.050	1.966
Mótvirði innstæðna IMF	7.290	9.823	10.894	0	0	0
<i>Innlendar eignir</i>	32.551	43.336	56.682	79.321	79.248	29.033
<i>Innlánsstofnanir</i>	19.600	29.520	38.978	54.053	69.141	24.038
Verðbréf	2	1	1	131	105	0
Endurhverf verðbréf	18.089	29.518	36.825	50.020	69.035	24.038
Skammtímalán	1.508	0	2.152	3.902	0	0
Gjaldeyris-skuldbinding	0	0	0	0	0	0
<i>Aðrar fjármálastofnanir</i>	7.770	9.672	13.074	22.774	8.227	4.193
Markaðsskráð verðbréf	3.036	3.104	2.865	2.954	3.445	3.223
Endurhverf verðbréf	4.734	6.569	10.209	18.790	4.782	969
Skammtímalán	0	0	0	1.030	0	0
<i>Ríkissjóður og ríkisstofnanir</i>	5.002	3.975	4.475	2.389	1.816	715
Ríkissjóður, viðskiptareikningar	115	624	793	244	0	0
Markaðsskráð verðbréf	3.098	3.350	3.575	2.144	1.816	715
Ríkisvixlar	1.789	0	106	0	0	0
<i>Aðrir aðilar</i>	179	169	156	105	65	87
Ýmsir reikningar	66	83	104	77	25	43
Verðbréf	113	86	52	28	41	44
<i>Eignir = skuldir</i>	74.975	90.291	102.076	116.144	116.627	87.307
<i>Skuldir:</i>						
<i>Erlendar skuldir</i>	17.972	16.433	28.477	17.108	18.301	1.858
Til skamms tíma	3.954	3.721	15.763	14.979	16.499	124
Til langs tíma	5.119	1.179	0	0	0	0
Mótvirði SDR við IMF	1.609	1.710	1.820	2.130	1.802	1.735
Innstæða IMF v/kvóta	7.290	9.823	10.894	0	0	0
<i>Innlendar skuldir</i>	39.034	55.175	51.996	64.709	59.499	45.232
<i>Seðlar og mynt</i>	7.574	8.661	8.672	9.174	9.590	10.583
<i>Innlánsstofnanir</i>	12.988	27.504	23.744	18.643	23.037	11.117
Almennar innstæður	2.305	6.606	2.495	965	1.163	2.786
Bindireikningar	10.683	17.274	21.249	17.678	21.874	3.830
Innstæðubréf						4.501
Gjaldeyrisreikningar	0	3.623	0	0	0	0
Innstæður v/stórgreiðslukerfis						
Gjaldeyris-skuldbinding						
<i>Aðrar fjármálastofnanir</i>	4.128	2.278	1.504	2.126	1.334	33
Almennar innstæður	2.063	430	745	837	75	33
Bindireikningar	1.906	1.848	759	1.288	1.259	0
Gjaldeyrisreikningar	159	0	0	0	0	0
<i>Ríkissjóður og ríkisstofnanir</i>	13.173	15.550	16.594	33.488	22.667	22.901
Ríkissjóður, viðskiptareikningur	9.932	9.853	11.339	11.232	8.771	9.689
Ríkisstofnanir	246	764	733	1.575	1.977	1.208
Gjaldeyrisreikningar	2.995	4.933	4.522	4.544	399	487
Bundin innlán	0	0	0	16.137	11.520	11.517
<i>Aðrar skuldir</i>	1.170	1.183	1.482	1.279	2.872	597
<i>Eigið fé</i>						
Áætluð afkoma fyrir skatt						
Eiginfjáreikningar	17.969	18.682	21.602	34.327	38.827	40.217

38. tafla frh.

Mánaðarlok 2004

Jan.	Febr.	Mars	April	Mai	Júni	Júli	Ágúst	Sept.	Okt.	Nóv.	Des.
56.607	57.429	66.857	65.806	65.999	68.652	68.292	70.996	71.295	66.245	67.234	65.709
20.133	18.625	24.176	22.801	24.481	26.064	26.412	28.163	27.154	19.656	22.494	23.172
1.757	1.752	1.943	1.817	1.786	1.826	1.780	1.873	1.877	1.871	1.876	1.707
32.798	35.136	38.749	39.197	37.778	38.777	38.155	38.985	40.321	42.785	41.005	39.058
1.920	1.917	1.989	1.991	1.955	1.985	1.945	1.975	1.943	1.933	1.858	1.773
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
47.606	45.245	48.018	41.786	27.663	30.736	37.413	30.908	20.523	31.999	42.716	40.881
42.011	36.867	42.247	36.813	22.201	23.598	27.444	21.076	9.614	20.629	32.882	31.771
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35.063	29.522	35.031	36.813	22.201	23.598	27.444	20.646	9.614	20.529	32.882	31.771
0	377	0	0	0	0	0	430	0	100	0	0
6.948	6.968	7.216	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.758	7.540	4.948	4.827	5.319	6.991	9.829	9.684	10.739	11.218	9.709	8.993
3.068	3.207	3.241	3.206	3.209	3.037	2.987	3.183	3.209	3.200	3.101	3.232
1.690	4.333	1.707	1.621	2.110	3.954	6.842	6.501	7.529	8.018	6.608	5.762
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
717	720	720	29	29	29	29	31	32	32	32	32
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
717	720	720	29	29	29	29	31	32	32	32	32
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
120	119	103	118	114	118	111	116	138	120	93	84
77	76	58	74	69	74	68	71	94	75	48	39
43	43	44	44	45	45	44	45	45	45	45	45
104.214	102.675	114.875	107.593	93.663	99.388	105.706	101.904	91.818	98.244	109.950	106.590
1.809	1.807	2.050	2.045	2.024	2.035	2.204	2.229	2.207	2.177	2.097	1.703
115	116	293	295	305	287	492	495	495	478	462	142
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.694	1.691	1.756	1.750	1.719	1.748	1.712	1.734	1.712	1.699	1.636	1.561
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
63.685	61.491	71.232	64.357	51.582	56.788	64.025	58.845	49.471	56.324	70.611	70.689
9.858	9.929	10.000	10.456	10.938	11.107	11.960	11.206	10.973	11.053	11.156	11.632
22.555	21.134	16.422	23.561	11.136	19.223	34.854	23.302	17.997	27.593	24.547	26.926
14.420	12.927	9.242	13.949	9.534	11.770	18.790	5.336	7.540	19.134	18.993	22.522
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.001	1.201	0	8.010	0	6.002	14.612	16.513	9.005	7.007	4.101	4.404
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
150	0	150	1.602	1.602	1.452	1.452	1.452	1.452	1.452	1.453	3
6.984	7.006	7.030	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	34	4	10	10	10	11	10	16	17	24.546	13.681
33	34	4	10	10	10	11	10	16	17	24.546	13.681
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30.693	29.671	43.789	29.398	28.906	25.888	16.611	23.809	19.956	17.080	9.810	17.815
17.531	16.484	23.748	16.334	15.782	12.497	3.241	16.215	12.387	9.242	7.733	16.257
1.129	1.120	874	654	660	877	783	1.079	999	1.157	1.282	519
471	458	7.511	708	715	717	736	740	766	847	795	1.039
11.563	11.609	11.655	11.701	11.748	11.798	11.851	5.776	5.804	5.834	0	0
546	724	1.018	933	592	560	588	518	529	582	553	636
-1.497	-841	1.376	974	-161	348	-740	613	-78	-475	-2.975	0
40.217	40.217	40.217	40.217	40.217	40.217	40.217	40.217	40.217	40.217	40.217	34.198